

Returadresse
Land og Vand, Landbrug
Toften 6, 6880 Tarm

Ringkøbing-Skjern Kommune

Sagsbehandler
Anne Marie Susgaard
Direkte telefon
99 74 1570
E-post
anne.marie.susgaard@rksk.
dk

Dato
30. august 2012
Sagsnummer
2011031306A

[Redacted]
Egerisvej 36
6900 Skjern

Miljøgodkendelse

gældende for husdyrbruget på adressen
Egerisvej 36
6900 Skjern

Virksomhedens art:
Matrikel nr.:
Betegnelse:

Tilsynsmyndighed:
Kvalitetssikret af:

Svinebrug
7h, Den østlige Del, Faster m.fl.
Husdyrbrug omfattet af § 12 i Bekendtgørelse af
lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug
Ringkøbing-Skjern Kommune
Poul Bennetzen

Stamblad:

Bedriftens ejer og driftsansvarlig	[REDACTED] Egerisvej 36, 6900 Skjern Fastnet telefon: [REDACTED] Mobil: [REDACTED] E-mail: [REDACTED]														
Bedriftens adresse	Egerisvej 36 6900 Skjern														
Bedriftens miljøkonsulent	Heidi B. Wentzlau og Sofie Hyldgaard SRVest, Birk Centerpark 24, 7400 Herning Fastnet telefon: 70 151 200 Mobil: 30 704 057 E-mail: hbw@srvest.dk														
Bedriftens matrikelnumre	<table border="1"><tr><td>7h</td><td>Den østlige Del, FASTER</td></tr><tr><td>6 et</td><td>Den østlige Del, FASTER</td></tr><tr><td>6ac</td><td>Den østlige Del, FASTER</td></tr><tr><td>5x</td><td>Den østlige Del, FASTER</td></tr><tr><td>1bø</td><td>Borris Nørreland, Sdr. Borris</td></tr><tr><td>1ar</td><td>Borris Nørreland, Sdr. Borris</td></tr><tr><td></td><td></td></tr></table>	7h	Den østlige Del, FASTER	6 et	Den østlige Del, FASTER	6ac	Den østlige Del, FASTER	5x	Den østlige Del, FASTER	1bø	Borris Nørreland, Sdr. Borris	1ar	Borris Nørreland, Sdr. Borris		
7h	Den østlige Del, FASTER														
6 et	Den østlige Del, FASTER														
6ac	Den østlige Del, FASTER														
5x	Den østlige Del, FASTER														
1bø	Borris Nørreland, Sdr. Borris														
1ar	Borris Nørreland, Sdr. Borris														
Kommune	Ringkøbing-Skjern Kommune														
CVR-nr. / P-nr. / CHR-nr.	17125192 / 1001227669 / 54785														
Ejendomsnummer	7600026852														
Bedriftens betegnelse	Husdyrbrug omfattet af § 12 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug														

Oplysninger om husdyrbruget:

	Nudrift		Ansøgt	
Dyrehold	Antal	DE	Antal	DE
Årssøer	600	139,86	800	186,05
Smågrise (7,3 - 32 kg)	20425	102,12	-	-
Smågrise (7,3 - 35 kg)	-	-	26000	145,79
Slagtesvin/polte (32 - 107 kg)	385	10,69	-	-
Slagtesvin/polte (40 - 107 kg)	-	-	450	11,77
Slagtesvin (35 - 110 kg)	-	-	1400	40,14
Heste (300 - 500 kg)	-	-	4	1,38
I alt		252,68		385,13
Arealer		Ha		Ha
Ejet - udbringningsareal		-		221,73
Forpagtet areal		-		253,57
Aftaleareal		-		
Udbringningsareal i alt		-		475,29
Bygningsmæssige forhold	Kapacitet m ³	Areal (m ²)	Kapacitet m ³	Areal (m ²)
Eksisterende stalde				4652
Øvrige bygninger				4000
Eksisterende gyllebeholder 1	5217		5217	
Eksisterende gyllebeholder 2	1830		1830	
Ny klimastald				700
Ny drægtighedsstald				400
Ny plansiloer				1000
Ny maskinhus				1500
Ny halmlade				1200
I alt				13452

Tabellen på side 5 er en oversigt over antallet af dyreenheder til udbringning på ejede og forpagtede arealer. Der er ingen aftalearealer.

Staldanlæg med dyr, Ansøgt drift

Kategori	Staldsystem	Antal (års)dyr	Antal DE	Indgangs vægt (kg)	Udgangs vægt (kg)	Antal sti-pladser	Gram P per FE og antal fravænnede grise per årssø
ST-70346: Eksisterende farestald (nr. 18)							
Faresøer	Kassestier Delvis spaltegulv	800	56,09			200	4,9 g P/FE Og 33 fravænnede grise /årssø
ST-70901: Eksisterende løbe/drægtigestald (nr. 18.1)							
Løbesøer	Løsgående, dybstrøelse + spalter	192	31,19			152	4,9 g P/FE Og 33 fravænnede grise /årssø
Løbesøer	Løsgående, delvis spaltegulv	40	6,50			32	4,9 g P/FE Og 33 fravænnede grise /årssø
ST-70902: Eksisterende drægtighedsstald (nr. 17)							
Løbe / drægtige søer	Løsgående, delvis spaltegulv	376	61,08			376	4,9 g P/FE Og 33 fravænnede grise /årssø
ST-70924: Eksisterende klimastald (nr. 13)							
Smågrise	Toklimastald, delvis spaltegulv	19500	109,34	7,3	35	3000	
ST-70926: Eksisterende svinestald (nr. 5 + 9)							
Slagtesvin	Drænet gulv +spalter (33/67)	450	11,77	40	107	150	
Slagtesvin	Drænet gulv +spalter (33/67)	1400	40,14	35	110	378	
ST-70943: Eksisterende hestestald (nr. 8)							
Heste		4	1,38	300	500	4	
ST-70903: Ny drægtighedsstald (nr. 17.1)							
Løbe / drægtige søer	Løsgående delvis spaltegulv	192	31,19			150	4,9 g P/FE Og 33 fravænnede grise /årssø
ST-70925: Ny klimastald (nr. 19)							
Smågrise	Toklimastald,	6500	36,45	7,3	35	1000	

	delvis spaltegulv						
I alt			385,13		-	-	-

Fordelingen af husdyrgødning/dyreenheder:

	Egerisvej 36, 6900 Skjern	Antal DE
Producerede gødning	Egerisvej 36	385,13
Tilført gødning	Skovvejen 2, 6900 Skjern	133,33
	Astrupvej 17, 6900 Skjern	44,84
	Sønderupvej 28, 6920 Videbæk	102,0
Afsat til aftalearealer	Ingen	0
Til afsætning på ejede / forpagtede arealer		665,3

INDHOLDSFORTEGNELSE:

STAMBLAD:	2
OPLYSNINGER OM HUSDYRBRUGET:	3
STALDANLÆG MED DYR, ANSØGT DRIFT	4
FORDELINGEN AF HUSDYRGØDNING/DYREENHEDER:	5
1. MEDDELELSE AF MILJØGODKENDELSE	9
1.1 BAGGRUND OG KORT RESUMÉ	9
1.2 AFGØRELSEN	11
2. VILKÅR FOR MILJØGODKENDELSEN	12
2.1 Generelt	12
2.2 Uheld og risici	12
2.3 Årsproduktion	12
2.4 Foder	13
2.5 Staldanlæg	13
2.6 Opbevaringsanlæg generelt	14
2.7 Gyllehåndtering	14
2.8 Transport	14
2.9 Spildevand	14
2.10 Oplag af olie og medicin	14
2.11 Affald	14
2.12 Skadedyr	14
2.13 Lugt	15
2.14 Støjkloder	15
2.15 Lys	15
2.16 Støv	15
2.17 Udbringningsarealer	15
2.18 Bedst tilgængelige teknik / Renere teknologi	16
2.19 Tilsyn, kontrol og egenkontrol	16
2.20 Ophør	18
3. FORMALIA	19
3.1 LOVGRUNDLAG	19
3.2 OFFENTLIGHED	19
3.3 KLAGEVEJLEDNING	19
3.4 UDNYTTELSE	20
BILAG 1. MILJØREDEGØRELSE FOR MILJØGODKENDELSEN	23
1.1 IKKE TEKNISK RESUMÉ	23
1.2 OPLYSNINGER OM KRING ANLÆGGET OG EJENDOMMEN	25
1.3 OPLYSNINGER OM STALDANLÆG OG BESÆTNING	32
1.4 OPLYSNINGER OM OPBEVARINGSANLÆG	36
1.5 BEREGNINGER PÅ ANLÆG (LUGT)	37
1.6 BEREGNINGER PÅ ANLÆG (AMMONIAK)	38
1.7 OPLYSNINGER OM KRING AREALER	41
1.8 OPLYSNINGER OM GØDNING	44
1.9 BEREGNINGER PÅ AREALER	46
2.0 OPBEVARINGSKAPACITET	48
2.1 BAT (BEDST TILGÆNGELIG TEKNIK/ RENERE TEKNOLOGI)	49
BILAG 2. MILJØVURDERING FOR MILJØGODKENDELSEN	53
2.1 BAGGRUND	53
2.2 BELIGGENHED OG PLANMÆSSIGE FORHOLD	53
2.2.1 Generelle afstandskrav	53
2.2.2 Beskyttelseslinjer	53
2.2.3 Kulturmiljø	54
2.2.4 Placering i landskabet	54
2.3 INDRETNING OG DRIFT	55
2.3.1 BAT – bedste tilgængelige teknik	56

2.3.2 Håndtering af regnvand og spildevand.....	58
2.3.3 Medicin, olie og brændstof.....	58
2.3.4 Håndtering og opbevaring af affald.....	58
2.3.5 Håndtering af unormale driftssituationer eller uheld.....	58
2.4 BEGRÆNSNING AF EVENTUELLE GENER FOR NABOER.....	58
2.4.1 Lugt.....	58
2.4.2 Støj.....	59
2.4.3 Lys.....	59
2.4.4 Fluer og skadedyr.....	59
2.4.5 Støv.....	59
2.4.6 Trafik, til- og frakørsel.....	60
2.4.7 Egenkontrol.....	60
2.5 ALTERNATIVE LØSNINGER.....	60
2.5.1 Andre muligheder.....	60
2.5.2 0-alternativ.....	61
2.6 OPHØR.....	61
2.7 NATUR OG VAND.....	61
2.7.1 International natur – beskrivelse.....	61
2.7.2 Vandmiljøet.....	64
2.7.3 Jordtype og eventuelle dræn.....	65
2.7.4 Sædskifte.....	66
2.7.5 Bilag IV-arter.....	66
2.7.6 Nitrat til overfladevand.....	67
2.7.7 Risikoarealer.....	69
2.7.8 Fosforbelastning til vandområde.....	70
2.7.9 Ammoniak.....	72
2.7.10 Grundvand:.....	76
2.8 PROJEKTETS SANDSYNLIGE MILJØPÅVIRKNING.....	76
2.9 KONKLUSION.....	77
BILAG 3. KOMMENTARER TIL MILJØGODKENDELSEN:.....	78
BEREDSKABSPLAN.....	78
STØJ.....	78
BILAG 4. SITUATIONSPLAN, SAMLEDE ANLÆG.....	79
BILAG 5. BYGNINGSBESKRIVELSE, SAMLEDE ANLÆG.....	80
Bilag 6a-f. Udbringningsareal, Natur.....	79
Bilag 7. Udbringningsareal, opland til Natura 2000 overbelastet med fosfor og fosforklasser.....	85
Bilag 8. Udbringningsarealer, Nitratklasser.....	86
Bilag 9. Udbringningsarealer, Grundvand.....	87
Bilag 10. Udbringningsarealer, Drikkevand og borer.....	88
Bilag 11. Udbringningsarealer, Kulturmiljø.....	89
Bilag 12: Transportruter.....	90
Bilag 13: Kommunepanrammer.....	91
Bilag 14: Oversigt over 10 m bræmmer langs hede.....	92
Bilag 15: Sædskifte, udvaskningsindekser og øvrige kriterier.....	93
Bilag 16: Støv- og støjkilder.....	94
Bilag 17: Foderkorrektioner.....	95
Bilag 18: Beregningspunkter til N-deposition.....	96
Bilag 19: Beregning af emissionsgrænseværdier.....	97
Bilag 20: Beredskabsplan.....	100

Copyright

Kortmateriale er gengivet af Ringkøbing-Skjern Kommune med tilladelse fra Kort- og matrikelstyrelsen. Copyright Kort- og matrikelstyrelsen 1992 /KD.86.1033.

Luftfotos – Danmarks Digitale Ortofoto – er gengivet af Ringkøbing-Skjern Kommune med tilladelse fra Cowi. **DDO ©, Copyright COWI.**

1. Meddelelse af miljøgodkendelse

1.1 Baggrund og kort resumé

Baggrund

Ringkøbing-Skjern Kommune modtog den 11. marts 2011 en ansøgning om miljøgodkendelse af husdyrbruget beliggende på adressen Egerisvej 36, 6900 Skjern. Ansøgningen om miljøgodkendelse omfatter hele husdyrbruget med tilhørende arealer, en udvidelse af det nuværende dyrehold på 252,7 DE i svin til 385,1 DE, bestående af 800 årssøer, årligt produktion af 26.000 smågrise (7,3 – 35 kg) og 1400 slagtesvin (35 – 110 kg) samt 450 polte (40 – 107 kg) og 4 heste (300 – 500 kg). Der opføres en ny klimastald på 700 m² og en tilbygning til drægtighedsstald på 400 m². Derudover opføres maskinhus, halmlade og plansiloer.

Kort resumé

Afstandskrav

Alle lovpligtige afstandskrav er ifølge ansøgningen overholdt.

Ammoniak

Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier for BAT emissionsniveau for bedriften er beregnet til 5.408 kg NH₃.

Ammoniakemissionsniveauet ved det ansøgte projekt er 5.407 kg NH₃. Det beregnede emissionsniveau for ammoniak er således overholdt.

Lugt

Der er indsendt beregninger af lugtemissionen fra staldanlæg. Lugtgeneafstandene (afstande hvor der kan forventes væsentlig lugtgener) er ifølge ansøgningen som følgende:

Byzone:	666 m
Samlet bebyggelse:	488 m
Enkelt bolig:	197 m

Ifølge ansøgningen er de faktuelle afstande minimum 1131 m til samlet bebyggelse og 953 m til enkelt bolig. Afstanden til den nærmeste byzone (Trolldhede) er 3,9 km.

Beregningerne af lugtemissionen viser altså, at geneafstandene fra staldanlægget er mindre end de faktuelle afstande til byzone, samlet bebyggelse og enkelt bolig (uden landbrugspligt).

Nitrat, overfladevand

Alle udbringningsarealer ligger i oplandet til Ringkøbing Fjord. Udvaskningen fra udbringningsarealerne er beregnet til 71,4 kg N/ha/år.

Det er vurderet, at reduktionspotentialet ligger i intervallet 51-75 % for arealer i nitratklasse II, og i området 76 – 100 % for arealer i nitratklasse 0. For arealer i nitratklasse II giver det en nitratudvaskning på maksimalt 35,0 kg N/ha/år, svarende til en samlet udvaskning på ca. 1.251 kg kvælstof/år fra arealerne. For arealer i nitratklasse 0 giver det en nitratudvaskning på maksimalt 17,1 kg N/ha/år, svarende til en samlet udvaskning på ca. 7.515 kg kvælstof/år fra arealerne.

Den samlede udvaskning fra udbringningsarealer bliver 8.766 kg N. Nitratudvaskningen fra den udbragte gødning svarer derved til 3,2 promille af den samlede landbrugsrelaterede nitratudvaskning til Ringkøbing Fjord.

Det vurderes, at et kvælstofbidrag i størrelsesorden 0,3 procent til Ringkøbing Fjord ikke vil påvirke Natura 2000-området Ringkøbing Fjord væsentligt.

Miljøstyrelsen har udmeldt, at kommunen kun kan godkende projekter, hvor udvaskningen af nitrat til Ringkøbing Fjord er på samme niveau som udvaskningen fra et planteavlslsbrug, da husdyrtrykket i oplandet til Ringkøbing Fjord har været stigende i forhold til 2007.

I den konkrete sag er der lavet en fiktiv beregning i Husdyrgodkendelse.dk på husdyrbrugets arealer, hvor der bliver anvendt et planteavlssædskifte (S3) som svarer til referencesædskiftet uden virkemidler, og hvor alt husdyrgødning er fraført. Resultatet af beregningen er en udvaskning på 71,7 kgN/ha, hvilket svarer til udvaskningen fra et planteavlslsbrug på de konkrete arealer.

Udvaskningen reduceres til 71,4 kgN/ha, hvilket opnås ved at anvende sædskiftet S4 og 15,1 % ekstra efterafgrøder ud over Plantedirektoratets krav, eller som alternativ kan arealerne drives med et S6-sædskifte uden ekstra efterafgrøder, men hvor minimum 10 % af sædskiftet består af frøgræs.

Fosfor

Ifølge ansøgningen tilføres der via husdyrgødningen 31,6 kg P/ha/år til arealerne og der fraføres via afgrøderne 21,1 kg P/ha/år fra arealerne. Det giver et gennemsnitligt fosforoverskud på 10,5 kg P/ha/år. Ifølge ansøgningen overholdes husdyrlovens generelle fosforbeskyttelsesniveau, idet overskuddet på bedriftsniveau er 1850 kg P mindre end det lovpligtige fosforoverskud. Dette niveau overholder ansøgte projekt ifølge ansøgningen ved anvendelse af foderoptimering hos søerne. Projektet overholder endvidere det vejledende BAT-krav til fosforoverskud.

Beregninger viser, at fosforudvaskning fra den udbragte husdyrgødning svarer til 0,02 % af den samlede landbrugsrelaterede fosforudvaskning til Ringkøbing Fjord.

Det vurderes, at et fosforbidrag i størrelsesorden 0,02 procent til Ringkøbing Fjord ikke vil påvirke Natura 2000-området Ringkøbing Fjord væsentligt.

Nitrat, grundvand

Ifølge ansøgningen ligger 38,3 ha af husdyrbrugets ejede/forpagtede udbringningsarealer indenfor nitratfølsomme indvindingsområder.

Husdyrbruget er derfor omfattet af et skærpet beskyttelsesniveau for nitratudvaskningen fra rodzonen. For de arealer, som ligger inden for det nitratfølsomme indvindingsområde, og hvor udvaskningen fra rodzonen overstiger 50 mg nitrat/l i eftersituationen, er der stillet vilkår om, at der ikke må ske en merbelastning med nitrat.

Natur

Det vurderes, at der ved udvidelsen ikke vil ske en væsentlig påvirkning af §3/§7 naturområderne og internationale naturområder.

1.2 Afgørelsen

Ringkøbing-Skjern Kommune meddeler hermed miljøgodkendelse af husdyrbruget på ejendommen matr. nr. 7h, Den østlige Del, Faster m. fl. beliggende på adressen Egerisvej 36, 6900 Skjern. Afgørelsen meddeles i medfør af §12 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug og på de angivne vilkår.

Miljøgodkendelsen gælder hele husdyrbruget med tilhørende ejede og forpagtede arealer og omfatter en udvidelse i husdyrholdet **fra** 600 årssøer, 20425 smågrise (7,3 – 32 kg), 385 polte (32 – 107 kg) i alt svarende til 252,7 DE **til** 800 årssøer, 26000 smågrise (7,3 – 35 kg), 450 polte (40-107 kg), 1400 slagtesvin (35 – 110 kg) og 4 heste (300 – 500 kg) i alt svarende til 385,1 DE. Der opføres stalde, maskinhus, halmlade samt plansiloer i tilknytning til de eksisterende bygninger. Miljøgodkendelsen omfatter alle arealer drevet under ejendommens CVR-nummer, hvoraf 475,3 ha er udbringningsarealer.

Afgørelse om miljøgodkendelse sker på baggrund af ansøgning skema nr. 22473 version 7 genberegnet og downloadet den 05-07-2012.

Afgørelsen om miljøgodkendelse af husdyrbruget på Egerisvej 36, 6900 Skjern meddeles på baggrund af, at Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger for at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af bedst tilgængelige teknik og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til naboer, landskab, natur og miljø.

Husdyrbruget skal indrettes og drives som beskrevet i ansøgningen og supplerende oplysninger indkommet til Ringkøbing-Skjern Kommune i forbindelse med sagsbehandlingen, med mindre vilkårene i denne miljøgodkendelse og generel lovgivning stiller skærpede krav.

Der gøres hermed opmærksom på, at miljøgodkendelsen ikke fritager fra krav om tilladelse, godkendelse, eller dispensation efter anden lovgivning, herunder Museumsloven. Eventuelt byggeri må først påbegyndes, når der ligger en særskilt tilladelse til igangsættelse af byggeriet.

Vi anmoder om, at Ringkøbing-Skjern Kommune bliver orienteret, såfremt der sker ændringer i ejerforhold eller af driftsansvarlig.

2. Vilkår for miljøgodkendelsen

Konkrete bestemmelser i lovgivningen, som er generelt gældende for landbrug, er som hovedregel ikke nævnt i denne miljøgodkendelse. Miljøgodkendelsen meddeles på de nedenstående vilkår.

2.1 Generelt

- 1) Husdyrbruget skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningen og med de eventuelle ændringer, der fremgår af miljøgodkendelsen.
- 2) Miljøgodkendelsen skal være udnyttet inden 2 år fra meddelelsen af denne. Med "udnyttet" menes, at planlagt byggeri- og anlægsarbejde er iværksat og at arbejdet fortsætter og færdiggøres i et rimeligt tempo og skal være afsluttet inden for et år efter fristens udløb. Et påbegyndt byggeri kan således ikke afbrydes i en længere periode og derefter genoptages.

Byggeri i henhold til miljøgodkendelsen må godt foregå selvom byggeriet ikke er påbegyndt inden miljøgodkendelsen er udløbet, hvis der er indgået en retlig bindende kontrakt med en entreprenør. Denne kontrakt skal være underskrevet inden miljøgodkendelsen udløber.

Den del af byggeriet i miljøgodkendelsen, som ikke er udnyttet inden 2 år efter at den er meddelt bortfalder.

- 3) De vilkår der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.
- 4) Drifts-, indretnings-, eller bygningsmæssige ændringer, skal anmeldes til kommunen inden de påbegyndes. Kommunen vurderer, om de aktuelle planer for ændring/udvidelse/renovering kan ske indenfor rammerne af denne miljøgodkendelse.

2.2 Uheld og risici

- 5) Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til at anmelde dette til tilsynsmyndigheden, Ringkøbing-Skjern Kommune den først kommende hverdag. Er der behov for øjeblikkelig indsats ringes 112.

Senest 14 dage efter driftsuheld skal driftsansvarlig fremsende en skriftlig orientering, der beskriver uheldets omfang og indsatsen mod miljømæssige skader, samt beskriver forebyggende foranstaltninger, der begrænser risiko for nye uheld.

- 6) Ejendommens beredskabsplan/driftsforskrift skal til en hver tid være ajourført.

2.3 Årsproduktion

- 7) Den godkendte husdyrproduktion skal være jævnt fordelt over året.
- 8) Miljøgodkendelsen omfatter et dyrehold bestående af 800 årssøer, årlig produktion af 26.000 smågrise (7,3 – 35 kg), 450 polte (40 – 107 kg), 1.400 slagtesvin (35 – 110 kg) og 4 heste (300-500 kg) i alt svarende til 385,13 DE. (I tilfælde af kommende ændringer af dyreenhedsdefinitionerne skal det påpeges, at der ved

fortolkning af en afgørelse skal anvendes den dyreenhedsdefinition, der var gældende på det tidspunkt, hvor godkendelsen blev givet).

Almindelige sæsonudsving, samt tilpasninger pga. sanering og lignende accepteres, det samme gør udsving i dyreholdets størrelse, som følge af mindre tilpasninger pga. ændrede vægtintervaller, så længe de maksimale 385,13 DE ikke overskrides.

- 9) Der må ikke på noget tidspunkt være flere end i alt 834 søer, 4.000 smågrise, 150 polte og 378 slagtesvin på stald.

2.4 Foder

Søer:

- 10) Den totale mængde P ab dyr pr. år beregnet som P ab dyr pr. årssø x antal årssøer skal være mindre end 4.032 kg P pr. år.
Kontrolleres og beregnes ud fra ligninger på bilag 17.
- 11) Den totale mængde N ab dyr pr. år beregnet som N ab dyr pr. årssø x antal årssøer skal være mindre end 19.824 kg N pr. år.
Kontrolleres og beregnes ud fra ligninger på bilag 17.
- 12) Samtlige af husdyrbrugets søer skal leve op til ovennævnte krav til fodring.

2.5 Staldanlæg

13) Følgende staldsystemer er/skal etableres:

- I eksisterende slagtesvinestald (bygning 5 og 9) skal staldsystemet være: drænet gulv + spalter (33/67).
- I eksisterende klimastald (byg. 13) og ny klimastald (byg. 19) skal staldsystemet være: toklimastald, delvis spaltegulv.
- I eksisterende drægtighedsstald (byg 17) og ny drægtighedsstald (byg 17.1) skal staldsystemet være: løsgående, delvis spaltegulv.
- I eksisterende farestald (byg. 18) skal staldsystemet: være kassestier, delvis spaltegulv.
- I eksisterende løbe-drægtighedsstald (byg. 18.1) skal staldsystemet til 83 % af søerne være: løsgående, dybstrøelse + spaltegulv, og til 17 % af søerne skal staldsystemet være: løsgående, delvis spaltegulv.

Biologisk luftrensning

- 14) Afkast fra stald 17 (eksisterende drægtighedsstald) og 17.1 (ny drægtighedsstald) skal tilsluttes et biologisk luftrensningsanlæg, jf. Miljøstyrelsens teknologiblad "Biologisk luftrensning" 1. udgave d. 29.04.2011.
- 15) Luftrensningsanlægget skal indstilles til at behandle udsugningsluften op til 10.000 m³ luft pr. time, hvor 10.000 m³ luft pr. time svarer til 30,3 % af den maksimale ventilationskapacitet fra staldanlæg nr. 17 (eksisterende drægtighedsstald). De

første 0 – 10.000 m³ luft pr. time udsugningsluft skal altid ledes gennem luftrenseren.

- 16) Luftrensningsanlægget skal indstilles til at behandle udsugningsluften op til 5.000 m³ luft pr. time, hvor 5.000 m³ luft pr. time svarer til 30,3 % af den maksimale ventilationskapacitet fra staldanlæg nr. 17.1 (ny drægtighedsstald). De første 0 – 5.000 m³ luft pr. time udsugningsluft skal altid ledes gennem luftrenseren.

2.6 Opbevaringsanlæg generelt

Beholdere til flydende husdyrgødning

- 17) Opbevaringskapaciteten skal være mindst 9 mdr.

2.7 Gyllehåndtering

- 18) Håndtering af gylle skal foregå under opsyn, og eventuelt spild skal straks opsamles.

2.8 Transport

- 19) Transport af husdyrgødning skal som udgangspunkt foregå af de på bilag 12 angivne veje og transportforme.

2.9 Spildevand

- 20) Vask af landbrugsmaskiner og redskaber skal ske på fast vaskeplads med bortledning af vaskevandet til opsamlingsbeholder. Alternativt kan vask af landbrugsmaskiner ske på udbringningsarealerne.

2.10 Oplag af olie og medicin

- 21) Eventuelt spild af olie skal straks opsamles af velegnet absorptionsmateriale – eks. kattegrus.
- 22) Spildolie skal opbevares på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for forurening.
- 23) Medicin skal opbevares forsvarligt og utilgængeligt for uvedkommende.

2.11 Affald

- 24) Affald skal opbevares og bortskaffes efter kommunens til enhver tid gældende affaldsregulativer.

2.12 Skadedyr

- 25) Der skal på ejendommen foretages effektiv fluebekæmpelse - som minimum i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrlaboratorium.
- 26) Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.). På forlangende skal indgås kontrakt med autoriseret rottebekæmpelsesfirma.

2.13 Lugt

- 27) Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at der opstår væsentlige lugtgener, der vurderes at være væsentlig større end grundlaget for miljøgodkendelsen, kan kommunen kræve, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger.

2.14 Støjkluder

- 28) Husdyrbrugets bidrag til støjbelastningen i omgivelserne må ikke overstige værdier angivet i nedenstående tabel (se bilag 3 ved dokumentation), målt ved nabobeboelser, eller deres opholdsarealer:

Mandag-fredag kl. 7-18 Lørdag kl. 7-14	Alle dage kl. 18-22 Lørdag kl. 14-18 Søn- og helligdag kl. 7-18	Alle dage kl. 22-7	Alle dage kl. 22-7 Maksimal værdi
55 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)	55 dB(A)

- 29) Husdyrbruget skal for egen regning dokumentere, at støjvilkår overholdes, hvis tilsynsmyndigheden finder det påkrævet. Kravet om dokumentation af støjforholdene kan højst fremsættes en gang årligt, med mindre den seneste kontrol viser, at støjvilkår ikke kan overholdes.
- 30) Viser kontrolmålingen en overskridelse af de fastsatte støjgrænser, kan tilsynsmyndigheden kræve, at der iværksættes støjreducerende tiltag.

2.15 Lys

- 31) Driften må ikke medføre væsentlige lysgener for de omkringboende.
- 32) Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at bedriften giver anledning til væsentlige lysgener, skal bedriften lade udarbejde en handlingsplan og derefter gennemføre denne. Handlingsplanen skal godkendes af tilsynsmyndigheden.

2.16 Støv

- 33) Driften må ikke medføre støvgener uden for ejendommens eget areal, som af tilsynsmyndigheden skønnes at være væsentlige.
- 34) Fodersiloer skal indrettes således, at støvgener i forbindelse med indblæsning af foder undgås, f.eks. med melcykloner, eller anden støvbegrænsende foranstaltninger.

2.17 Udbringningsarealer

- 35) Husdyrbrugets husdyrgødning må udbringes på de udbringningsarealer, der er angivet på bilagene 6 til 11.
- 36) Mark 26-1b, 26-0 og 26-8 ligger i rammeområde til udvidelse af erhvervsområdet (se bilag 13), kan dog anvendes til udbringningsareal indtil arealet inddrages til andet formål.

- 37) På husdyrbrugets udbringningsarealer må der i alt udbringes gylle/dybstrøelse med maksimalt 15024 kg P/år og 72197 kg N/år i alt svarende til 665,3 DE/ha. Ønskes der udbragt husdyrgødning med et samlet større indhold af fosfor, og/eller kvælstof, skal kommunen godkende det.
- 38) Ønskes udbringningsarealet ændret, skal det anmeldes til kommunen jf. kapitel 5 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug (BEK. nr. 294 af 31. marts 2009). Kommunen vurderer herefter, hvorvidt de nye arealer er mere sårbare.
- 39) Der skal etableres en husdyrgødningsfri bræmme på 10 m langs hedeområde på mark 7-0b og 31-0b (se bilag 14).
- 40) Der skal etableres 15,1 % ekstra efterafgrøder, beregnet ud fra efterafgrødegrundarealet i årets markplan, udover det af Plantedirektoratets til enhver tid gældende lovpligtige krav om efterafgrøder. Alternativt skal der på alle husdyrbrugets udbringningsarealer anvendes et sædskifte med et udvaskningsindeks på højst 86 (S6) – således at de ekstra efterafgrøder på 15,1 % kan udelades. Sædskifter og udvaskningsindekser fremgår af bilag 15.
- 41) Idet udvaskningen fra rodzonen overstiger 50 mg NO₃/l i ansøgt drift, må der ikke ske nogen merbelastning med nitrat fra mark 26-8, 26-1a, 28-0b, 25-0, 26-0 og 26-1b (se bilag 9).
- 42) Udbringning af husdyrgødning må ikke foretages, når jorden er mættet med vand, oversvømmet, frossen eller dækket af sne eller forud for varslede kraftige regnskyl/store nedbørsmængder.

2.18 Bedst tilgængelige teknik / Renere teknologi

- 43) BAT skal inddrages ved næste gennemgribende reovering af eksisterende stalde og ved næste revurdering af miljøgodkendelsen.
- 44) Enzymet fytase skal anvendes i alle foderblandinger. Fytase doseres, således at fosforindholdet reduceres maksimalt. Den doserede mængde skal afpasses således, at den til enhver tid er økonomisk, dyrevelfærds- og miljømæssig forsvarligt. Anvendelse af fytase skal kunne dokumenteres ved tilsyn i form af ajourførte foderplaner.
- 45) Der skal anvendes fasefodring på ejendommen. Anvendelse af fasefodring skal kunne dokumenteres ved tilsyn i form af ajourførte foderplaner.
- 46) I forbindelse med udvidelsen skal der foretages et energitjek af en energirådgiver.

2.19 Tilsyn, kontrol og egenkontrol

- 47) Dokumentation i form af kvitteringer, sædskifte- og gødningsplaner, opbevaringsaftaler, forpagtnings- og overførelsesaftaler (af mindst 1 års varighed) opbevares i mindst 5 år og forevises tilsynsmyndighed efter anmodning.
- 48) Efter tilsynsmyndighedens anmodning skal der forevises beregninger for, at de niveauer for ammoniakemission fra stald og lager, ammoniakdeposition, nitratudvaskning til overfladevand, nitratudvaskning til grundvand, fosforoverskud fra bedriften og lugtgeneafstande fra staldanlæg, der ligger til

grund for miljøgodkendelsen, er overholdt.
Dokumentation for fodervilkår beregnes efter ligning på bilag 17.

Hvis forudsætningerne for miljøgodkendelsen ændres, skal der foretages nye beregninger af gene- og miljøpåvirkningen.

Luftrensning:

- 49) Luftrensningsanlægget skal være i drift året rundt med undtagelse af driftsstop som følge af vedligehold. Driftsstop og årsag hertil noteres i driftsjournal.
- 50) Ledningsevne/konduktiviteten i luftrenseanlæggets bundkar 1 skal være stabil omkring 15 milliSiemens (mS)/cm, dvs. vandkar til det første filter som luften passerer igennem i luftrenseren.
- 51) Luftrensningsanlægget skal drives og vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Producentens vejledning skal opbevares på husdyrbruget.
- 52) Der skal indgås skriftlig serviceaftale med producenten om serviceeftersyn af anlægget. Luftrensningsanlægget skal kontrolleres af producenten/leverendøren mindst 2 gange årligt. Kalibrering af ledningsevnesensor skal foretages én gang årligt. Serviceaftalen skal opbevares på husdyrbruget.
- 53) Der skal føres en logbog for luftrensningsanlægget, hvor følgende registreres:
  - Luftrensningsanlæggets driftstid
  - Månedlige målinger af vandforbruget og tryktabet
  - Tidspunkter for rengøring/skiftning af filtre
  - Enhver form for driftsstop med angivelse af årsag og varighed
- 54) Logbog, kontrolrapporter samt dokumentation for kalibrering af ledningsevne skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 55) Egenkontrol if. fosfor i foder og FE i foder
  - Der skal ved tilsyn kunne dokumenteres følgende oplysninger:
    - antal årssøer
    - antal fravænnede pr. årssø
    - fravænningsalder og vægt
    - foderforbrug pr. årssø
    - det gennemsnitlige indhold af fosfor pr Feso i foderblandingerne.
    - det gennemsnitlige indhold af råprotein pr. Feso, i de anvendte blandinger, i henholdsvis drægtigheds- og diegivningsperioden.
  - Dokumentation for indholdet af N og P af dyr pr år skal mindst dække en sammenhængende periode på 12 mdr. Dokumentationen kan være i form af effektivitetskontrol og logbog over de anvendte foderblandinger.
  - Såfremt der anvendes hjemmeblandet foder skal der udarbejdes en blandeforskrift som kan forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
  - Logbog/produktionskontrollen, indlægssedler for hver tredje måned samt eventuelle blandeforskrifter skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

2.20 Ophør

- 56) Ved ophør af driften skal der træffes de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare og for at bringe stedet tilbage i tilfredsstillende tilstand. Blandt andet skal stoffer, der kan forurene jord, grundvand og overfladevand, samt affald bortskaffes efter gældende regler. Kommunen kan kræve, at tiloversblevne bygninger, gyllebeholdere m.v. skal nedrives, såfremt de ikke efterfølgende skal anvendes til andet formål, og såfremt de ved syn og skøn vurderes misligholdt.

Note: Efter landzonebestemmelserne jf. planlovens §§37 og 38 kan overflødige driftsbygninger tages i brug til en række formål uden egentlig kommunal godkendelse, altså alene efter anmeldelse.

3. Formalia

3.1 Lovgrundlag

Miljøgodkendelsen er givet på nedenstående lovgrundlag fra Miljøministeriet (inklusive eventuelle ændringer til den anførte lovgivning, der gælder på godkendelsestidspunktet). Der gøres opmærksom på, at ansøger selv har ansvar for at indhente nødvendige godkendelser/tilladelser i henhold til anden lovgivning.

- Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, nr. 1486 af 4. december 2009.
- Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 294 af 31. marts 2009.
- Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v., nr. 1695 af 19. december 2006.
- Bekendtgørelse om lov om naturbeskyttelse, nr. 933 af 24. september 2009
- Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter nr. 408 af 1. maj 2007.
- Bekendtgørelse om affald, nr. 1415 af 12. december 2011.
- Bekendtgørelse om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines (Olietankbekendtgørelsen), nr. 1321 af 21. december 2011.

3.2 Offentlighed

Udkastet til miljøgodkendelsen har været i 6 ugers høring hos ansøger, konsulent og naboer fra 12. juli 2012 til 23. august 2012 (ved kontortidens ophør), hvor der fra ansøgers konsulent er indkommet rettelser og bemærkninger til udkastet.

Det er Ringkøbing-Skjern Kommunens vurdering, at de indsendte bemærkninger har givet anledning til ændringer i miljøgodkendelsen, der er af underordnet betydning for naboer, og derfor foretages der ikke en ny nabohøring.

Afgørelse om miljøgodkendelse vil blive offentliggjort torsdag den 30. august 2012 på Ringkøbing-Skjern Kommunes hjemmeside på www.rksk.dk/landbrug.

3.3 Klagevejledning

I henhold til Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug kapitel 7, kan der klages over miljøgodkendelsen af ansøgeren, Miljøministeriet, samt enhver, der må antages at have en individuel væsentlig interesse i sagens udfald. Der kan desuden klages af visse myndigheder og organisationer, der angivet i lovens § 85-87.

Ved klage kan Natur- og Miljøklagenævnet bestemme, at klagen har opsættende virkning på udnyttelsen. Udnyttelse af miljøgodkendelsen i klageperioden og imens eventuel klage behandles sker på eget ansvar.

Eventuel klage skal sendes til Ringkøbing-Skjern Kommune, Land og Vand, Toften 6, 6880 Tarm. Klagen vil herfra blive sendt videre til Natur- og Miljøklagenævnet, Rentemestervej 8, 2400 København NV, der er klagemyndighed.

Ansøgeren vil få besked, hvis andre klager over afgørelsen. Klagefristen er 4 uger og regnes fra datoen for offentliggørelsen og udløber den 27. september 2012, ved kontortids ophør.

Ønskes afgørelsen prøvet ved domstolene, skal søgsmål ifølge § 90 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug være anlagt inden 6 måneder efter, at sagen er offentliggjort.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af Deres klage, at De indbetaler et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagegebyret er fastsat til 500 kr. for privatpersoner og 3.000 kr. for alle andre klagere, herunder virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder.

Nævnet vil efter modtagelsen af klagen fra Ringkøbing-Skjern Kommune sende dig en opkrævning på gebyret. De skal benytte denne opkrævning ved indbetaling, idet Natur- og Miljøklagenævnet ikke modtager check, eller kontanter. Klagenævnet påbegynder først behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Gebyret tilbagebetales hvis du får helt eller delvis medhold i din klage, hvis den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller klagen afvises som følge af overskredet frist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af klagenævnets kompetence.

3.4 Udnyttelse

Miljøgodkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 2 år fra meddelelse af miljøgodkendelsen, jævnfør vilkår 2.

Hvis miljøgodkendelsen ikke har været helt, eller delvis udnyttet i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af miljøgodkendelsen, som ikke har været udnyttet i de seneste 3 år.

Med denne miljøgodkendelse følger 8 års retsbeskyttelse. Vilkårene kan dog til enhver tid ændres efter reglerne i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug § 40, stk. 2.

Husdyrbrugets miljøgodkendelse skal, jf. § 17 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering. Den første revurdering skal dog foretages senest, når der er forløbet 8 år. Første revurdering vil derfor blive påbegyndt i 2020.

På vegne af Teknik- og Miljøudvalget

Ivan Thesbjerg
Fagleder
Land og Vand, Landbrug
Ringkøbing-Skjern Kommune

Anne Marie Susgaard
Miljømedarbejder
Land og Vand, Landbrug
Ringkøbing-Skjern Kommune

Kopi af udkast til miljøgodkendelse er sendt til:

Konsulent:

- Sofie Hyldgaard og Heidi B. Wentzlau, Svinerådgivning Vest, e-mail: hbw@srvest.dk

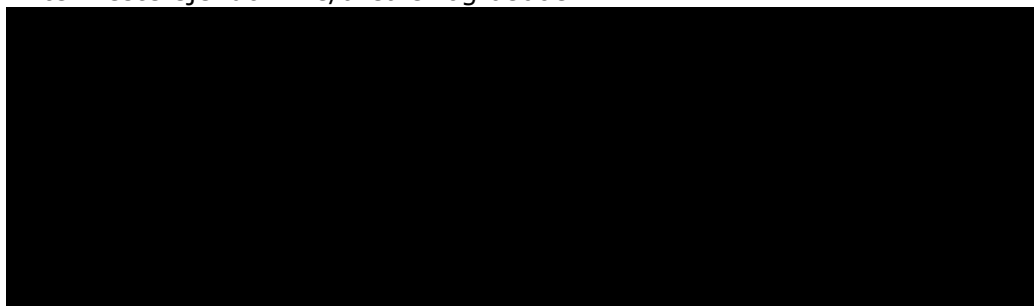
Ejer af forpagtede arealer

-
-
-
-
-
-
-

Ejere af nærmeste ejendomme/arealer og beboer:

-
-
-
-
-
-
-
-
-
-

Interessenter:

- Ringkøbing-Skjern museum, Arkæologisk Afdeling v/Torben Egebjerg, e-mail: arkaeologi@levendehistorie.dk
- Det økologiske Råd, 2200 København N, e-mail: husdyr@ecocouncil.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, e-mail: natur@dof.dk, ringkoebing@dof.dk
- Sundhedsstyrelsen, Lyseng Allé 1, 8270 Høbjerg, e-mail: midt@sst.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia, e-mail: mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup, e-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Danmarks Naturfredning, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, e-mail: dn@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomité for Ringkøbing-Skjern Kommune, e-mail: ringkoebing-skjern@dn.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten, e-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
- Naturstyrelsen Vestjylland, Holstebrovej 31, Rindum, 6950 Ringkøbing, e-mail: VES@nst.dk
- Friluftsrådet Midt-Vest, e-mail: midtvestjylland@friluftsraadet.dk

Kopi af miljøgodkendelsen er sendt til:

- Sofie Hyldgaard og Heidi B. Wentzlau, Svinerådgivning Vest, e-mail: hbw@srvest.dk
- Ringkøbing-Skjern museum, Arkæologisk Afdeling v/Torben Egebjerg, e-mail: arkaeologi@levendehistorie.dk
- Det økologiske Råd, 2200 København N, e-mail: husdyr@ecocouncil.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, e-mail: natur@dof.dk, ringkoebing@dof.dk
- Sundhedsstyrelsen, Lyseng Allé 1, 8270 Høbjerg, e-mail: midt@sst.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia, e-mail: mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup, e-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Danmarks Naturfredning, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, e-mail: dn@dn.dk

- Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomité for Ringkøbing-Skjern Kommune, e-mail: ringkoebing-skjern@dn.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten, e-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
- Naturstyrelsen Vestjylland, Holstebrovej 31, Rindum, 6950 Ringkøbing, e-mail: VES@nst.dk
- Friluftsrådet Midt-Vest, e-mail: midtvestjylland@friluftsraadet.dk

Bilag 1. Miljøredegørelse for miljøgodkendelsen

Oplysninger om husdyrbrugets indretning og drift, beskrevet i bilag 1, stammer fra ansøgningen om miljøgodkendelse samt fra supplerende oplysninger indhentet efter modtagelsen af ansøgningen.

Grundlaget for godkendelsen er IT-ansøgning skema nr. 22473 version 7, genberegnet og downloaded den 05-07-2012.

1.1 Ikke teknisk resumé

██████████, Egerisvej 36, 6900 Skjern ønsker at omlægge produktionen fra 600 årssøer, 20425 smågrise fra 7,3-32 kg og 385 polte fra 32-107 kg, i alt 252,7 DE til 800 årssøer, 26.000 smågrise fra 7,3-35 kg, 450 polte fra 40-107 kg og 1.400 slagtesvin fra 35-110 kg, i alt 383,7 DE. Der er desuden 4 heste på ejendommen i alt 1,38 DE.

██████████ ønsker at udvide besætningen fra 600 årssøer til 800 årssøer for at kunne udnytte eksisterende farestalde i forbindelse med omlægning til ugedrift. I den forbindelse ønskes opført ny ekstra drægtighedsstald i tilknytning til eksisterende drægtighedsstald samt ny ekstra klimastald ved siden af eksisterende.

Det generelle ammoniakreduktionskrav på 25 % samt niveauet for BAT opnås ved etablering af luftrensning i ny,- og eksisterende drægtighedsstald, samt anvendelse af foderkorrektioner for fosfor til søerne.

Ansøgningens 475,29 ha udspretningsareal er beliggende med 38,3 ha i nitratfølsomt indvindingsområde. Der modtages 133,33 DE fra slagtesvineproduktion på Skovvejen, samt 44,84 DE fra lejet stald på Astrupvej. Derudover modtages 102 DE fra Sønderupvej.

Forudsætning for ansøgningen er et husdyrtryk på 1,4 DE/ha, 15,1 % ekstra efterafgrøder og med sædskifte S4 beregnes en udvaskning på 71,4 kg N/ha. På arealerne i indvindingsopland beregnes en udvaskning på 57 mg nitrat/l i ansøgt drift. Der tilføres 31,6 kg P/ha som med sædskifte S4 giver et fosforoverskud på 10,5 kg P/ha/år.

Der er indsendt beregninger af kvælstofudvaskning per ha og fosforoverskud per ha, når der anvendes et S6-sædskifte. Her bliver udvaskningen 69,1 kg N/ha, og fosforoverskuddet bliver 7,4 kg P/ha. Ansøger ønsker, at kunne anvende sædskiftet S6 uden ekstra efterafgrøder som alternativ til S4-sædskiftet med ekstra efterafgrøder.

Forudsætningerne for den ansøgte udvidelse er at skabe en rentabel produktion på bedriften. Grundlaget herfor er skabt gennem udvidelse af udbringningsarealer i form af forpagtninger. Det har givet mulighed for at udbygge svineproduktionen på bedriften og udnytte det ekstra potentiale i farestalden. En rentabel produktion anses ikke for realistisk uden udvidelse af dyreholdet.

Datoer og beskrivelse af datoer

Den ansøgte udvidelse iværksættes så snart sagsbehandlingen afsluttes.

Biaktiviteter

Produktion af 4.800 slagtesvin fra 32-107 kg i alt 133,3 DE på Skovvejen 2, der er tilhørende samme CVR-nummer. DE og næringsstoffer indgår i denne ansøgning. Drift fortsætter uændret. Derudover lejes en slagtesvinestald på Astrupvej 17, hvor der produceres ca. 2000 slagtesvin/år.

Vindmølle - Der søges om opsætning af 3 vindmøller i område udlagt til vindmølle anlæg ifølge Kommuneplan, - heraf 2 hos ansøger.

Halmfyr opsat 2006.

Der er medarbejderbolig på adressen.

1.2 Oplysninger omkring anlægget og ejendommen

Lokalisering og Landskab

Ejendommen ligger i et tyndt befolket område ca. 1,15 km Ø for Ejstrup, der er nærmeste samlede bebyggelse, og ca. 3,6 km NØ for Astrup by. Den nærmeste beboelse ligger ca. 840 m N for ejendommen. Nærmeste byzone er ARLA Foods Mejeri, ca. 4 km mod N. Desuden vindmølleanlæg i kommuneplan NØ for ejendom. Se vedhæftede bilag: Bygningsbeskrivelse for en oversigt over placering og beskrivelse af bygninger i nu- og ansøgt drift.

Generelle afstandskrav

Det anmeldte byggeri overholder alle de generelle afstandskrav. De generelle afstandskrav vurderes til: Afstande er målt fra nærmeste stald eller gyllebeholder.

Ikke almene forsyningsanlæg (vand) (25m): 220 m V for ejd., beliggende ved grusvej. Ældre boring i gårdsplads sløjfet ultimo 2009. (Afstande til vandindvinding måles fra nærmeste staldbygning til midtpunkt boringsområde.)

Almene forsyningsanlæg (vand) (50m): 3200 m V, Astrup Vandværk. (Afstande til vandindvinding måles fra nærmeste staldbygning til midtpunkt boringsområde.)

Vandløb, dræn og søer (15m): 430 m SØ i Borris Aktieplantage

Offentlig vej (15m): 645 m (Egerisvej)

Privat fællesvej (15m): ca. 100 m (Egerisvej)

Levnedsmiddelvirksomhed (25): ca. 4000 m N -ARLA

Beboelser på samme ejendom (015m): ca. 3 m fra eks. poltestald til medarbejderbolig (tidl. stuehus)

Naboskel (30m): ca. 90 m. til naboskel V for eks. klimastald

Nabobeboelse <50 m (50): Ingen

Landskabelige hensyn

Ejendommen er beliggende i et landbrugsområde omgivet af flere mindre ejendomme. Ejendommen ligger ca. 1900 m SV for en §7 beskyttet hede/overdrev. Endvidere ligger en §3 beskyttet mose ca. 500 m S for ejendommen samt Borris Aktieplantage, ca. 250 m. Ø for ejendommen. Plantagen er vurderet som værende fredsskov. Ca. 3500 m Ø for ejendommen ligger mindre EF-habitatområde ved Troldhede. Ejendommen er desuden beliggende delvist indenfor gældende skovbyggelinje.

Energi

Elektricitet anvendes til lys, male- og blandeanlæg, ventilation, korntørring samt vandingsanlæg. Ejendommens årlige elforbrug til produktionen forventes at stige fra ca. 300.000 kWh til cirka 480.000 kWh efter udvidelsen (Normtal)Vanding udgør ca. 35.000 kWh/år heraf, og der forventes ingen ændring af dette. Der anvendes i driften cirka 39.000 liter diesel årligt til korntørring, varmekanoner og brændstof til traktorer og andre motoriserede køretøjer.

Energibesparende foranstaltninger

Der anvendes frekvensregulerede ventilatorer i alle stalde undtagen ældre del af eks. klimastald samt polte/sl.svinestald. I forhold til traditionelle spjældregulerede ventilatorer bruger disse mindre energi. Forskellen er at frekvensregulerede ventilatorer nedjusterer kapaciteten ved at bruge mindre strøm, hvor de spjældregulerede bruger den samme

mængde strøm, uanset ventilationsbehov, men regulerer på spjældets åbning. Alle snegle til intern transport og elevatorer monteres med sensor og automatisk stop, således ingen transportører kører tomme. - Ingen transportører kan startes før der er registreret råvarer i graven.

Vand

Stald og stuehus forsynes med vand fra Astrup Vandværk. Der forbruges cirka 8788 m³ årligt til drikkevand og rengøring i svineproduktionen samt husholdning i stuehus og medarbejderbolig. Det årlige vandforbrug forventes at stige til cirka 9500 m³ efter udvidelsen (Normtal). Forbruget af vand til markvanding udgør uændret ca. 96.000 m³ per år.

Vandbesparende foranstaltninger

Overalt i staldene er der opsat vandbesparende drikkekopper, med undtagelse af polte/slagtesvinestald i stedet for de traditionelle drikkepipler. Alle drikkepipler er placeret over foderkrybben således at vandspild opsamles i foderkrybben og vandspild undgås. Lovpligtig overbrusning til smågrise og drægtige søer er tids- og temperaturstyret. Stalde iblødsættes før vask, hvilket nedsætter det efterfølgende vandforbrug til vask. Højtrykskøling i alle stalde, med undtagelse af polte/slagtesvinestald.

Døde dyr

Animalsk affald opbevares under kadaverkappe på hævet underlag. Smågrise opbevares i kølecontainer så der ikke opstår uhygiejniske forhold, indtil afhentning af DAKA. Der afhentes døde dyr fra ejendommen som gennemsnit 2 gange i ugen. Der går maksimalt 48 timer, fra dyrene er tilmeldt DAKA til de er afhentet. Se bilag: Støv- og støjkilder for afhentningssted DAKA.

Fast affald og olie- og kemikalieaffald

Tabel for fast affald

ISAG kode	Affalds type	Mængder	Opbevaring	Bortskaffelses metode
19.00	Forbrændingseget	2,5 tons / 3,5 tons	Sække i maskinhus	Ejer afleverer selv på genbrugspladsen i Skjern
23.00	Ikke forbrændingseget	10 m ³ / 12 m ³	På palle i maskinhus	Ejer afleverer selv på genbrugspladsen i Skjern
50.00	Papir/pap	5 m ³ / 6 m ³	Sække i maskinhus	Ejer afleverer selv på genbrugspladsen i Skjern
51.00	Glas	10 kg / uændret	Spand i maskinhus	Ejer afleverer selv på genbrugspladsen i Skjern
52.00	Plast	150 kg / uændret	Maskinhus	Ejer afleverer selv på genbrugspladsen i Skjern
52.00	Heraf PVC	Ingen	Ingen	Ingen

Tabel for olie- og kemikalier

EAK Kode	Affalds type	Mængde Før/efter	Opbevaring	Bortskaffelses metode
13 02 03 00	Spildolie	300 l / 300 l	Tromle i maskinhus	Afhentes af Dansk Olie Grenbrug
18 02 01 00	Kanyler	1 kg / 1,1 kg	Plastikbeholder i besætningsområdet	Ejer afleverer selv på genbrugspladsen i Skjern
02 01 09 00	Kemikalier	Små rester eller emballage	Original emballage i kemikalierum	Ejer afleverer selv på genbrugspladsen i Skjern
20 01 18 00	Medicin (flasker)	Der medicineres alene på dyrlægens anvisning	Køleskab i besætningsområdet	Ejer afleverer selv på genbrugspladsen i Skjern
02 01 02 00	Døde dyr	25 tons / 35 tons	Under kadaverkappe 150 m Ø for ejendommen	Afhentes af DAKA

Management

- Danish Crowns "Code of practice" er indført. Heri indgår afsnit om bortskaffelse af døde dyr, miljøbeskyttelse og etiske regler for svineproduktion.
- På ansøgningstidspunktet er der ansat 4 mand. 3 i stalden og 1 mand i marken. Ejer deltager også selv i det daglige arbejde i stald og mark. Markmand samt ejer har de nødvendige sprøjtecertifikater. Ansatte deltager i sprogskole.
- Der føres regnskab med vand- og energiforbrug via den årlige opgørelse fra forsyningsvæsnet.
- Antallet af dyr optælles en gang årligt ved kalenderårets slutning og indberettes til CHR-registeret.
- Der udarbejdes gødningsregnskab på bedriften (med hjælp fra Planteavlkontoret), hvori der gøres rede for handels- og husdyrgødning.
- Planer for håndtering af uheld og ulykker er beskrevet i "Beredskabsplanen"

- Udstyr der anvendes på ejendommen i produktionen repareres og vedligeholdes efter behov.
- Området omkring ejendommen rengøres efter behov.
- Udbringning af gylle foregår i dagtimerne og ikke på søn- og helligedage.
- Affald bortskaffes så vidt muligt til genbrug.

Egenkontrol

Mekanisk udstyr, så som ventilationsanlæg og foderanlæg, kontrolleres dagligt for funktionssvigt af medarbejderne i stalden. Branchekoden fra dansk landbrug omhandlende "god produktionspraksis i primærproduktionen" følges. - Arbejdspladsvurdering (APV) bliver udført. - Der udføres 10 årlige beholderkontroller. - Der føres logbog over flydelag og samlebrønde ved dræn omkring gylletanke. - Registrering af medicinforbrug. - Opgørelse over antal døde og foderforbrug.

Spildevand

Der er ikke processpildevand fra svineproduktionen. Anslået mængde vaskevand fra produktionen: ca. 1000 m³ (Normtal) Anslået drikkevandsspild: ca. 600 m³ (Normtal) Der forefindes sanitære tilslutninger i forbindelse med produktionsanlægget i nyere personalerum. - Mængden af spildevand øges ikke væsentligt efter udvidelsen. Overfladevand og tagvand ledes til lukket grøft og videre ud i mark. Se bilag: Afløbsforhold for afløbs- og afledningsforhold.

Vaske- og rengøringsvand fra produktionen samt drikkevandsspild ledes til gyllebeholder, anslået mængde 1600 m³ (Normtal)

Spildevand fra husholdningen og sanitære tilslutninger føres til godkendt trikstank.

Transport

Transporter forekommer i forbindelse med levering og afhentning af dyr, levering af råvarer til foderfremstilling, gylle/gødning, eget korn, kemikalier o. lign. Se vedhæftede bilag: Antal transportter samt Transportveje.

Antal	Mængde pr. år		Kapacitet pr. læs	Antal transportter pr. år	
	Før udvidelse	Efter udvidelse		Før udvidelse	Efter udvidelse
Smågrise -solgte	15.625 stk.	19.800 stk.	Lastbil	28	35
Smågrise – til Skovvejen	4.800 stk.	4.800 stk.	Traktor	44	44
Slagtedyr	385 stk.	1.400 stk.	Lastbil	8	14
Døde dyr	11.000 kg	12.000 kg	Lastbil	110	120
Eget korn	1.750 tons	2.000 tons	15 t (traktor)	116	135
Korn	0	300	30 t (Lastbil)	0	10
Sojaskrå	300 tons	360 tons	30 t (Lastbil)	10	12
Fedt	48 tons	60 tons	Lastbil	8	10
Gylle	9.200 tons	12.600 tons	20 tons (Traktor)	460	630
Transportter i alt				784	1.010

Herudover forekommer traktorkørsel i forbindelse med almindelig markarbejde som ikke vil påvirkes af udvidelsen.

Lastbiltrafikken til ejendommen foregår ad Egerisvej. Transport af gylle til nordlige arealer foregår med lastbil. Transporten af gylle finder sted i forbindelse med udbringningen på markerne i begyndelsen af april, og varer ca. en måned. Transport af gylle til eksterne

lagertanke foretages udenfor sæsonen og flyttes med traktor og vogn. - Af samtlige transporter til og fra ejendommen er transporten af husdyrgødning den transportform, der udgør den største stigning i antallet af kørsler på offentlig vej. Ved hensynsfuld kørsel til og fra ejendommen indenfor dagtimerne, vurderes det at de ekstra transporter ikke vil give anledning til væsentlige gener for de omkringboende.

Risici

Følgende er beskrevet i vedhæftet beredskabsplan: Udslip af store mængder flydende husdyrgødning. Brist/overløb af tanke, rør m.m. Udslip af større mængder olier/kemikalier. Strømsvigt/Ventilationssvigt. Brand.

- Ingen overpumpning af gylle fra beholder til vogn.
- Alternativt anvendes selvfyldende vogn med returløb til tanken, - således minimeres risikoen for overløb og spild ved tankning.
- Alle gyllebeholdere kontrolleres og godkendes hvert 10. år af uvildig kontrollant.
- Omfangsdræn v. beholder ledes til brønd som løbende kontrolleres af ejer.
- Indlægssedler kontrolleres ved levering.
- Etableret alarm på ventilationsanlæg med opkald til 4 numre.
- Etableret intern alarm på foderalarm.

Ved uheld med et ikke uvæsentligt udslip af gylle, skal Ringkøbing-Skjern Kommune straks kontaktes. Er der behov for øjeblikkelig indsats ringes 112. I forbindelse med udvidelsen er der udarbejdet en Beredskabsplan på ejendommen, der beskriver handling i tilfælde af brand, gylle- eller olieudslip, strømsvigt og spild af kemikalier. Denne skal anvendes ved uheld eller forureninger, der har en størrelse, der kan få konsekvenser for det eksterne miljø. Se vedhæftede bilag: Beredskabsplan.

Brandslukkere er fordelt i bygningerne på ejendommen. Sektionering af staldene kan reducere omfanget af skader ved brand. Ud-/indlevering af dyr i hver sektion giver øgede antal flugtveje for dyr og mennesker. Der er brandhæmmende vægge/døre i bygningerne.

I tilfælde af gylleudslip vil der ske inddæmning ved gravning af vold/kanaler eller udlægning af halmballer. Gyllen vil blive opsuget og udbragt på voksende afgrøder.

I tilfælde af strømsvigt forefindes en nødgenerator på ejendommen.

Støjklider

Støj kan forekomme fra korntørring, ventilationsanlæg, af- og pålæsning af grise, forarbejdning og indtransport af foder, kørsel med landbrugsmaskiner og øvrig transport til og fra ejendommen. Se vedhæftede bilag: Støv- og støjklider for placering af disse på bedriften.

Ved så- og høsttid vil aktivitetsniveauet mht. transporter og forekomsten af støv og støj følgelig være højere end den øvrige del af året. Til daglig vil der være begrænset støj fra ventilationsanlæg, foderanlæg, motoriserede køretøjer og transporter. Transporter til og fra ejendommen vil primært foregå i dagtimer, mens ventilationsstøj må forventes hele døgnet, dog vil ventilationsanlægget generelt kører mindre i aften- og nattetimer grundet lavere udendørstemperatur. Da vinduer og døre normaltvis er lukkede i svinebesætninger, vurderes støjniveauet fra dyrene i stalden at være meget lavt.

Skadedyr

Der er udlagt rottegift i kasser omkring alle ejendommens bygninger. Fluer bekæmpes ved udsætning af rovfluer i stalden. Der holdes orden og ryddeligt omkring ejendommen, så skadedyr ikke tiltrækkes af foderrester eller andet affald.

Fluer på ejendommen bekæmpes primært ved at holde en god hygiejne i staldene. Produktionen kører i holddrift, hvor der er god tid til vask, desinficering og udtørring inden indsættelse af nye dyr. Desuden har de mange daglige overbrusninger af gødearealet negativ indflydelse på fluernes levevilkår og formeringsevne. Fluebekæmpelse sker i overensstemmelse med Statens Skadedyrslaboratoriums retningslinier.

Der er udlagt rottegift i kasser omkring alle ejendommens bygninger, der er lavet aftale med Mortalin herom. Det tilsigtes at holde ejendommen ryddelig og fri for foderspild så tiltrækningen af og levevilkårene for rotter mindskes.

Støvkilder

Der kan forekomme støvgener i forbindelse med høst, samt når der presses eller snittes halm på arealerne. Ejendommen og dens udspretningsarealer er dog beliggende i landzone, og støvgener forbundet med driften af arealerne forventes ikke at overstige det niveau som er almindeligt for landbrugsdrift, og vil kun forekomme i relativt afgrænsede perioder, og kun i en begrænset del af året. For støv- og støjkilder se bilag 16.

Kemikalier

Forbruget af pesticider planlægges i samråd med planteavlskonsulent. I sæsonen ydes løbende rådgivning i relation til aktuelle skadedyr og sygdomme, og behandlingsforslag udarbejdes. Påfyldning og rengøring af marksprøjten foregår på vaskeplads, Eventuel restbeholdning opbevares i dunke i aflåst kemikalierum på ejendommen og anvendes i den følgende vækstsæson.

Olie- og kemikalieaffald opbevares i tromler på fast og tæt underlag i maskinhus. Klinisk risikoaffald som kanyler, hætteglas etc. opbevares i plastikbeholder i besætningsområdet, og afleveres til kommunens affaldsordning. Olie og kemikalieaffald bortskaffes i overensstemmelse med Ringkøbing-Skjern Kommunes affaldsregulativ. Se bilag for detaljeret affaldsbeskrivelse.

Medicinen opbevares i skab i besætningsområdet. - Staldene højtryksrenses med tilsætning af sæbe, og desinficeres efterfølgende med Hydratkalk. Olie- og kemikalieaffald opbevares i tromler eller anden egnet beholder på fast og tæt underlag med opstøbning således evt. udslip ikke ledes ud på jord. Placering fremgår af bilag: Affaldsbeskrivelse.

Foderopbevaring

- Til foderopbevaring forefindes: 2*15 t. og 1*18 t. udendørs siloer til færdigfoder.
- Tilladelse til etablering af udendørs 1000 t. Amerikanersilo. 2 stk. 75 m³ udendørs siloer til råvarer. -8000 L. fedttank i foderlade
- Opbevaring af mineraler i bigballe i foderlade.
- Der etableres en ca. 50 m³ korngrav.
- Der opbevares halm i rundbuehal samt halmhus (bygning 12 + 16 på situationsplanen)

- Der forbruges ca. 52 mini bigballe halm om året i staldene. Forbruget forventes at stige til ca. 80 baller årligt.
- Korn avles selv. Der anvendes halm som strøelse i stierne samt til etablering af flydelag i den eksisterende gyllebeholder.
- Der anvendes vådfoder i fare- og løbe/træningsstald samt polte/slagtesvinestald.
- Der anvendes tørfoder klima- og drægtighedsstald.
- Ved udvidelsen vil produktionen af smågrise og slagtesvin forøges. Foderanlæg, type og blanding vil være uændret, kun mængderne af foder, som forarbejdes, vil øges.

Lysforhold

Produktionen foregår i lukkede stalde, - deraf begrænsede gener fra lys. Ejendommen har belysning på befæstede arealer og pladser som primært anvendes i årets mørke måneder. Der er lys på alle udleveringsramper. I vintermånederne er lyset i staldene tændt i 8 timer, jf. Husdyrloven.

Foranstaltninger ved ophør af produktion

Der er tale om en kontinuert drift i anlægget, - kun afbrudt af få dages vask og desinfektion fordelt jævnt gennem de enkelte sektioner over hele cyklus. Disse perioder med vask og desinfektion giver ikke anledning til væsentlige afvigelser i driften som vil kunne registreres i lokalområdet.

Ved ophør af produktion på ejendommen afsættes alle dyr til slagteri, DAKA eller levebrug. Stalde samt opbevaringsanlæg tømmes for husdyrgødning, der udspredes på udbringningsarealerne eller afsættes. Olie- og kemikalie oplag destrueres eller afhændes til kommunens affaldsordning. Fast affald afhentes til autoriseret destruktion eller afhændes via kommunens affaldsordning eller genbrugspladser. Medicinsk affald afleveres på nærmeste apotek til destruktion. Fodersiloer tømmes og rengøres. Staldene rengøres og desinficeres efter tømning for dyr.

Diverse

Rengøring og desinficering

I alle stalde med sektioneret drift vaskes efter hvert hold, stalden iblødsættes før vask med lavtryksvanding af sti- og gangarealer. Herefter højtryksrensens stibund, inventar og væggen mens loftet skylles ned med koldt vand. Sektionen lukkes og der tilsættes varme for udtørring af staldrummet.

Drægtighedsstalden rengøres efter behov og på tidspunkter, hvor det er mindst generende for søerne.

Overbrusning i svinestalde

Der overbruses i alle stalde, -farestalde undtaget og klimastalde ikke før grisene vejer over 20 kg. Disse undtagelser foretages af velfærds-mæssige hensyn, idet overbrusningen vil have negativ indflydelse på grisenes temperaturregulering og lokalklima.

Overbrusningen giver forbedret gødeadfærd hos grisene, således at overfladen med potentiel fordampning bliver mindre. Overbrusningen/temperaturregulering er lovpligtig i hht. Lov om indendørs hold af søer, smågrise og slagtesvin.

1.3 Oplysninger om staldanlæg og besætning

Stalddoversigt med angivelse af Stald-ID for staldnavn

StaldID	Staldafsnit navn
ST-70901	Løbe/træningsafdeling
ST-70902	Drægtighedsstald ESF
ST-70903	Ny drægtighedsstald ESF
ST-70924	Klimastald
ST-70925	Ny klimastald
ST-70926	Polte/sl.svinestald
ST-70943	Heste
ST-70346	Farestald

Oversigt over dyretyper og stalddsystemer der indgår i ansøgningen

Stalddsystem kode	Navn på dyretype og stalddsystem	Nudrift/ ansøgt	Antal dyr	Antal DE
SvSo04	Årsso, løbe- og drægtighedsstald, Løsgående, dybstrøelse + spaltegulv	Nudrift	186	30,29
		Ansøgt	192	31,19
SvSo07	Årsso, løbe- og drægtighedsstald, Løsgående, delvis spaltegulv	Nudrift	414	67,41
		Ansøgt	608	98,77
SvSm01	Smågrise fra 7,2 kg, Toklimastald, delvis spaltegulv	Nudrift	20425	102,12
		Ansøgt	26000	145,79
SvSl04	Slagtesvin, Drænet gulv + spalter (33/67)	Nudrift	385	10,69
		Ansøgt	1850	51,91
SvSo09	Årsso, farestald, Kassestier, delvis spaltegulv	Nudrift	600	42,16
		Ansøgt	800	56,09
Hest02	1 voksen årshest, 300-500 kg	Nudrift	0	0,00
		Ansøgt	4	1,38

Stald anlæg med dyr, Nudrift

Kategori	Staldsystem	Antal (års)dyr	Antal DE	Indgangs vægt (kg)	Udgangs vægt (kg)	Antal sti-pladser	Gram P per FE og antal fravænnede grise per årso
ST-70346: Eksisterende farestald (nr. 18)							
Faresøer	Kassestier Delvis spaltegulv	600	42,16			200	
ST-70901: Eksisterende /drægtighedsstald (nr. 18.1)							
Løbesøer	Løsgående, dybstrøelse + spalter	186	30,29			152	
Løbesøer	Løsgående, delvis spaltegulv	42	6,84			32	
ST-70902: Eksisterende drægtighedsstald (nr. 17)							
Løbe / drægtige søer	Løsgående, delvis spaltegulv	372	60,57			300	
ST-70924: Eksisterende klimastald (nr. 13)							
Smågrise	Toklimastald, delvis spaltegulv	20425	102,12	7,3	32	3000	
ST-70926: Eksisterende svinestald (nr. 5 + 9)							
Slagtesvin	Drænet gulv +spalter (33/67)	385	10,69	32	107	117	
I alt							
			252,68		-	-	-

Staldanlæg med dyr, Ansøgt drift

Kategori	Staldsystem	Antal (års)dyr	Antal DE	Indgangs vægt (kg)	Udgangs vægt (kg)	Antal sti-pladser	Gram P per FE og antal fravænnede grise per årssø
ST-70346: Eksisterende farestald (nr. 18)							
Faresøer	Kassestier Delvis spaltegulv	800	56,09			200	4,9 g P/FE og 33 fravænnede grise /årssø
ST-70901: Eksisterende løbe/drægtighedsstald (nr. 18.1)							
Løbesøer	Løsgående, dybstrøelse + spalter	192	31,19			152	4,9 g P/FE og 33 fravænnede grise /årssø
Løbesøer	Løsgående, delvis spaltegulv	40	6,50			32	4,9 g P/FE og 33 fravænnede grise /årssø
ST-70902: Eksisterende drægtighedsstald (nr. 17)							
Løbe / drægtige søer	Løsgående, delvis spaltegulv	376	61,08			300	4,9 g P/FE og 33 fravænnede grise /årssø
ST-70924: Eksisterende klimastald (nr. 13)							
Smågrise	Toklimastald, delvis spaltegulv	19500	109,34	7,3	35	3000	
ST-70926: Eksisterende svinestald (nr. 5 + 9)							
Slagtesvin	Drænet gulv +spalter (33/67)	450	11,77	40	107	150	
Slagtesvin	Drænet gulv +spalter (33/67)	1400	40,14	35	110	378	
ST-70943: Eksisterende hestestald (nr. 8)							
Heste	Dybstrøelse	4	1,38	300	500	4	
ST-70903: Ny drægtighedsstald (nr. 17.1)							
Løbe / drægtige søer	Løsgående delvis spaltegulv	192	31,19			150	4,9 g P/FE Og 33 fravænnede grise /årssø
ST-70925: Ny klimastald (nr. 19)							
Smågrise	Toklimastald,	6500	36,45	7,3	35	1000	

	delvis spaltegulv						
I alt			385,13		-	-	-

Normer for beregning af produktionseffektivitet og fodring samt oplysninger om fravænnning i soproduktioner

StaldID	Staldsystem kode	Nudrift / Ansøgt	FE per årstyr / FE per kg tilvækst / kg foder per dyr (mink/fjerkræ)	Gram råprotein per FE / Protein % i foder (fjerkræ)	Gram P per FE / fosfor % i foder (fjerkræ)	Protein % i mælk / kg æg per høne (fjerkræ)	Antal fravænnede grise per årssø / kg tilvækst per enhed (fjerkræ)	Fravænnings- vægt
ST-70901	SvSo04	Nudrift	1009,00	142,80	5,00		24,60	7,20
		Ansøgt	1009,00	142,80	4,90		33,00	7,30
	SvSo07	Nudrift	1009,00	142,80	5,00		24,60	7,20
		Ansøgt	1009,00	142,80	4,90		33,00	7,30
ST-70902	SvSo07	Nudrift	1009,00	142,80	5,00		24,60	7,20
		Ansøgt	1009,00	142,80	4,90		33,00	7,30
ST-70903	SvSo07	Nudrift	1009,00	142,80	5,00		24,60	7,20
		Ansøgt	1009,00	142,80	4,90		33,00	7,30
ST-70924	SvSm01	Nudrift	2,03	164,80	5,20			
		Ansøgt	2,03	164,80	5,20			
ST-70925	SvSm01	Nudrift	2,03	164,80	5,20			
		Ansøgt	2,03	164,80	5,20			
ST-70926	SvSI04	Nudrift	2,87	157,60	4,40			
		Ansøgt	2,87	157,60	4,40			
	SvSI04	Nudrift	2,87	157,60	4,40			
		Ansøgt	2,87	157,60	4,40			
ST-70943	Hest02	Nudrift	-	-	-	-	-	-
		Ansøgt	-	-	-	-	-	-
ST-70346	SvSo09	Nudrift	433,00	142,80	5,00		24,60	7,20
		Ansøgt	433,00	142,80	4,90		33,00	7,30

1.4 Oplysninger om opbevaringsanlæg

	Gyllebeholder 1		Gyllebeholder 2		Møddingsplads	
	Nudrift	Ansøgt	Nudrift	Ansøgt	Nudrift	Ansøgt
Dimension (dybde x diameter)	4 m x 40,68 m	4 m x 40,68 m	4 m x 24 m	4 m x 24 m	10 x 10 m	10 x 10 m
Lagerandel flydende i procent	50	50	18	18	-	-
Lagerandel fast i procent	-	-	-	-	-	-
Opbevarings- kapacitet	5217 tons	5217 tons	1830 tons	1830 tons	-	-
Overdækning barriere					-	-
Fast overdækning	nej	nej	nej	nej	-	-

Der ud over opbevares der gylle fra produktionen på Egerisvej 36 i gyllebeholdere på adressen Skovvejen 2, 6900 Skjern og på adressen Astrupvej 17, 6900 Skjern. Se opbevaringskapacitetsberegning side 47.

1.5 Beregninger på anlæg (lugt)

I dette afsnit gøres der rede for lugtemissionen fra husdyrbruget og geneafstandene for lugt til naboer og områder, som er omfattet af beskyttelsesniveauet for lugt.

I tabellen "Samlet resultat af lugtberegning" vises de beregnede geneafstande for lugt til naboer og områder, som er omfattet af husdyrgodkendelseslovens beskyttelsesniveau, og det oplyses om genekriterierne er overholdt til naboer og områder, som er omfattet af beskyttelsesniveauet.

I de efterfølgende tabeller vises der detaljer om lugtberegningerne. Der oplyses om de enkelte staldafsnits afstand og placering i forhold til naboer og områder omfattet af beskyttelsesniveauet, den beregnede lugtemission fra hvert staldafsnit, samt forudsætninger for beregningerne af emissionen, herunder effekten af eventuel lugtbegrænsende teknologi. Hvis der står "Ingen data" i en tabel betyder det, at der ikke er relevante data at vise om emnet i dette tilfælde. Det kan f.eks. være, hvis der ikke indgår særlig miljøteknologi til begrænsning af lugten.

Samlet resultat af lugtberegning

Område	Andre ejendomme med mere end 75 DE(antal)	Beregningsmodel	Samlet ukorrigeret	Korrigeret geneafstand (ansøgt drift)	Korrigeret geneafstand (nudrift)	Vægtet gennemsnits afstand	Genekriterie overholdt
Eksisterende eller fremtidig byzone	0	Ny	666,49	0,00	0,00	0,00	Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Samlet bebyggelse	0	Ny	487,77	0,00	0,00	0,00	Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Enkelt bolig	0	Ny	196,96	0,00	0,00	0,00	Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.

Byzone

StaldID	Afstand til område(meter)	Placering 300-60 grader (ja/nej)	Indgår staldafsnit i beregning for område (ja/nej)
ST-70901	3931,46	Nej	Nej
ST-70902	3970,11	Nej	Nej
ST-70903	3933,37	Nej	Nej
ST-70924	3955,52	Nej	Nej
ST-70925	3945,88	Nej	Nej
ST-70926	4032,96	Nej	Nej
ST-70346	3977,93	Nej	Nej
ST-70943	4019,28	Nej	Nej

Samlet bebyggelse

StaldID	Afstand til område(meter)	Placering 300-60 grader (ja/nej)	Indgår staldafsnit i beregning for område (ja/nej)
ST-70901	1248,01	Nej	Nej
ST-70902	1200,46	Nej	Nej
ST-70903	1218,48	Nej	Nej
ST-70924	1133,97	Nej	Nej
ST-70925	1162,97	Nej	Nej
ST-70926	1120,91	Nej	Nej
ST-70346	1226,33	Nej	Nej
ST-70943	1130,64	Nej	Nej

Enkelt bolig

StaldID	Afstand til område(meter)	Placering 300-60 grader (ja/nej)	Indgår staldafsnit i beregning for område (ja/nej)
ST-70901	1067,99	Nej	Nej
ST-70902	1022,56	Nej	Nej
ST-70903	1037,89	Nej	Nej
ST-70924	952,97	Nej	Nej
ST-70925	981,97	Nej	Nej
ST-70926	946,95	Nej	Nej
ST-70346	1049,73	Nej	Nej
ST-70943	955,56	Nej	Nej

Lugtemission fra produktioner

StaldID	Kode for staldsystem	Antal dyr	Antal stipladser	Ton dyr på stald	Antal måneder udegående	Lugt fra produktion (LE)	Lugt fra produktion (OU)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt emission fra produktion (LE)	Faktisk lugt emission fra produktion (OU)
ST-70901	SvSo04	192,00	152,00	33,44	0,00	2006,40	2432,00	0,00%	2006,40	2432,00
	SvSo07	40,00	32,00	7,04	0,00	422,40	512,00	0,00%	422,40	512,00
ST-70902	SvSo07	376,00	376,00	82,72	0,00	4963,20	6016,00	0,00%	4963,20	6016,00
ST-70903	SvSo07	192,00	150,00	33,00	0,00	1980,00	2400,00	0,00%	1980,00	2400,00
ST-70924	SvSm01	19500,00	3000,00	63,45	0,00	13324,50	24111,00	0,00%	13324,50	24111,00
ST-70925	SvSm01	6500,00	1000,00	21,15	0,00	4441,50	8037,00	0,00%	4441,50	8037,00
ST-70926	SvSI04	450,00	150,00	11,02	0,00	1653,75	4961,25	0,00%	1653,75	4961,25
	SvSI04	1400,00	378,00	27,40	0,00	4110,75	12332,25	0,00%	4110,75	12332,25
ST-70346	SvSo09	800,00	200,00	44,00	0,00	2640,00	14400,00	0,00%	2640,00	14400,00
ST-70943	Hest02	4,00	4,00	1,60	0,00	64,00	272,00	0,00%	64,00	272,00

Effekt af miljøteknologi til begrænsning af lugt

StaldID	Nudrift ansøgt drift	Supplerende teknologi	Indtastet lugt effekt	Driftstimer pr. år	Resulterende reduktion (%)
ST-70901	Ingen data				
ST-70902	Nudrift	Biologisk luftvasker	0,00%	0,00	0,00%
	Ansøgt	Biologisk luftvasker	0,00%	8760,00	0,00%
ST-70903	Nudrift	Biologisk luftvasker	0,00%	0,00	0,00%
	Ansøgt	Biologisk luftvasker	0,00%	8760,00	0,00%
ST-70924	Ingen data				
ST-70925	Ingen data				
ST-70926	Ingen data				
ST-70346	Ingen data				
ST-70943	Ingen data				

1.6 Beregninger på anlæg (ammoniak)

Generel ammoniakreduktion

Er det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager opfyldt?	Ja
Eventuel yderligere reduktion nødvendig for at opfylde kravet	-324,24 kgN/år

Ammoniaktab i nudrift og ansøgt drift fordelt på staldsystemer og opbevaringslagre

	Ansøgt(kgN/år)
Ammoniaktab fra staldsystemer mv. ikke omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav:	0
Ammoniaktab fra staldafsnit og lagre omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav, men eksisterende uændret produktion:	2824,09
Ammoniaktab fra husdyrproduktion omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav (etableringer udvidelser, ændringer):	1633,18
Ammoniaktab fra lagre af flydende husdyrgødning:	567,20
Ammoniaktab fra lagre af fast husdyrgødning:	146,70

Resultat af beregninger af ammoniaktab på produktionsniveau

StaldID	Kode for staldsystem	Ammoniaktab fra reference staldsystem (kgN/år)	Ammoniaktab fra valgt staldsystem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsystem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsystem (%)	Effekt af miljøteknologi (kgN/år)	Effekt af foderoptimering m.m. (kgN/år)	Effekt af miljøtiltag lager (kgN/år)	Faktisk ammoniaktab fra stald og lager (kgN/år)
ST-70901	SvSo04	570,80	573,87	-3,07	-0,54%	0,00	0,00	-72,07	645,94
		589,21	592,38	-3,17	-0,54%	0,00	49,11	-69,35	612,62
	SvSo07	110,04	110,21	-0,17	-0,16%	0,00	0,00	0,00	110,21
		104,80	104,97	-0,17	-0,16%	0,00	8,90	0,00	96,07
ST-70902	SvSo07	974,64	976,19	-1,55	-0,16%	0,00	0,00	0,00	976,19
		985,12	986,68	-1,56	-0,16%	584,18	23,43	0,00	379,07
ST-70903	SvSo07	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		503,04	503,84	-0,80	-0,16%	298,30	11,96	0,00	193,57
ST-70924	SvSm01	1658,94	1668,47	-9,53	-0,57%	0,00	0,00	0,00	1668,47
		1809,97	1820,37	-10,40	-0,57%	0,00	0,00	0,00	1820,37
ST-70925	SvSm01	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		603,32	606,79	-3,47	-0,57%	0,00	0,00	0,00	606,79
ST-70926	SvSI04	181,43	206,77	-25,35	-13,97%	0,00	0,00	0,00	206,77
		195,33	222,61	-27,29	-13,97%	0,00	0,00	0,00	222,61
	SvSI04	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		675,11	769,43	-94,31	-13,97%	0,00	0,00	0,00	769,43
ST-70346	SvSo09	577,80	577,73	0,07	0,01%	0,00	0,00	0,00	577,73
		770,40	770,30	0,10	0,01%	0,00	63,55	0,00	706,75
ST-70943	Hest02	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		27,39	30,81	-3,42	-12,49%	0,00	0,00	0,00	30,81
Sum	Nudrift	4073,65	4113,24	-39,60		0,00	0,00	-72,07	4185,31
	Ansøgt	6263,69	6408,18	-144,49		882,48	156,95	-69,35	5438,09

Effekt af teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning (miljøteknologi)

StaldID	Nudrift Ansøgt drift	Supplerende teknologi	Indtastet ammoniak effekt (%)	Driftstimer per år / Benzoesyre (gr)	Reduceret ammoniakfordampning (kgN/år)
ST-70901	Ingen data				
ST-70902	Nudrift	Biologisk luftvasker	0,00%	0,00	0,00
	Ansøgt	Biologisk luftvasker	68,00%	8760,00	584,00
ST-70903	Nudrift	Biologisk luftvasker	0,00%	0,00	0,00
	Ansøgt	Biologisk luftvasker	68,00%	8760,00	298,00
ST-70924	Ingen data				
ST-70925	Ingen data				
ST-70926	Ingen data				
ST-70346	Ingen data				
ST-70943	Ingen data				

Effekt af foderoptimering og antal fravænnede smågrise

StaldID	Kode for staldsystem	Nudrift Ansøgt drift	FE	Gram råprotein pr. FE	Gram P pr. FE	Antal fravænnede grise	Fravænnings- vægt	Effekt foderoptimering
ST-70901	SvSo04	Nudrift	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Ansøgt	0,00	0,00	4,90	33,00	7,30	49,11
	SvSo07	Nudrift	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Ansøgt	0,00	0,00	4,90	33,00	7,30	8,90
ST-70902	SvSo07	Nudrift	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Ansøgt	0,00	0,00	4,90	33,00	7,30	23,43
ST-70903	SvSo07	Nudrift	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Ansøgt	0,00	0,00	4,90	33,00	7,30	11,96
ST-70924	Ingen data							
ST-70925	Ingen data							
ST-70926	Ingen data							
ST-70346	SvSo09	Nudrift	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Ansøgt	0,00	0,00	4,90	33,00	7,30	63,55
ST-70943	Ingen data							

Påvirkning af natur

Total emission

	kgN/år
Samlet emission fra stald og lager	5171,17
Meremission fra stald og lager	985,86

Maksimale depositioner til naturområder

	Målepkt. 1 (kg N)	Målepkt. 2 (kg N)	Målepkt. 3 (kg N)	Målepkt. 4 (kg N)	Målepkt. 5 (kg N)
Højeste merdeposition i naturområdet	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Højeste totaldeposition i naturområdet	0,3	0,1	0,1	0,1	0,1

Med hensyn til placering af beregningspunkter se bilag 18.

Der ud over er der foretaget N-depositionsberegning til nærmeste potentiel kvælstoffølsomme skovområde, der ligger 250 m øst for anlægget.

1.7 Oplysninger omkring arealer

Grundlæggende arealinformationer

Antal DE kvæg, får og geder på bedriften inkl. DE på andre bedrifter, der afsættes grovfoder til beregnet ud fra 3000 FE/DE: **0,00 DE**

Er antal af andre DE udbragt på bedriften større end det før angivne antal DE kvæg, får og geder: **Ja**

Anvender og efterlever bedriften husdyrgødningsbek. bilag 2 jf. § 28 stk. 3 om forhøjet harmonital på 2,3 for visse kvægbedrifter: **Nej**

Er bedriften et økologisk landbrug: **Nej**

% af samlet areal med efterafgrøder udover PD-krav: **15,10 %**

Reduceret kvælstofnorm: **0,00 %**

Egne og forpagtede udbringningsarealer

Navn	ha	Drænet	Jb.Type	Vandet	Sæd- skifte	Ref. Sæd- skifte	N-kl. 0(ha)	N-kl. 1 (ha)	N-kl. 2(ha)	N-kl. 3 (ha)	G.vand (ha)	P-kl. 0(ha)	P-kl. 1 (ha)	P-kl. 2 (ha)	P-kl. 3 (ha)
1-9	0,37	Nej	JB4	Ja	S4	S4	0,37	0,00	0,00	0,00	0,00*	0,37	0,00	0,00	0,00
7-2	6,03	Nej	JB4	Ja	S4	S4	6,03	0,00	0,00	0,00	0,00*	6,03	0,00	0,00	0,00
7-3	3,44	Nej	JB4	Ja	S4	S4	3,44	0,00	0,00	0,00	0,00	3,44	0,00	0,00	0,00
7-7	0,32	Nej	JB4	Ja	S4	S4	0,32	0,00	0,00	0,00	0,00	0,32	0,00	0,00	0,00
9-0	13,67	Nej	JB3	Ja	S4	S4	13,67	0,00	0,00	0,00	0,00	13,67	0,00	0,00	0,00
11-0	22,68	Nej	JB4	Ja	S4	S4	22,68	0,00	0,00	0,00	0,00*	22,68	0,00	0,00	0,00
12-0	18,68	Nej	JB4	Ja	S4	S4	18,68	0,00	0,00	0,00	0,00*	18,68	0,00	0,00	0,00
20-0	13,85	Nej	JB3	Ja	S4	S4	13,85	0,00	0,00	0,00	0,00	13,85	0,00	0,00	0,00
2-0a	6,60	Ja	JB4	Ja	S4	S4	6,60	0,00	0,00	0,00	0,00*	5,66	0,00	0,94	0,00
2-0b	11,95	Nej	JB4	Ja	S4	S4	11,02	0,00	0,93	0,00	0,00*	11,95	0,00	0,00	0,00
2-0c	2,15	Nej	JB4	Ja	S4	S4	2,15	0,00	0,00	0,00	0,00*	2,15	0,00	0,00	0,00
2-0d	4,37	Nej	JB4	Ja	S4	S4	4,37	0,00	0,00	0,00	0,00*	4,37	0,00	0,00	0,00
21-0	25,27	Nej	JB3	Ja	S4	S4	25,27	0,00	0,00	0,00	0,00	25,27	0,00	0,00	0,00
26-8	0,65	Nej	JB3	Nej	S4	S4	0,65	0,00	0,00	0,00	0,65*	0,65	0,00	0,00	0,00
27-8	1,16	Nej	JB3	Nej	S4	S4	1,16	0,00	0,00	0,00	0,00*	1,16	0,00	0,00	0,00
27-9	0,51	Nej	JB3	Nej	S4	S4	0,51	0,00	0,00	0,00	0,00*	0,51	0,00	0,00	0,00
49-0	2,16	Ja	JB1	Ja	S4	S4	2,16	0,00	0,00	0,00	0,00	0,99	0,00	1,17	0,00
7-0a	10,39	Nej	JB4	Ja	S4	S4	10,39	0,00	0,00	0,00	0,00	10,39	0,00	0,00	0,00
22-0a	6,34	Nej	JB3	Ja	S4	S4	6,34	0,00	0,00	0,00	0,00	6,34	0,00	0,00	0,00
22-0b	4,85	Nej	JB3	Ja	S4	S4	4,85	0,00	0,00	0,00	0,00	4,85	0,00	0,00	0,00
26-1a	2,76	Nej	JB3	Nej	S4	S4	2,76	0,00	0,00	0,00	2,76*	2,76	0,00	0,00	0,00
27-0a	4,94	Nej	JB3	Nej	S4	S4	4,94	0,00	0,00	0,00	0,00*	4,94	0,00	0,00	0,00
27-0c	2,12	Nej	JB3	Nej	S4	S4	2,12	0,00	0,00	0,00	0,00*	2,12	0,00	0,00	0,00
27-0d	4,71	Nej	JB3	Nej	S4	S4	4,71	0,00	0,00	0,00	0,00*	4,71	0,00	0,00	0,00
28-0a	17,64	Nej	JB3	Ja	S4	S4	17,64	0,00	0,00	0,00	0,00	17,64	0,00	0,00	0,00
28-0b	7,14	Nej	JB3	Ja	S4	S4	7,14	0,00	0,00	0,00	7,14*	7,14	0,00	0,00	0,00
29-0a	1,26	Nej	JB3	Ja	S4	S4	1,26	0,00	0,00	0,00	0,00	1,26	0,00	0,00	0,00
31-0a	15,21	Nej	JB1	Ja	S4	S4	15,21	0,00	0,00	0,00	0,00	15,21	0,00	0,00	0,00
31-0c	0,96	Nej	JB1	Ja	S4	S4	0,96	0,00	0,00	0,00	0,00	0,96	0,00	0,00	0,00
36-0b	3,41	Ja	JB1	Ja	S4	S4	3,41	0,00	0,00	0,00	0,00	3,25	0,00	0,17	0,00
36-0c	3,22	Ja	JB1	Ja	S4	S4	3,22	0,00	0,00	0,00	0,00	3,22	0,00	0,00	0,00
50-0a	9,27	Nej	JB1	Ja	S4	S4	9,27	0,00	0,00	0,00	0,00	9,27	0,00	0,00	0,00
50-0b	10,19	Nej	JB1	Ja	S4	S4	10,19	0,00	0,00	0,00	0,00	10,19	0,00	0,00	0,00
50-0c	8,72	Nej	JB1	Ja	S4	S4	8,72	0,00	0,00	0,00	0,00	8,72	0,00	0,00	0,00
4-0	24,69	Nej	JB4	Ja	S4	S4	24,69	0,00	0,00	0,00	0,00*	24,69	0,00	0,00	0,00
7-9	1,43	Ja	JB4	Ja	S4	S4	1,43	0,00	0,00	0,00	0,00	1,43	0,00	0,00	0,00
20-2	2,37	Nej	JB3	Ja	S4	S4	2,37	0,00	0,00	0,00	0,00	2,37	0,00	0,00	0,00
38-0	11,75	Ja	JB1	Nej	S4	S4	11,75	0,00	0,00	0,00	0,00	11,75	0,00	0,00	0,00
27-0b	4,88	Nej	JB3	Nej	S4	S4	4,88	0,00	0,00	0,00	0,00*	4,88	0,00	0,00	0,00

Miljøgodkendelse af husdyrbruget på Egerisvej 36, 6900 Skjern
30. 08. 2012

6-0	24,67	Nej	JB4	Ja	S4	S4	24,67	0,00	0,00	0,00	0,00*	24,67	0,00	0,00	0,00
6-8	0,89	Nej	JB4	Ja	S4	S4	0,89	0,00	0,00	0,00	0,00*	0,89	0,00	0,00	0,00
26-0	4,53	Nej	JB3	Ja	S4	S4	4,53	0,00	0,00	0,00	4,53*	4,53	0,00	0,00	0,00
26-1b	1,82	Nej	JB3	Ja	S4	S4	1,82	0,00	0,00	0,00	1,82*	1,82	0,00	0,00	0,00
23-0	26,51	Nej	JB3	Ja	S4	S4	26,51	0,00	0,00	0,00	0,00	26,51	0,00	0,00	0,00
23-1	1,06	Nej	JB3	Ja	S4	S4	1,06	0,00	0,00	0,00	0,00	1,06	0,00	0,00	0,00
25-0	21,41	Nej	JB3	Ja	S4	S4	21,41	0,00	0,00	0,00	21,41*	21,41	0,00	0,00	0,00
34-0a	10,13	Ja	JB1	Ja	S4	S4	10,13	0,00	0,00	0,00	0,00	10,13	0,00	0,00	0,00
34-0b	16,56	Ja	JB1	Ja	S4	S4	16,56	0,00	0,00	0,00	0,00	16,56	0,00	0,00	0,00
19-2a	11,03	Nej	JB4	Nej	S4	S4	0,00	0,00	11,03	0,00	0,00	11,03	0,00	0,00	0,00
19-2b	1,87	Nej	JB4	Nej	S4	S4	0,00	0,00	1,87	0,00	0,00	1,87	0,00	0,00	0,00
19-8a	0,87	Nej	JB4	Nej	S4	S4	0,00	0,00	0,87	0,00	0,00	0,87	0,00	0,00	0,00
19-8b	0,18	Nej	JB4	Nej	S4	S4	0,00	0,00	0,18	0,00	0,00	0,18	0,00	0,00	0,00
19-0a	16,23	Ja	JB4	Nej	S4	S4	0,00	0,00	16,23	0,00	0,00*	16,23	0,00	0,00	0,00
19-0b	4,65	Ja	JB4	Nej	S4	S4	0,00	0,00	4,65	0,00	0,00*	4,65	0,00	0,00	0,00
1-0a	13,72	Nej	JB4	Ja	S4	S4	13,72	0,00	0,00	0,00	0,00*	13,72	0,00	0,00	0,00
1-0b	0,68	Nej	JB4	Ja	S4	S4	0,68	0,00	0,00	0,00	0,00*	0,68	0,00	0,00	0,00
29-0b	1,73	Nej	JB3	Ja	S4	S4	1,73	0,00	0,00	0,00	0,00	1,73	0,00	0,00	0,00
31-0b	7,95	Nej	JB1	Ja	S4	S4	7,95	0,00	0,00	0,00	0,00	7,95	0,00	0,00	0,00
36-0a	9,99	Nej	JB1	Ja	S4	S4	9,99	0,00	0,00	0,00	0,00	9,99	0,00	0,00	0,00
46-8a	2,40	Ja	JB1	Ja	S4	S4	2,40	0,00	0,00	0,00	0,00	1,53	0,00	0,86	0,00
7-0b	4,27	Ja	JB4	Ja	S4	S4	4,27	0,00	0,00	0,00	0,00	4,27	0,00	0,00	0,00
Total	475,29						439,52	0,00	35,76	0,00	38,32	472,15	0,00	3,14	0,00

Aftalearealer: Ingen

1.8 Oplysninger om gødning

Gødningsregnskab (Nudrift)

Produceret husdyrgødning

Anlæg	Gødningstype	KgN	KgP	DE - kvæg, kår, geder	DE - svin og andre dyr
Husdyrbrugets samlede anlæg	Svinegylle	14202,54	2552,32	0,00	133,33
Husdyrbrugets samlede anlæg	Svinegylle	3853,57	771,73	0,00	44,84
Husdyrbrugets samlede anlæg	Fjerkrægylle	0,00	0,00	0,00	0,00
Husdyrbrugets samlede anlæg	Svinegylle	26907,45	6287,98	0,00	242,68
Husdyrbrugets samlede anlæg	Kvæggylle	0,00	0,00	0,00	0,00
Husdyrbrugets samlede anlæg	Minkgylle	0,00	0,00	0,00	0,00
Husdyrbrugets samlede anlæg	Dybstrøelse	994,61	283,82	0,00	9,99
Husdyrbrugets samlede anlæg	Fast gødning	0,00	0,00	0,00	0,00
Husdyrbrugets samlede anlæg	Ajle	0,00	0,00	0,00	0,00
Husdyrbrugets samlede anlæg	Afsat ved græsning	0,00	0,00	0,00	0,00

Tilført husdyrgødning

Anlæg	Gødningstype	KgN	KgP	Antal DE
Husdyrbrugets samlede anlæg	Svinegylle	15289,44	3007,47	134,44

Total husdyrgødning

Gødningstype	KgN	KgP	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Dybstrøelse	994,61	283,82	0	9,99
Svinegylle	60253,00	12619,50	0	555,29
Total	61247,61	12903,32	0	565,28

Beregning af harmonital

Harmonital: 1,4 DE/ha

Gødningsregnskab (ansøgt)

Produceret husdyrgødning

Anlæg	Gødningstype	KgN	KgP	DE - kvæg, kår, geder	DE - svin og andre dyr
Husdyrbrugets samlede anlæg	Svinegylle	14202,54	2552,32	0,00	133,33
Husdyrbrugets samlede anlæg	Svinegylle	3853,57	771,73	0,00	44,84
Husdyrbrugets samlede anlæg	Fjerkrægylle	0,00	0,00	0,00	0,00
Husdyrbrugets samlede anlæg	Svinegylle	41415,48	9117,13	0,00	373,45
Husdyrbrugets samlede anlæg	Kvæggylle	0,00	0,00	0,00	0,00
Husdyrbrugets samlede anlæg	Minkgylle	0,00	0,00	0,00	0,00
Husdyrbrugets samlede anlæg	Dybstrøelse	1125,08	301,04	0,00	11,67
Husdyrbrugets samlede anlæg	Fast gødning	0,00	0,00	0,00	0,00
Husdyrbrugets samlede anlæg	Ajle	0,00	0,00	0,00	0,00
Husdyrbrugets samlede anlæg	Afsat ved græsning	0,00	0,00	0,00	0,00

Tilført husdyrgødning

Anlæg	Gødningstype	KgN	KgP	Antal DE
Husdyrbrugets samlede anlæg	Svinegylle	11600,46	2281,70	102,00

Total husdyrgødning

Gødningstype	KgN	KgP	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Dybstrøelse	1125,08	301,04	0	11,67
Svinegylle	71072,05	14722,88	0	653,62
Total	72197,13	15023,92	0	665,29

Beregning af harmonital

Harmonital: 1,4 DE/ha

1.9 Beregninger på arealer

Fosforberegning

Klasser vedrørende fosforophobning	Antal ha	Før-situation	Efter-situation = krav
Pt < 4,0 eller udraenet eller ikke afvander til Natura 2000 eller afvander til Natura 2000, der ikke er overbelastet med fosfor	472,15 ha	6,0 kg P/ha/år	14,5 kg P/ha/år
Pt 4,0 - 6,0 og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	0,00 ha	6,0 kg P/ha/år	10,0 kg P/ha/år
Lavbundslande og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	3,14 ha	6,0 kg P/ha/år	6,0 kg P/ha/år
Pt > 6,0 og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	0,00 ha	6,0 kg P/ha/år	0,0 kg P/ha/år

Krav om P-overskud overholdt: **Ja**

Evt. yderligere reduktion nødvendig for at overholde kravet: **-1850,1 kg P.**

Maksimalt tilladt P-overskud/ha/år i gennemsnit for hele bedriften (ifølge tabel) : **14,4 kg P/ha/år.**

P tilført pr. ha/år i ansøgt drift: **31,6 kg P/ha/år.**

P-aførsel per ha/år i ansøgt drift (arealvægtet gennemsnit): **21,1 kg P/ha/år.**

P-overskud/ha/år for ansøgt projekt: **10,5 kg P/ha/år.**

Kommentar fosfor

Det beregnede overskud er med sædskifte S6 negativt, -jvf. emissionsgrænberegningen er bedriftens maksimalt tilladte fosforudledning 8.678,9 kg P ab lager. Bedriften er således først begrænset af emissionsgrænsen og IKKE af de generelle regler for fosforbalance på arealerne.

Nitratberegning (Overfladevand)

Beregning af det maksimale dyretryk og det reelle dyretryk for ansøgt drift

DE_{max} : **1,3631 DE/ha.**

DE_{reel} : **1,4 DE/ha.**

Beregning på baggrund af S4-sædskifte og 15,1 % ekstra efterafgrøder:

Beregning af udvaskning af N via FarmN (kg N/ha DE_{max} uden virkemidler og kg N/ha DE_{reel} med virkemidler):

KgN/ha DE_{max} : **79,2 kgN/ha.**

KgN/ha DE_{reel} : **71,4 kgN/ha.**

Beregning på baggrund af S6-sædskifte:

KgN/ha DE_{max} : **79,2 kgN/ha.**

KgN/ha DE_{reel} : **69,1 kgN/ha.**

Beregning af N-udvaskning for arealer med nitratfølsomme indvindingsområder via FarmN.

Ansøgt

- 26-8: 57 mg nitrat pr. liter.
- 26-1a: 57 mg nitrat pr. liter.
- 28-0b: 57 mg nitrat pr. liter.
- 25-0: 57 mg nitrat pr. liter.
- 26-0: 57 mg nitrat pr. liter.
- 26-1b: 57 mg nitrat pr. liter.

Merbelastning (Ansøgt - Nudrift)

- 26-8: -5 mg nitrat pr. liter.
- 26-1a: -5 mg nitrat pr. liter.
- 28-0b: -5 mg nitrat pr. liter.
- 25-0: -5 mg nitrat pr. liter.
- 26-0: -5 mg nitrat pr. liter.
- 26-1b: -5 mg nitrat pr. liter.

2.0 Opbevaringskapacitet

	antal	pr. årssø	DE	korrektion	gyllemængde, t	t pr. DE
løbe-dr	800		186,0		3.712	20,0
farestald	800				1.344	
smågrise	26000	32,5	145,79	1,098	4.110	28,2
polte	450		11,77	0,936	215	18,3
slagtesvin	1400		40,14	1,038	741	18,5
Skovvejen	4800	slagtesvin	133,33	1,009	2.470	18,5
i alt			517,1		12.592	24,4
Opbevaringskapacitet i 9 mdr.					9.444	

Afvigende indgangs- og afgangsvægt

Fravænningsvægt:	7,3	
smågrise		
ind	ud	korrektion
7,3	35	1,098

slagtesvin		
ind	ud	korrektion
35	110	1,038

Landbrugets Byggeblad 95.03-03, rev. 30-11-04

DE fra sommer 2009.

DE søer regnes med 26,0 grise/årssø. DE søer regnes med 26,0 grise/årssø.

Opbevaringskapacitet.

Opbevaringstype	Mængde pr. beholder	%-vis fordeling	Opført/kontrol
Gyllebeholder, Egerisvej	5217	50	2005/2009
Gyllebeholder, Egerisvej	1830	18	1992/2009
Gyllebeholder, Skovvejen	1450	14	1989/2009
Lejet gyllebeholder, Astrupvej	1905	18	1994/2004
		0	
		0	
		0	
Total opbevaringskapacitet	10402	100	
Opbevaringskapacitet i mdr.	9,91		

2.1 BAT (Bedst tilgængelig teknik/ renere teknologi)

Anlæg

I forbindelse med behandlingen af ansøgningen om miljøgodkendelse er der foretaget en vurdering af anvendte virkemidler til begrænsning af skadelig miljøpåvirkning. Desuden er foretaget en vurdering af begrundelser for fravalg af virkemidler. Vurderingen har til hensigt at belyse, om der på ejendommen / bedriften er anvendt bedst tilgængelig teknik, dvs. en teknik som under indtryk af økonomisk proportionalitet i videst mulig omfang begrænser skadelige miljøpåvirkninger.

De vigtigste anvendte virkemidler er:

Virkemiddel	Effekt
Staldsystemer	Alle ejendommens eksisterende- og nye stalde er etableret/etableres med delvist fast bund som i referencesystemerne. Disse systemer kan dokumenteres med BAT-byggeblade. I løbe/træningsstald er der endvidere stipladser med dybstrøelse + spalter.
Mere effektiv fodring	Alle grise fodres med næringsstoffilpassede blandinger som skiftes gennem cyklus og vækstperiode. Foderplaner er udarbejdet i samarbejde med konsulent/foderfirma, og med anvendelse af nyeste viden indenfor foderoptimering. Man ønsker i ansøgningen at forpligte sig til at have en maksimal iblandingsprocent af fosfor hos søerne på 4,9 gram. pr. Fesv. Der vil i den forbindelse føres løbende kontrol med foderforbruget ved hjælp af E-kontrollen.
Biologisk luftrensning	Ansøger har valgt biologisk luftrensning i ny og eksisterende drægtighedsstald til reducere af ammoniakfordampning fra det samlede staldanlæg. Det er i ansøgningen forudsat at luftrenseren skal køre året rundt med undtagelse af eftersyns- og reparationstimer. Antal driftstimer er sat til 8760. Effekt som inddateret i ansøgningen.
Overbrusningsanlæg	Der overbruses i alle stalde, -farestalde undtaget og klimastalde ikke før grisene vejer over 20 kg! Disse undtagelser foretages af velfærdsmæssige overvejelser, idet overbrusningen vil have negativ indflydelse på grisenes temperaturregulering og lokalklima. Overbrusningen giver forbedret gødeadfærd hos

	<p>grisene, således at overfladen med potentiel ammoniakfordampning bliver mindre. Overbrusningen/temperaturregulering er lovpligtig i hht. Lov om indendørs hold af søer, smågrise og slagtesvin, -der er derfor ikke lavet økonomiske afvejsninger af alternativer.</p>
<p>Management</p>	<p>Danish Crowns "Code of Practice" er indført. Heri indgår afsnit om bortskaffelse af døde dyr, miljøbeskyttelse og etiske regler for svineproduktion.</p> <p>Der føres regnskab med vand- og energiforbrug via den årlige opgørelse fra forsyningsvæsnets.</p> <p>Antallet af dyr optælles en gang årligt ved kalenderårets slutning og indberettes til CHR- registret.</p> <p>Der føres gødningsregnskab for bedriften, med hjælp fra Planteavlskonsulent, hvori der gøres rede for handels- og husdyrgødning.</p> <p>Mekanisk udstyr, så som ventilationsanlæg og foderanlæg, kontrolleres dagligt for funktionssvigt af medarbejderne i stalden.</p> <p>Brankekoden fra dansk landbrug omhandlende "god produktionspraksis i primærproduktionen" følges.</p>
<p>Vand- og energiforbrug</p>	<p>Ejendommens vandforbrug er primært drikkevand til dyrene og vanding. Derudover bruges en mindre andel af vandet til rengøring i staldene samt luftrensning. Drikkepipler er placeret over foderkrybben således at spildt vand opsamles i foderkrybben og vandspild undgås. Lovpligtig overbrusning er tids- og temperaturstyret, for at mindske spild. Staldene iblødsættes før rengøring for at mindske vandforbrug.</p> <p>Elektricitet anvendes til lys, foderanlæg og ventilation/luftrensning.</p> <p>Et godt klima i staldsektionerne opretholdes af ventilationen, der har et temperatur- og fugtighedsreguleret styringssystem, hvilket sikrer mod unødvendig drift af ventilatorerne. Ventilationen vedligeholdes og rengøres efter behov, så optimal effekt opretholdes, og energispild undgås.</p> <p>Der anvendes undertryksventilation og frekvensstyrede ventilatorer, hvilket sikrer at ventilationen kun starter op efter behov.</p> <p>Der er tændt for lyset i staldene i dagtimerne efter behov og lovkrav.</p> <p>Der føres regnskab med vand- og energiforbrug via den årlige opgørelse fra forsyningsvæsnets.</p>

Gødningsopbevaring	<p>Der er flydelag af halm på gyllebeholdere. Tilstand og vedligehold dokumenteres med logbog.</p> <p>Beholderne kan modstå mekaniske, termiske samt kemiske påvirkninger og deres vægge er tætte og beskyttede mod tæring.</p> <p>Lagerne tømmes regelmæssigt af hensyn til eftersyn og vedligeholdelse, og gyllen omrøres kun i forbindelse</p>
	<p>med tømning eller overpumpning til vogn.</p> <p>Tankene er tilmeldt de lovpligtige regelmæssige eftersyn, hvilket betyder at tankene hvert 10. år bliver kontrolleret for om der skulle være tegn på begyndende utætheder.</p> <p>Der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet på ejendommen til at den lagrede gylle kan udbringes i perioder, hvor der er optimale vækstbetingelser for den voksende afgrøde.</p>
Gødningsudbringning	<p>Gyllen nedfældes eller slangeudlægges alt efter afgrøde. Der tages forbehold for vejrforhold (temperatur, vindforhold og evt. nedbør).</p> <p>Der køres aldrig på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal, hvor der efterfølgende er fare for afstrømning til vandløb, søer eller lign. Der er ingen stærkt hældende arealer og der holdes som minimum 2 m bræmmer til vandløbene.</p> <p>Udbringning af gylle sker generelt indenfor normal arbejdstid, og aldrig på søn- og helligdage.</p> <p>Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan i samarbejde med konsulent, hvorved det sikres at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov. I planen tages der bl.a. hensyn til jordbundstype, sædskifte, vanding, planternes udbytte og kvælstofudnyttelsen.</p>
Sædskifte	<p>Bedriften anvender sædskifte S6 som virkemiddel til at reducere kvælstofudledningen i oplandet til Ringkøbing Fjord.</p> <p>Med frøgræs i sædskiftet kan udledningen reduceres svarende til planteavlssdrift uden tilføjelse af ekstra efterafgrøder.</p>

Andre BAT-teknologier er fravalgt med følgende begrundelser:

Virkemiddel	Begrundelse for fravalg
Gyllekøling	Køling af kanalbunde giver en mindre fordampning af ammoniak fra stalden til det omgivende miljø. Den opsamlede varme fra kølingen kan kun i begrænset omfang anvendes i den øvrige produktion og med vedvarende køling over hele året vil der genereres overskudsvarme som efterfølgende skal brændes af i en kaloriefære. En sådan omsætning er meget energikrævende, og køling anses derfor ikke som værende BAT på denne bedrift.
Overdækning af tank	Den økonomiske konsekvens af at overdække 1 gyllebeholder er anslået at være ca. 250.000 kr. Heri modregnes gevinsten ved, at der kommer mindre regnvand i gyllebeholderen, som ikke skal transporteres ud i marken. Den forholdsvis store investering gør at overdækning af gyllebeholderen er valgt fra.
Ændring af ventilationsafkast	Ændring af ventilationsafkast foretages primært for at ændre på lugtudbredelsen omkring anlægget. Anlægget har ikke problemer med at overholde de ved lov fastsatte genegrænser til nabo, samlet bebyggelse eller byzone.
Kemisk luftvasker	Reducerer ammoniakfordampningen fra staldene. For at opnå den fulde udnyttelse af luftvaskerne skal der sendes betydelige mængder luft gennem. Det betyder for det konkrete projekt at man skulle samle afkast fra flere sektioner for at få den fulde udnyttelse af renseren. En sådan samling af afkast kan rent teknisk være vanskelig, når man arbejder med mange mindre sektioner, der hver for sig har et meget lavt luftskiftebehov. (Kan være vanskeligt i eksisterende stalde) Luftvaskeren er valgt fra af tekniske årsager og derfor ikke vurderet rent økonomisk.
Gylleseparation	Anvendelse af separation udløses oftest af et ønske om at reducere harmoniarealet til produktionen. Da det hidtil har vist sig muligt at afsætte gylle i området fravælges denne løsning, grundet den relative store investering, - anslået +1.000.000 kr.
Gylleforsuring	Anlæggets effekt er i det konkrete projekt vurderet at være væsentlig større end nødvendigt for at bringe ansøgningen i balance. Dette sammenholdt med en økonomisk større investering, - anslået 1.000.000 kr. og en årlig udgift til drift og afskrivning på 200.000 kr. syntes virkemidlet ikke at kunne leve på til BAT for det pågældende projekt.

Bilag 2. Miljøvurdering for miljøgodkendelsen

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer i det nedenstående miljø- og genepåvirkningen som følge af den ansøgte ændring af husdyrbruget, samt af det samlede husdyrbrug. Nedenstående belyser endvidere om de virkemidler til forebyggelse og begrænsning af forurening, som fremgår af ansøgningen, opfylder kravet om anvendelse af bedst tilgængelig teknik.

Der gøres hermed opmærksom på, at i de følgende afsnit anvendes forkortelsen "§ 7 i loven", hvilket henviser til § 7 i bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

2.1 Baggrund

Ringkøbing Skjern kommune modtog den 11-03-2011 en ansøgning om udvidelse af husdyrhold på adressen Egerisvej 36, 6900 Skjern. Ansøger ønsker at udvide besætningen fra 252 DE i søer, smågrise og slagtesvin til 385 DE i søer, smågrise, slagtesvin og heste.

Udvidelsen foregår dels i eksisterende bygninger, og ved at der opføres en ny smågrisestald og en tilbygning til eksisterende drægtighedsstald. Der ud over opføres maskinhus, halmhus og plansiloer. De nye stalde udgør ca. 1.100 m², og de øvrige nye bygninger udgør 3.700 m².

Til at opfylde BAT-emission af ammoniak er der anvendt luftrensning.

Gødningen fra produktionen afsættes på ejede og forpagtede udbringningsarealer.

2.2 Beliggenhed og planmæssige forhold

2.2.1 Generelle afstandskrav

De lovpligtige afstandskrav i §§6 og 8 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug er ifølge ansøgningens oplysninger overholdt.

Der er ikke 15 m mellem medhjælperbolig og eksisterende stald. Der er tale om lovlig opført byggeri på opførelsestidspunktet. De øvrige afstandskrav fra de eksisterende bygninger er overholdt.

På baggrund af at de lovpligtige afstandskrav er overholdt, vurderes anlægget derfor placeringsmæssigt ikke at give væsentlige gener for omgivelserne eller væsentlig risiko for forurening.

2.2.2 Beskyttelseslinjer

Husdyrbrugets anlæg ligger uden for beskyttelseslinjer for klitfredede arealer, strand, søer, åer, fortidsminder og kirker. Anlægget ligger endvidere uden for kystnærhedszone.

Dele af det eksisterende byggeri samt de nye plansiloer og maskinhus ligger indenfor skovbyggelinje. Dele af udbringningsarealet ligger også inden for skovbyggelinje.

Ifølge Lov om Naturbeskyttelse § 17 må der ikke placeres bebyggelse o. lign indenfor 300 m fra skove. Skovbyggelinjens formål er at sikre det fri udsyn til skoven og bevare skovbrynene som værdifulde levesteder for plante- og dyrelivet. Driftsbygninger, der er nødvendige for jordbrugserhvervet er undtaget fra denne bestemmelse.

Idet det nye maskinhus og nye plansiloer er nødvendig for at opnå en mere optimal drift af landbrugsejendommen gælder forbuddet mod byggeri indenfor beskyttelseslinjen ikke. Der ændres ikke væsentligt i arealdriften. Ringkøbing-Skjern kommune vurderer derfor, at denne miljøgodkendelse ikke vil være i strid med ovennævnte beskyttelseslinjer.

Der er udbringningsarealer der ligger inden for åbeskyttelseslinje. Landbrugsmæssig drift er tilladt inden for åbeskyttelseslinjen bortset fra tilplantning med juletræer, frugttræer o. lign.

Idet der ikke sker væsentlige ændringer i arealdriften, vurderer Ringkøbing-Skjern kommune derfor, at denne miljøgodkendelse ikke vil være i strid med ovennævnte beskyttelseslinjer.

På mark 27-0a er der mindre overløb med et fredet område Skollerhøje. Ældre luftfoto (1965-66) indikerer, at fredningsgrænsen er indtegnet for nordligt på kommunens GIS-kort i forhold til de forhold, der har været gældende på stedet siden 1965-66. I sagsbehandlingen er der derfor taget udgangspunkt i at fredningsgrænsen følger §3 registreringen, og dermed ligger udbringningsarealet udenfor fredet område.

Det er på baggrund af ovenstående Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at husdyrbrugets anlæg ikke er i modstrid med de hensyn, der skal tages i forhold til ovennævnte emner.

2.2.3 Kulturmiljø

Området hvor i anlægget ligger, indeholder iht. Kommuneplan 2009 til 2021 ikke et særligt værdifuldt kulturmiljø. Der forekommer udbringningsarealer, der ligger indenfor områder udpeget som særlige værdifulde kulturmiljøer, men arealanvendelsen ændres ikke væsentligt.

Det er derfor vurderet, at udvidelsen af husdyrbruget ikke vil påvirke kulturmiljøet væsentligt.

På husdyrbrugets arealer ligger der beskyttede diger efter Museumsloven § 29a (se bilag 11). Der gøres opmærksom på, at digerne ikke må ændres eller fjernes uden tilladelse fra Ringkøbing-Skjern Kommune.

Der findes gravhøje på eller ved husdyrbrugets udbringningsarealer (se bilag 11) og der gøres hermed opmærksom på, at der i henhold til § 29 f i Museumsloven ikke må foretages jordbehandling, gødes, eller plantes (herunder også juletræer og lignende) på gravhøje og inden for en afstand af 2 m fra dem. Jf. § 18 i Lov om naturbeskyttelse må der endvidere ikke etableres ny beplantning, eller foretages lignende ændringer i tilstanden af arealet inden for 100 m afstand fra gravhøje, medmindre Ringkøbing-Skjern Kommune meddeler dispensation hertil.

2.2.4. Placering i landskabet

Landskabelige hensyn

Landskabet omkring ejendommen er ikke i Kommuneplan 2009 – 2021 udpeget som landskabeligt interesseområde, som et større uforstyrret landskab eller et værdifuldt geologisk område.

Landskabet er et åbent landbrugslandskab, hvor spredte læhegn, punktbeplantninger og en skovbevoksninger adskiller marker og den spredte bebyggelse i området.

Det betyder, at der er mange udsigts- og indsigtslinjer i landskabet. Ejendommen er delvis skjult mod vest, syd og øst af læhegn eller lignende.

Landskabstype

Husdyrbruget ligger i landskabstypen storbakket morænelandskab. Det storbakkede morænelandskab er karakteriseret ved store bakker og jævnt kuperede til flade landskaber. Det er overvejende en robust landskabstype og derfor som udgangspunkt principielt egnet for nyplacering eller udvidelse af eksisterende landbrug.

Nye bygninger

På ejendommen Egerisvej 36 bygges en ny stald og tilbygning til eksisterende stald. Derudover bygges der maskinhus, halmlade og plansiloer. Byggeriet sker i tilknytning til eksisterende byggeri.

Der skabes sammenhæng mellem gamle og nye bygninger ved at vælge en gennemgående farveholdning og materialevalg. Alle staldbygninger vil fremstå med røde murstensfacader og grå eternittage. Maskinhuse, halmlade og øvrige lagerbygninger vil overvejende være opført i røde stålplader med undtagelse at et par enkelte bygninger i grønne plader/brædder.

Vurdering

Kommunen vurderer, at det samlede bygningsanlæg – efter udbygningen – vil fremstå som en driftsmæssig og sammenhængende enhed både i forhold til de eksisterende bygninger og med en klar afgrænsning til det omgivende landskab. Desuden vurderer kommunen, at ansøgte beliggenhed og udformning vil være den mest hensigtsmæssige.

Et farve- og materialevalg der ligner det eksisterende anlæg, i afdæmpede farver og ikke reflekterende materialer betyder, at det samlede anlæg fremstår forholdsvis harmonisk og giver begrænsede visuelle forandringer af landskabet og reducerer påvirkningen af de landskabelige omgivelser.

Det er på baggrund af ovenstående Ringkøbing-Skjern Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte husdyrbrug ikke er i modstrid med ønsket om at bevare det åbne landskab og beskytte de landskabelige hensyn, der er beskrevet i kommuneplanens retningslinjer for udviklingen af Ringkøbing-Skjern Kommune. Husdyrbruget vurderes således hverken at skæmme landskabet, have synlige langtrækkende konsekvenser for landskabet eller på anden vis påvirke de landskabelige værdier væsentligt.

En lille del af ejendommens arealer er beliggende inden for et område, der er reserveret til råstofgraveområde / råstofinteresseområde ifølge Råstofplan 2008 for Region Midtjylland. Råstofgraveområder og råstofinteresseområder skal som udgangspunkt friholdes for aktiviteter, som varigt kan forhindre, eller besværliggøre senere råstofindvinding. Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at anvendelse af arealerne som udbringningsareal ikke kan betragtes som en aktivitet, som varigt kan forhindre eller besværliggøre senere råstofindvinding. Den ansøgte anvendelse af arealerne vurderes således ikke at være i modstrid med Råstofplanen.

2.3 Indretning og drift

Der er stillet vilkår om, at antallet af dyreenheder som gennemsnit per år maksimalt må være 385,1 DE. Almindelige sæsonudsving, samt tilpasninger pga. sanering og lignende accepteres, det samme gør udsving i dyreholdets størrelse, som følge af mindre tilpasning. Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at en eventuel forskydning indenfor de enkelte dyretyper i henhold til vilkår, er foreneligt med hensynet til beskyttelse af omgivelserne mod væsentlige gener fra husdyrbruget.

2.3.1 BAT – bedste tilgængelige teknik

Formålet med Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug er, at medvirke til at værne om natur, miljø og landskab, så udviklingen af husdyrproduktionen kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskers livsvilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet. Forebyggelse og begrænsning af forurening skal først og fremmest ske ved anvendelse af bedst tilgængelig teknik herunder renere teknologi, dvs., mindre forurenende anlæg, processer og råvarer. BAT er at betragte som en generel ikke stedbunden branchenorm. Dette betyder, at særlige følsomme eller for den sags skyld robuste omgivelser ikke har indflydelse på niveauet ved fastlæggelse af BAT. Miljøstyrelsen har udarbejdet emissionsgrænseværdier for ammoniak og fosfor for såvel visse typer af eksisterende stalde samt nybyggeri/gennemgribende renoveringer. Disse grænseværdier tager udgangspunkt i hvad der for branchen anses for økonomisk opnåeligt. Ringkøbing-Skjern Kommune tager ved fastlæggelsen af BAT niveauet for husdyrbruget udgangspunkt i disse emissionsgrænseværdier.

Emissionsgrænseværdi for ammoniak

Ringkøbing-Skjern Kommune har med udgangspunkt i Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier beregnet et BAT emissionsniveau for bedriften på 5.408 kg NH₃. Se bilag 19

Ammoniakemissionsniveauet ved det ansøgte projekt er 5.407 kg NH₃, jf. ansøgningen. Det beregnede emissionsniveau for ammoniak jvf. Miljøstyrelsens vejledende standardvilkår er således overholdt.

Emissionsgrænseværdi for nitrat

Med udgangspunkt i Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier vurderer Ringkøbing-Skjern Kommune, at den generelle lovgivning i forhold til håndtering af husdyrgødning kan betragtes som værende BAT med hensyn til nitratudvaskning i forbindelse med udbringning.

Emissionsgrænseværdi for fosfor

Ringkøbing-Skjern Kommune har med udgangspunkt i Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier fastlagt et BAT emissionsniveau for bedriften på 9.471 kg P/DE ab lager. Se bilag 19

Emissionsniveauet ved det ansøgte projekt er 9.418 kg P/DE ab lager, jf. ansøgningen. Det beregnede emissionsniveau for fosfor jvf. Miljøstyrelsens vejledende standardvilkår er således overholdt.

Der er stillet vilkår til fosforindhold i foderet til søer, således at emissionskravet til fosfor er opfyldt.

Staldindretning

Smågrisestaldene er toklimastalde med delvis spaltegulv uden gyllekøling. Det er vurderet, at staldene lever op til BAT. Gyllekøling er ikke BAT, når overskudsvarmen ikke genanvendes.

Eksisterende slagtesvinestalde er med drænet gulv + spalter. Drænet gulv er ikke BAT for slagtesvin, men BAT-kravet opfyldes på anden vis.

Staldsystemet til løbe-og drægtige søer er overvejende løsgående med delvis spaltegulv. Et mindre antal søer er løsgående i dybstrøelse med spalter. Der er ingen gyllekøling. Der etableres luftrensning i eksisterende drægtighedsstald samt i tilbygningen hertil.

Faresøer går i kassestier med delvis spaltegulv.

Heste går på dybstrøelse i bokse og udendørs på græs.

Det vurderes, at ansøgte staldanlæg og miljøteknologi med tilhørende vilkår lever op til det, som Ringkøbing-Skjern Kommune anser som værende BAT-standard for et husdyrbrug af denne størrelse og dyresammensætning.

Management

I projektet lægges hovedvægten på uddannelse af medarbejdere, forbrugsregistreringer i driftsregnskabet, dagligt kontrol af ventilationssystem og foderanlæg, der laves gødningsregnskab og jævnlig rengøring omkring bygninger.

Kommunen vurderer, at tiltagene lever op til BAT-niveauet for ejendommen.

Foder

Grisene fodres med næringsstoftilpassede blandinger. Der udarbejdes foderplaner i samarbejde med konsulent eller foderfirma.

Der er stillet vilkår til foder og fodring.

Kommunen vurderer, at tiltagene lever op til BAT-niveauet for ejendommen.

Forbrug af energi og vand

I projektet lægges vægt på at reducere energiforbruget bla. ved at ventilationsanlægget rengøres og vedligeholdes efter behov. Ventilationsanlægget er frekvensstyret og starter derfor kun op efter behov. Der er kun lys i staldene i henhold til lovkrav.

Der spares på vandforbruget bla. ved at drikkenipler er placeret over foderkrybben således at vandspild opsamles i foderkrybben. Overbrusning er tids- og temperaturstyret og staldene iblødsættes inden vask.

Kommunen vurderer, at tiltagene lever op til BAT-niveauet for ejendommen.

Opbevaring og behandling af husdyrgødning

I projektet lægges vægt på at der er flydelag på gyllebeholdere og tilstand og vedligeholdelse noteres i logbog. Beholdere er tilmeldt 10 års beholder kontrol. Der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet.

Der er ingen opbevaring af fast husdyrgødning eller dybstrøelse.

Kommunen vurderer, at tiltagene lever op til BAT-niveauet for ejendommen.

Udbringning af husdyrgødning

I projektet lægges vægt på at der udarbejdes mark- og gødningsplaner, så næringsstofferne tilpasses afgrødernes behov og udbringes under hensyn til afgrødernes vækstperiode.

Der udbringes ikke gylle på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal. Der holdes 2 meter bræmmer til beskyttede vandløb.

Gyllen udbringes med slæbeslanger eller nedfældes alt efter afgrøde.

Dybstrøelse køres direkte ud til nedmuldning på udbringningsarealer.

Kommunen vurderer, at tiltagene lever op til BAT-niveauet for ejendommen

Der er stillet vilkår om, at udbringning af husdyrgødning ikke må foretages på frossen, vandmættet, oversvømmet, eller snedækket jord, samt forud for varsling om kraftig regn/nedbør. Vilkåret er stillet for at reducere unødigt forurening af vandmiljøet.

Alternativer og fravalg BAT

Gyllekøling er fravalgt, da overskudsvarmen kun i nogen grad vil kunne genanvendes.

Overdækning af gylletanke er ikke valgt, da der ikke er proportionalitet mellem udgift og reduceret ammoniak.

Ændringer af ventilationsafkast, kemisk luftvasker, gylleseparation og gylleforsuring er ligeledes ikke valgt på grund af proportionalitet.

Konkluderende vurdering af BAT

På baggrund af ovenstående redegørelse for BAT inden for management, staldteknologi, foder, energi- og vandforbrug, opbevaring og udbringning vurderes det, at den konkrete anvendelse af BAT lever op til det Ringkøbing-Skjern Kommune anser som værende BAT-standard for et husdyrbrug af denne størrelse og dyresammensætning. Samtidig vurderes det, at ansøger har redegjort i tilstrækkelig grad for de alternativer, som har været overvejet i ansøgningen, samt begrundet fravalg af BAT.

2.3.2 Håndtering af regnvand og spildevand

Der er ingen processpildevand fra produktionen. Vaske- og rengøringsvand ledes til gylletank. Overfladevand og tagvand ledes til lukket grøft. Sanitært spildevand ledes til nedsivning. Overfladevand fra plansiloer ledes til samlebrønd hvorfra det pumpes til gyllebeholder og udbringes på udspretningsarealerne.

Der er stillet vilkår om, at vask af landbrugsmaskiner og redskaber skal ske på vaskeplads med afløb til opsamlingslager, eller alternativt ske i marken.

Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at generel lovgivning, samt vilkår i miljøgodkendelsen tager tilstrækkelig hånd om husdyrbrugets håndtering af regnvand og spildevand, således det ikke påvirker omgivelserne væsentligt.

2.3.3 Medicin, olie og brændstof

Der er stillet vilkår om opbevaring af brændstof, fyringsolie og medicin.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at de stillede vilkår samt generel lovgivning er tilstrækkelig til at beskytte omgivelserne mod væsentlige påvirkninger som følge af husdyrbrugets anvendelse af kemikalier, fyringsolie og brændstof.

2.3.4 Håndtering og opbevaring af affald

Der er stillet vilkår om håndtering og opbevaring af affald. Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at på baggrund af redegørelsen fra ansøger samt vilkår i miljøgodkendelsen vil håndteringen og opbevaring af affald fra husdyrbruget ske under hensyntagen til omgivelserne.

2.3.5 Håndtering af unormale driftssituationer eller uheld

I forbindelse med denne miljøgodkendelse er der udarbejdet en beredskabsplan, der beskriver, hvorledes der skal reageres i unormale driftssituationer og i tilfælde af uheld med eks. gylle. Der er stillet vilkår om, at beredskabsplanen til en hver tid skal være ajourført.

Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at udarbejdelse af en beredskabsplan tilskynder ansøger i at gennemgå bedriften og foretage en risikovurdering af, om der skal ændres i drift eller indretning, således at risikoen for uheld minimeres samt at omfanget af skaden ved uheld reduceres.

2.4 Begrænsning af eventuelle gener for naboer

2.4.1 Lugt

Der er indsendt beregninger af lugtmissionen fra staldanlæg, hvilke er foretaget efter den nye lugtvejledning. Lugtgenæfnstandene (afstande hvor der kan forventes væsentlig lugtgener) er ifølge ansøgningen som følgende:

Byzone:	666 m
Samlet bebyggelse:	488 m

Enkelt bolig:

197 m

Ifølge ansøgningen er de faktuelle afstande minimum 1131 m til samlet bebyggelse og 953 m til enkelt bolig. Afstanden til den nærmeste byzone (Trolldhede) er 3,9 km.

Ifølge ansøgningen er genekriterierne for byzone, samlet bebyggelse og enkelt bolig overholdt, idet de ligger længere væk end "1,2 gange geneafstanden". Beregningerne af lugtemissionen viser altså, at geneafstandene fra staldanlægget er mindre end de faktuelle afstande til byzone, samlet bebyggelse og enkelt bolig (uden landbrugspligt).

Der ligger endvidere ikke fremtidig byzone-, eller sommerhusområder inden for geneafstanden fra husdyrbruget.

Idet det lovpligtige beskyttelsesniveau for lugtgener er overholdt, vurderes det, at udvidelsen ikke vil medføre væsentlige lugtgener for naboer og andre omkringboende.

2.4.2 Støj

Støjkluder fra husdyrbruget udgøres primært af korntøring, ventilationsanlæg, af- og pålæsning af grise, forarbejdning af foder, kørsel med landbrugsmaskiner og andet transport til og fra ejendommen.

Ansøger har oplyst, at støj fra husdyrbruget ikke er et problem for de omkringboende. Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at støj fra husdyrbruget i fremtiden ikke forventes at blive et problem for de omkringboende. Der er ikke foretaget støjberegninger i forbindelse med udarbejdelsen af denne miljøgodkendelse.

Der er miljøgodkendelsen fastsat vilkår om, at såfremt der skulle opstå støjgener for de omkringboende og tilsynsmyndigheden finder det nødvendigt, skal der foretages støjmålinger. Der er endvidere fastsat vilkår om støjniveauer for husdyrbruget.

Herudover henvises der til, at det er god landmandspraksis, at transport til og fra husdyrbruget foregår ved hensynsfuld kørsel, for at begrænse bl.a. støjgener.

2.4.3 Lys

Det er oplyst, at produktionen foregår i lukkede stalde, hvor der i vintermånederne er tændt lys i 8 timer i henhold til lovgivning om husdyr. Der er lys på befæstede arealer, primært i årets mørkeste måneder.

Det vurderes, at lys fra ejendommen ikke vil give anledning til væsentlige gener for de omkringboende, idet produktionen foregår i lukkede stalde, og udendørs lys bruges efter behov.

2.4.4 Fluer og skadedyr

Der er stillet vilkår om, at der skal foretages en effektiv fluebekæmpelse og at foder skal opbevares, så der ikke opstår risiko for tilhold af rotter m.v.. På forlangende skal bekæmpelse af rotter eller lign. foretages af et autoriseret rottebekæmpelsesfirma.

Det vurderes, at ejendommens skadedyrsbekæmpelse er tilfredsstillende til at forebygge og løse et eventuelt opstået problem med skadedyr.

2.4.5 Støv

Der kan forekomme støv ved transport, høst og når der snittes halm på arealerne. Arealerne ligger i landzone, og støvgener forbundet med driften af arealerne forventes ikke at overstige det niveau, som er almindeligt for landbrugsdrift og vil kun forekomme i relativ begrænsede perioder af året.

Det forventes ikke, at husdyrbruget vil give anledning til støvgener for de omkringboende. Der er fastsat vilkår til sikre de omkringboende mod støvgener fra husdyrbruget. Herudover henvises der til, at det er god landmandspraksis, at transport til og fra husdyrbruget foregår ved hensynsfuld kørsel, for at begrænse bl.a. støvgener.

2.4.6 Trafik, til- og frakørsel

Ansøgt projekt vil betyde en forøget transport til og fra husdyrbruget. Der er tale om at især antallet af transportere af traktor med gyllevogn og kornvogn vil stige.

Forøgelsen af transportere er efter Ringkøbing-Skjern Kommunes opfattelse ikke af et omfang, som vil indebære væsentlige forøgede gener for omkringboende med hensyn til støj, støv eller lugt.

Der er stillet vilkår om hvilken veje transport af husdyrgødning som udgangspunkt skal foregå af.

Ved tilsvining af det offentligt tilgængelige vejareal i forbindelse med arbejdskørsler, skal der opstilles skilte, der informerer andre trafikanter om forholdene. Ved arbejdskørslernes ophør skal det offentlige vejareal, jf. Færdselsloven § 14, rengøres. Det er Politiet, der er myndighed for færdsel på offentligt areal.

Ringkøbing-Skjern kommune vurderer, ved overholdelse af de generelle krav mht. til transport fastsat i den til enhver tid gældende Husdyrgødningsbekendtgørelse, at transport af husdyrgødning kan foregå uden væsentlige gener for omgivelserne.

2.4.7 Egenkontrol

Der er stillet vilkår om, at husdyrbruget for egen regning skal eftervise, at de stillede støjkrav er overholdt, såfremt tilsynsmyndigheden skønner, at eventuelle klager vedrørende støj fra husdyrbruget er velbegrundede.

Der er tilsvarende stillet vilkår om, at tilsynsmyndigheden kan kræve, at husdyrbruget foretager undersøgelse af lugtkilder, hvis det skønnes, at eventuelle klager over lugt fra anlægget er velbegrundede.

Der er stillet vilkår om, at der skal foretages egenkontrol med foder og FE i foderet. Dokumentation skal opbevares i mindst 5 år og kunne forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Der er stillet vilkår til egenkontrol af luftrensningsanlæggets drift og funktion.

Endeligt er der stillet vilkår om, at tilsynsmyndigheden kan anmode om nye beregninger af nitratudvaskning til overfladevand og grundvand, fosforoverskud, ammoniakemission, ammoniakdeposition samt lugtgeneafstande.

2.5 Alternative løsninger

2.5.1 Andre muligheder

Ansøger har oplyst, at placeringen af de nye bygninger har været overvejet, men at den valgte placering anses som værende mest hensigtsmæssig i forhold til logistik og det omgivende miljø. I forhold til det omgivende landskab, naboer og andre interessenter i området giver den valgte placering det bedste samlede helhedsindtryk af husdyrbruget efter udvidelsen.

2.5.2 0-alternativ

Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at den øgede miljøpåvirkning som følge af ansøgte projekt ikke vil påvirke omgivelserne væsentligt (se den øvrige del af miljøvurderingen).

Det er endvidere Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering af de socioøkonomiske konsekvenser af 0-alternativet (fastholdelse af konstant produktionsniveau) vil være en begyndende afvikling af produktionen. Samfundsmæssigt vil 0-alternativet derfor kunne betyde færre arbejdspladser dels på slagterierne, men også i virksomheder såsom vognmænd, foderstoffer m.fl.. Det kan som følge af 0-alternativ forventes, at samfundets indkomstdannelse mindskes.

2.6 Ophør

Der er stillet vilkår om ved ophør, at der skal træffes de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare og for at bringe stedet tilbage til tilfredsstillende tilstand. Der er endvidere stillet vilkår om, Kommunen kan kræve bygninger, gyllebeholdere m.v. fjernet ved ophør.

2.7 Natur og vand

2.7.1 International natur – beskrivelse

De internationale naturbeskyttelsesområder er en samlet betegnelse for EF-Habitatområder, EF-Fuglebeskyttelsesområder og Ramsarområder. Hvert internationalt naturbeskyttelsesområde består af et eller flere af disse udpegede områder.

Habitatområderne og Fuglebeskyttelsesområderne, der er udpeget på grundlag af EU's naturdirektiver, udgør tilsammen Natura 2000, der er et økologisk netværk af beskyttede områder i hele EU. Ramsarområderne er udpeget på grundlag af Ramsarkonventionen om beskyttelse af vigtige vådområder. Ramsarområderne ligger alle indenfor grænserne af fuglebeskyttelsesområder, og beskyttelsen er dækket ind af EU-beskyttelsen.

Direktiverne fastsætter et overordnet mål for at sikre eller genoprette en gunstig bevaringsstatus for naturtyper og dyre- og plantearter inden for de internationale naturbeskyttelsesområder. Danmark er forpligtet til at sikre, at der ikke sker en forringelse af status i de udpegede områder og til at iværksætte, hvad der er nødvendigt for at opnå de fastsatte mål.

Habitatdirektivet rummer også regler om at beskytte særlige arter, både i og udenfor Natura 2000-områder. Det er de såkaldte bilag IV-arter. Disse arter (flere padder, markfirben, odder, hasselmus m.fl.) må ikke få beskadiget deres yngle- eller rasteområder.

Målsætningen for Habitat- og Fuglebeskyttelsesområderne er at sikre eller genoprette gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, de er udpeget for. For Ramsarområder er målsætningen, at beskyttelsen fremmes.

En art anses for at have gunstig bevaringsstatus, når undersøgelser peger på, at arten på lang sigt vil opretholde sig selv som levedygtig bestand, samt artens udbredelsesområder sandsynligvis ikke er i tilbagegang.

Skjern Å:

Alle af husdyrbrugets udbringningsarealer afvander via vandløb til Skjern Å. Det nærmeste udbringningsareal ligger 2,7 km fra EF-habitatområdet Skjern Å (H61). Staldanlægget ligger 3,5 km fra EF-habitatområdet Skjern Å (H61).

Udpegningen til habitatområde er foretaget på grundlag af følgende naturtyper og arter:

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 61		
Naturtyper:	Søbred med småurter (3130)	Surt overdrev (6230) *
	Kransnålalge-sø (3140)	Tidvis våd eng (6410)
	Næringsrig sø (3150)	Hængesæk (7140)
	Brunvandet sø (3160)	Kildevæld (7220) *
	Vandløb (3260)	Rigkær (7230)
	Tør hede (4030)	Elle- og askeskov (91E0) *
	Arter:	Grøn kølleguldsmed (1037)
Havlampret (1095)		Damflagermus (1318)
Bæklampret (1096)		Odde (1355)
Flodlampret (1099)		Vandranke (1831)

Skjern Å ligger i en ca. 8 km bred ådal, som er blevet dannet efter sidste istid af smeltevand fra den østlige isbræ. Åen er Danmarks vandrigeste vandløb og afvander 11 % af Jylland og udmunder med delta i Ringkøbing Fjord.

På de stejle skrænter langs Skjern Å findes nogle fine forekomster af surt overdrev og tør hede. I de fugtige lavninger findes der rigkær, samt elle- og askeskov. Skjern Å er et område af stor betydning på grund af forekomsten af den nationalt sjældne og globalt truede planteart vandranke, og Skjern Å-laksen der er den sidste rest af den oprindelige population.

I forbindelse med genopretningsprojektet i 1999-2002, blev der langs den nederste del af åen, skabt en del store søer i tilknytning til åen. Området er sammen med de tilknyttede mose- og engarealer et meget vigtigt område for især vandfugle. I tilknytning til de nye søer har man endvidere fundet damflagermus, som benytter området til at søge føde.

Ifølge "Natura 2000 plan 2009-2015, Skjern Å" er arealreduktion eller fragmentering for tør hede, surt overdrev, tidvis våd eng, hængesæk, kildevæld og rigkær en trussel. Naturtypernes tilknyttede plante- og dyrearter, har derved en øget risiko for at forsvinde, fordi de beskedne arealer ikke kan opretholde så mange og så store bestande af de pågældende arter. De isolerede forekomster forringer endvidere populationernes mulighed for genudveksling, samt arternes sprednings- og etableringsmuligheder på potentielle levesteder. Den Luftbårne kvælstofdeposition overskrider den laveste ende af tålegrænsen for naturtyperne søbred med småurter, kransnålalge-sø, brunvandet sø, tør hede, surt overdrev, tidvis våd eng, hængesæk og rigkær. Den høje ende af tålegrænseintervallet er overskredet i elle- og askeskov, hængesæk og på dele af tør hede, surt overdrev, samt på tidvis våd eng. På en række lysåbne naturtyper herunder tør hede, surt overdrev, tidvis våd eng og rigkær er tilgroning med uønsket opvækst af træer og buske en trussel. I de lysåbne kilde-, mose- og engarealer forringer tætte bestande af høje græsser og lignede levestederne for en række arter. For aske- og elleskov kan intensiv skovdrift udgøre en trussel. For laksens vedkommende er prædation fra rovfisk eller fugle et problem.

Ifølge "Natura 2000 plan 2009-2015, Skjern Å" er naturtyperne og arter inden for Natura 2000-området vurderet til at have de prognoser, der er angivet i nedenstående tabel. Bevaringsstatus for naturtyper og arter er en vurdering af, hvordan deres tilstand vil være i fremtiden, såfremt der ikke sker ændringer i udnyttelsen og i de trusler, der eksisterer i dag. Der er tale om en prognose for arternes og naturtypernes udviklingsretning.

Prognosen	Naturtype, eller art
Gunstig eller vurderet gunstig	Grøn kølleguldsmed, odder, bæklampret, - laks, vandranke (dog kun i Sydlige Parallelkanal) og vandløb.
Ugunstig eller vurderet ugunstig	De 4 søtyper, tør hede, sure overdrev, arealer med tidvis våd eng, arealer med hængesæk, rigkær, elle- og askeskov
Ukendt	Arealer med kildevæld, havlampret, flodlampret og damflagermus,

Ringkøbing Fjord

Husdyrbruget og alle udbringningsarealer ligger i oplandet til Ringkøbing Fjord. Størstedelen af Ringkøbing Fjord, nærmere bestemt området syd for en linje mellem Ringkøbing og Hvide Sande inkl. den yderste del af Skjern Å, er udpeget til EF-habitatområde (H61, H62), EF-fuglebeskyttelsesområde (F43) og Ramsarområde, (R2).

Området er karakteriseret af den store lavvandede brakvandsfjord og de tilhørende strandengsarealer, hvoraf nogle er græssede af kreaturer og andre ligger som urørt rørskov. På vestsiden af fjorden ligger rækken af klitter som afgrænser fjorden fra Vesterhavet. Her findes en flot mosaik af grøn og grå klit blandet med klithede og fugtige klitlavninger. Fjorden har forbindelse til Vesterhavet gennem slusen ved Hvide Sande. I den østlige del af Ringkøbing Fjord ligger den ofte oversvømmede ø, Klægbanken, der er bevokset med tagrør, samt strandsump- og strandengsplanter. På fjordens østside har Skjern Å sit udløb.

Der er knyttet en række plante og dyrearter til fjorden. Her kan nævnes bl.a. at både flod- og havlampret, maj- og stavsild samt laksen benytter fjorden i forbindelse med deres vandring til potentielle ynglelokaliteter i vandløbene. Odderen er ligeledes at finde flere steder i tilknytning til fjorden og planten vandranke findes i to kanaler, som løber ud i den sydlige ende af fjorden.

Fjorden udgør også et af landets vigtigste yngle- og rasteområder for en lang række fugle. Rørdrum og skestork yngler i rørskovsområderne og ternerne yngler på strandene og de lave øer i fjorden. Svaner, gæs og ænder bruger fjorden som rasteområde i træksæsonen. Det samme gør en række af rovfuglene, dog med undtagelse af rørhøg som yngler i områderne langs fjorden. Tipperhalvøen er landets vigtigste yngle- og rasteområde for en række truede engfugle. Således yngler en stor del af den danske bestand af alm. ryle og brushane på Tipperhalvøen.

Udpegningen som EF-habitatområde er sket på grundlag af følgende naturtyper og arter:

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 62			
Naturtyper:	Flodmunding (1130)	Klitlavning (2190)	
	Lagune (1150) *	Kransnålalge-sø (3140)	
	Strandeng (1330)	Næringsrig sø (3150)	
	Forklit (2110)	Brunvandet sø (3160)	
	Hvid klit (2120)	Vandløb (3260)	
	Grå/grøn klit (2130) *	Tør hede (4030)	
	Klithede (2140) *	Tørvelavning 7150)	
	Havtomklit (2160)	Rigkær (7230)	
	Grårisklit (2170)		
	Arter:	Havlampret (1095)	Laks (1106)
		Flodlampret (1099)	Odder (1355)
		Majsild (1102)	Vandranke (1831)
Stavsild (1103)			

Udpegningen som EF-fuglebeskyttelsesområde er sket på grundlag af følgende arter:

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 43 (Y: ynglefugle, T: trækfugle)		
Fugle:	Rørdrum (A021) Y	Stor skallesluger (A070) T
	Skestork (A034) Y	Havørn (A075) T
	Knopsvane (A036) T	Rørhøg (A081) Y
	Pibesvane (A037) T	Blå kærhøg (A082) T
	Sangsvane (A038) T	Vandrefalk (A103) T
	Kortnæbet gås (A040) T	Plettet rørvagtel (A119) Y
	Grågåse (A043) T	Blishøne (A125) T

Bramgås (A045) T	Klyde (A132) T/Y
Mørkbuget knortegås (A046) T	Almindelig ryle (A149) T/Y
Gravand (A048) T	Brushane (A151) Y
Pibeand (A050) T	Lille kobbersneppe (A157) T
Krikand (A052) T	Splitterne (A191) Y
Spidsand (A054) T	Fjordterne (A193) Y
Skeand (A056) T	Havterne (AA194) Y
Hvinand (A067) T	Mosehornugle (A222) Y

Ifølge "Natura 2000 plan 2009-2015, Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen" er arealreduktion eller fragmentering for rigkær og tørvelavning en trussel. Den luftbårne kvælstofdeposition overskrider den laveste ende af tålegrænsen for klitnaturtyperne tør hede og tørvelavning. Udtørring som følge af dræning og grøftning udgør især en trussel mod strandengene og de ferske enge. Næringsstofbelastning af kystlagunen Ringkøbing Fjord udgør en alvorlig trussel, og der er stadig en for stor tilførsel af næringsalte fra oplandet. På en række lysåbne naturtyper er opvækst, eller tilgroning med uønsket træer, buske og/eller invasive arter en trussel. Manglende pleje/afgræsning af arealer med strandeng, eller fersk eng er et problem for en række af de ynglende fugle, samt af de rastende og fouragerende trækfugle. Slusepraksis i Hvidesande har en stor indflydelse på saliniteten af fjordvandet og vandstanden i fjorden. Udover lagune naturtypen er specielt strandengene afhængige af saltvandspåvirkning og denne naturtypes udbredelse og tilstand relaterer derfor til slusepraksis. Mange arter, især ynglefugle, stiller også specifikke krav til salinitet og vandstandsforhold. Fysisk påvirkning som følge af nuværende og tidligere regulering og vedligeholdelse betyder, at flere af de nedre dele af de mindre vandløb i området generelt er præget af fysiske dårlige forhold. Forstyrrelse i form af menneskelig aktivitet kan udgøre en trussel mod fuglene. Rovdyr i form af bl.a. ræv og mink er en trussel mod flere af de ynglende fuglearter. Ifølge "Natura 2000 plan 2009-2015, Ringkøbing Fjord" er naturtyperne og arter inden for Natura 2000-området vurderet til at have de prognoser, der er angivet i nedenstående tabel. Bevaringsstatus for naturtyper og arter er en vurdering af, hvordan deres tilstand vil være i fremtiden, såfremt der ikke sker ændringer i udnyttelsen og i de trusler, der eksisterer i dag. Der er tale om en prognose for arternes og naturtypernes udviklingsretning.

Prognosen	Naturtype eller art
Gunstig, eller vurderet gunstig	Odder, rørdrum, skestork, rørhøg, havørn, blå kærhøg, vandrefalk, krikand, grågås, bramgås, lille kobbersneppe og laks
Ugunstig, eller vurderet ugunstig	Lagune (Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen), strandeng, arealer med klitnaturtyper, vandløb, tør hede, tørvelavning, rigkær, vandranke (Falen Å), plettet rørvagtel, almindelig ryle, klyde, brushane, splitterne, havterne, fjordterne, knopsvane, sangsvane, pibesvane, kortnæbbet gås, mørk- buget knortegås, gravand, pibeand, spidsand, skeand, hvinand og blishøne
Ukendt	Flodmundinger, kransnålalge-sø, næringsrig sø, brunvandet sø, damflagermus, havlampret, flodlampret, stavsil, majsild, stor skallesluger og mosehornugle

2.7.2 Vandmiljøet

Kvaliteten af vandmiljøet i søer og fjorde er påvirket af for store tilførsler af næringsstoffer, der medfører øget vækst af planktonalger og enårige alger som eks. søsalat. Ved for store tilførsler af næringsstoffer reduceres sigtddybden i vandet, bundvegetationen, som eks. ålegræs reduceres, opvækstmuligheder for fisk forringes og risikoen for iltvind øges til skade for plante- og dyrelivet. Generelt tilføres markerne flere næringsstoffer, end der fjernes med afgrøderne. Etablering, udvidelse, eller ændring af husdyrbrug kan give anledning til et øget tab af næringsstoffer til vandmiljøet. Transporten af næringsstoffer fra arealerne kan ske via udvaskning til grundvandet, som dernæst føder vandløb, søer og fjorde, eller ske som overfladeafstrømning via dræn, eller direkte til vandløb, søer og fjorde.

Vandløb

En del af husdyrbrugets arealer ligger ved eller i oplandet til de målsatte vandløb Sandsig Bæk, Egeris Mølleå, Skærbæk, Nr. Vium Bæk, Ejsdal Bæk og Slumstrup Møllebæk. Slumstrup Møllebæk er et tilløb til Ganer Å der udmunder i Skjern Å. De øvrige vandløb er tilløb til Vorgod Å, der udmunder i Skjern Å. Ifølge Kommuneplan 2009 til 2021 må vandløbene ikke anvendes til formål, der hindrer opfyldelse af de fastsatte målsætninger i Kommuneplanen.

Ifølge Kommuneplan 2009 til 2021 er vandløb Sandsig Bæk C-målsat. C-målsatte vandløb er vandløb som primært anvendes til afledning af vand. De fysiske forhold er stærkt forringede som følge af ringe vandbevægelse, kanalisering, dårlig substrat forhold mm. Målsætningen for vandløbet er opfyldt.

Egeris Mølleå er på pågældende strækning B₂-målsat. B₂-målsatte vandløb er vandløb med laksefiskevand. De fysiske forhold i vandløbene er gode, men det vurderes, at der ikke findes egnede gydeforhold for laksefisk. Vandløbene fungerer som levested for især større laksefisk. Målsætningen for vandløbet er ikke opfyldt.

Skærbæk er B1 strækningen B₁-målsat. B₁-målsatte vandløb er vandløb med gyde-og/eller yngelopvækstområde for laksefisk. De fysiske forhold tilfredsstillende de store krav som laks og ørreder stiller til vandløbskvaliteten. Målsætningen for vandløbet er opfyldt.

Nr. Vium Bæk er B₂(F)-målsat. B(F)-målsatte vandløb er vandløb med fysiske forhold til B₁, B₂ eller B₃-målsætning, men vandløbene er så belastede af kulturskabte okkerudledninger, at de normale fiskevandsmålsætninger ikke kan anvendes. Målsætningen for vandløbet er ikke opfyldt.

Ejsdal Bæk er B₀-målsat. B₀-målsatte vandløb er vandløb uden fiskeinteresser. B₀-vandløb er oftest små vandløb, der ikke kan opfylde de fysiske krav, der stilles til vandløb med en fiskevandsmålsætning. De fysiske forhold er gode, men forhold som sommerudtørring, spærringer, rørudlægninger og ringe størrelse gør det ikke muligt at oprette en naturlig fiskebestand i vandløbet. Det er ikke vurderet om målsætningen er opfyldt.

Slumstrup Møllebæk er på pågældende strækning B₁(F)-målsat. Vandløbets målsætning er opfyldt.

Der gøres hermed opmærksom på, at der i henhold til bekendtgørelse nr. 1043 af 20. oktober 2008 af lov om vandløb § 69 stk. 1, gælder følgende for flere af husdyrbrugets udbringningsarealer, som ligger ned til vandløb:

- *Dyrkning, jordbehandling, plantning, terrænændring, anbringelse af hegn og opførelse af bygværker må i landzone ikke foretages i en bræmme på 2 m.*

Det betyder, at der er krav om 2 m dyrkningsfrie bræmmer langs de vandløb, der er angivet som "2 m bræmmer ved vandløb" på bilag 6a-f. Det er ansøgers pligt at oplyse eventuel gyllemodtager om forhold vedrørende vandløbsbræmmer og sikre, at det bliver overholdt på husdyrbrugets udbringningsarealer.

2.7.3 Jordtype og eventuelle dræn

Husdyrbrugets ejede/forpagtede udbringningsarealer består af i alt 475,3 ha, der er fordelt som angivet i nedenstående tabel:

Antal hektar	Jordbund	Drænet	Opland
62,3	JB1, Grovsandet jord	nej	Ringkøbing Fjord
50	JB1, Grovsandet jord	ja	-
171	JB3, Grov lerblandet jord	nej	-

0	JB3, Grov lerblandet jord	ja	-
159	JB4, Fin lerblandet jord	nej	-
33	JB4, Fin lerblandet jord	ja	-

2.7.4 Sædskitte

På samtlige udbringningsarealer er der valgt et S4 sædskitte, hvilke svarer til referencesædskittet for husdyrbruget.

Eftersom ansøger har valgt samme sædskitte som referencesædskittet for alle marker, er beregningerne af kvælstofudvaskningen og fosforoverskuddet foretaget på baggrund af referencesædskittet.

Ansøger har dog ønsket et alternativ til S4 sædskittet med 15,1 % ekstra efterafgrøder. Ansøger ønsker at have mulighed for at kunne anvende sædskittet S6 på samtlige arealer. S6 sædskittet har en udvaskningsindex på 86 (se bilag 15). De indsendte beregninger viser, at S6 sædskittet uden ekstra efterafgrøder vil give anledning til lavere udvaskning med kvælstof og fosforoverskud end et S4-sædskitte med 15,1 % ekstra efterafgrøder. På den baggrund er der i vilkår 40 angivet, at S6-sædskitte kan anvendes som alternativ.

2.7.5 Bilag IV-arter

EU-medlemslandene skal i henhold til Habitatdirektivets artikel 12 indføre en streng beskyttelse af en række dyre- og plantearter, uanset om de forekommer inden for et af de udpegede habitatområder, eller udenfor. Disse arter fremgår af Habitatdirektivets bilag IV. For dyrearterne er der bl.a. forbud i mod beskadigelse eller ødelæggelse af yngle-, eller rasteområder og i mod forsætlig forstyrrelse af arterne, i særdeleshed i perioder hvor dyrene yngler, udviser yngelpleje, overvintrer eller vandre. For plantearterne er der bl.a. forbud i mod forsætlig plukning, indsamling, afskæring, oprivning med rod, eller ødelæggelse af disse vildtvoksende planter i naturen.

Ringkøbing-Skjern Kommune har ingen aktuelle registreringer af plantearter, der står på Habitatdirektivets Bilag IV, på ejendommens udbringningsarealer. Det er endvidere Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at plantearterne næppe findes på udbringningsarealerne.

Følgende dyrearter kan tænkes at forekomme i Ringkøbing-Skjern kommune: Småflagermus, Markfirben, Odder, Spidssnudet frø og Strandtudse, samt visse vandtilknyttede insekter. Arterne er næppe tilknyttet driftsbygningerne, men nedenstående arter kan muligvis have levested, fødesøgningsområde eller opholdssted i habitater tilknyttet eller i nærheden af udbringningsarealerne:

- Småflagermus: Ud fra småflagermus' levevis vurderes det, at de ikke påvirkes negativt af driften af husdyrbruget.
- Odder: Kan forekomme i nærområdet i tilknytning til vandløb, sø eller fjord, men er med sin levevis næppe truet af driften af husdyrbruget.
- Markfirben: Er udbredt i store dele af landet, men trues næppe af driften af husdyrbruget.
- Visse vandtilknyttede insekter: Kan være tilknyttet nærområdets vandhuller og fugtige arealer. Der foreligger dog ingen aktuelle registreringer. Disse påvirkes negativt, når vandmiljøerne næringsstofberiges, eller gror til.
- Spidssnudet frø og strandtudse: Kan forekomme i nærområdets vandhuller og fugtige arealer. Der foreligger ingen aktuelle registreringer. Padde påvirkes negativt, når vandmiljøerne næringsstofberiges eller ændrer karakter.

Der er ingen vandhuller på udbringningsarealer, men der ligger 3 vandhuller lige op ad mark 36-0b, 36-0a, 27-0d. Kommunen vurderer, at vandhullerne ikke ligger i nær

tilknytning til andre vandhuller og tæt på andre naturarealer. Vandhullerne langs udbringningsarealerne vurderes derfor ikke at være af så god kvalitet, at kommunen vurderer vandhullerne egnede som yngle- og levested for Bilag-IV.

Vandhullet ved mark 20-2 er egnede som paddevandhul. Men der er allerede 10 meter mellem vandhul og udbringningsareal. Kommunen vurderer, at de 10 meter er tilstrækkeligt til at sikre vandhullet mod en eventuel negativ påvirkning fra nærmeste udbringningsarealer.

Alle padder er fredede og for at tilgodese vandhullers fremtidige kvalitet som leve- og ynglested for padder, bør gødsning og sprøjtning ved vandhuller begrænses. Der bør derfor holdes en gødsknings- og sprøjtningefri zone på mindst 10 m til vandhuller. Ringkøbing-Skjern Kommune har ingen registreringer af vandhuller på udbringningsarealerne.

På grundlag af den nuværende viden vurderes det, at husdyrbruget og driften af dette ikke vil medføre negativ påvirkning af Bilag IV-arter.

2.7.6 Nitrat til overfladevand

Kvælstofafstrømningen fra marker afhænger af vandafstrømningen og dermed af nedbørsmængderne. Når der korrigeres for variationen i afstrømningen, er der sket et tydeligt fald i kvælstoftilførslen til Ringkøbing Fjord siden 1992, hvilket må tilskrives effekten af tiltag til nedbringelse af kvælstofbelastningen fra især landbruget. Effekten af tiltagene er dog ikke større end, at de senere års generelle tendens til en stigning i nedbørsmængderne og dermed ferskvandafstrømningen delvist modvirker effekten af tiltagene til reduktion af kvælstofbelastningen.

Husdyrlovens generelle nitratbeskyttelse

I husdyrloven er beskyttelsen af vandområderne mod nitratudvaskningen rettet mod oplande, der afvander til de mest kvælstofsårbare Natura 2000-områder jf. Miljøstyrelsens Nitratklassekort. Arealer som hører under kategorierne "Nitratklasse I, II eller III" er omfattet af krav om lavere husdyrtryk pr. hektar end de generelle harmoniregler giver mulighed for (dog med visse modifikationer).

36 ha af udbringningsarealerne ligger i nitratklasse II, se bilag 8. I nitratklasse II er der som udgangspunkt krav om, at der kun må udbringes svarende til 65 % af, hvad harmonireglerne tillader. Resten af udbringningsarealerne ligger udenfor nitratklasser.

De øvrige 439,5 ha ligger udenfor nitratklasser. Her er nitratudvaskningen fra arealerne til overfladevandet som udgangspunkt reguleret af de generelle harmoniregler, som ifølge ansøgningen er overholdt

Størrelsen af det samlede ejede og forpagtede udbringningsareal, der er berørt, medfører, at husdyrbruget som udgangspunkt skal reducere husdyrtrykket svarende til 97,37 % af fuldt husdyrtryk på de ejede og forpagtede arealer. Det reducerede husdyrtryk svarer til 1,36 DE/ha (DE_{max}) og en udvaskning til overfladevandet (DE_{max}) på 79,2 kg N/ha/år. Det ansøgte husdyrtryk er 1,4 DE/ha (DE_{reel}).

I kraft af at ansøger anvender et virkemiddel i form af S4 + 15,1% ekstra efterafgrøder, vil den reelle udvaskning til overfladevandet (DE_{reel}) reduceres til 71,4 kg N/ha/år.

Husdyrlovens beskyttelsesniveau for nitratudvaskning til overfladevandet er dermed overholdt ifølge beregning foretaget i ansøgningsystemet.

Beskyttelsesniveauet for nitrat til overfladevand i husdyrloven er midlertidigt og er fastlagt på grundlag af fremskrivninger, der viser, at husdyrproduktionen er konstant, men samles på færre og større husdyrbrug. Beskyttelsesniveauerne er endvidere ifølge Miljøstyrelsen fastlagt ud fra vandområdernes sårbarhed, samt ud fra risikoen for udvaskning af nitrat fra rodzonen til vandområdet (reduktionspotentialet). Beskyttelsen sikrer, at i områder med et ringe eller meget ringe N-reduktionspotentiale sker der en skærpet regulering, der samlet set vil nedbringe udvaskningen til de sårbare vandområder.

Husdyrlovens fastlagte beskyttelsesniveauer udgør en grænse for, hvornår der som udgangspunkt vil ske en væsentlig virkning på miljøet, både fra ansøgte projekt i sig selv samt fra ansøgte projekt i sammenhæng med andre planer og projekter. Ifølge Miljøstyrelsen har husdyrloven med andre ord indarbejdet både væsentlighedskriterier og kumulationskriterier, så det sikres, at det kun undtagelsesvis er nødvendigt at skærpe kravene ud over de fastlagte beskyttelsesniveauer for nitrat til overfladevandet.

Særskilt vurdering af nitratbeskyttelsen for overfladevand/nærmere konsekvensvurdering

Husdyrbruget har 475,3 ha udbringningsareal beliggende i oplandet til Ringkøbing Fjord.

Ca. 2/3 del af oplandet til Ringkøbing Fjord er landbrugsareal, hvilket svarer til ca. 230.073 ha landbrugsareal i oplandet til Ringkøbing Fjord. Udbringningsarealet udgør ca. 0,2 % af det samlede landbrugsareal i oplandet til Ringkøbing Fjord. Den årlige tilførsel af kvælstof fra landbruget til Ringkøbing Fjord er ifølge basisanalysen "Ringkøbing Fjord" anslået til 2752 tons/år.

Ifølge ansøgningen vil der være en total (handelsgødnings- og husdyrgødningsbetinget udvaskning) udvaskning til overfladevandet (DEreel) på 71,4 kg N/ha/år. Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at reduktionspotentialet i området ligger i intervallet 76-100 for de arealer der ligger udenfor nitratklasser. Det giver en nitratudvaskning på maksimalt 17,1 kg N/ha/år, svarende til 7515 kg/år. For arealer i nitratklasser II er reduktionspotentialet 51-75 %. Det giver en nitratudvaskning på maksimalt 35,0 kg N/ha/år, svarende til 1251 kg/år. Den samlede udvaskning fra udbringningsarealer bliver 8766 kg N/år.

Nitratudvaskningen fra den udbragte gødning svarer derved til 3,2 promille af den samlede landbrugsrelaterede nitratudvaskning til Ringkøbing Fjord.

Miljøstyrelsen har udarbejdet et notat (dateret d. 24. juni 2010). Det fremgår af notatet, at udbragt husdyrgødning der bidrager med mindre end 1 % af den samlede kvælstofbelastning fra oplandet til et lukket bassin, ikke vurderes at medføre en væsentlig virkning på Natura 2000-området under forudsætning af, at dyretrykket i oplandet er uændret. Det er også en forudsætning at der ikke er andre kilder til nitratudvaskningen end husdyrproduktionen, der har givet anledning til en øget nitratudvaskning fra oplandet siden 2007.

Nyeste data fra Miljøstyrelsen (dateret d. 10. februar 2012) viser imidlertid, at i hele oplandet til Ringkøbing Fjord, og dermed indenfor kommunens grænser, er husdyrintensiteten i perioden fra 2007 til 2011 steget og tendensen er sikker. Stigningen er på 1,83 % fra 235946,4 DE i 2007 til 240266,3 DE i 2011.

Ringkøbing-Skjern kommune har ikke fundet andre kilder, som kan bidrage yderligere til en stigning i nitratudvaskningen.

- For alle dambrugene i oplandet til Ringkøbing Fjord gælder, at der ikke er givet tilladelse til merudledning af nitrat siden 90'erne.
- Data fra Naturstyrelsen over spildevandsudledningerne viser, at der siden 2007 er sket et fald på gennemsnitlig 47,99 tons i udledning af nitrat til Ringkøbing Fjord.

Hvad angår spildevand fra det åbne land, så er det primært nedsivningstilladelser der gives, og kun i få tilfælde, hvor andet ikke har kunne lade sig gøre, er der givet tilladelse til minirensningsanlæg. Derudover vil kommunen fra og med i år give påbud til ejere med direkte udledning til sårbar recipient om, at de inden for en given tidsfrist skal have etableret nedsivningsanlæg. Det er derfor kommunens opfattelse, at udvaskningen af nitrat fra spildevand i det åbne land til Ringkøbing Fjord har været faldende inden for den sidste årrække og vil blive ved med at falde de kommende år.

I henhold til miljøstyrelsen kan kommunen dog godt godkende projekter i oplande med et stigende husdyrtryk, hvis nitratudvaskningen reduceres til, hvad der svarer til et planteavlbrug. Dette kan gøres ved at reducere gødningsnormen, flere efterafgrøder eller ændre på sædskiftet.

En anden mulighed er, at husdyrgødningen afsættes til et godkendt biogasanlæg og ikke modtages igen efter bioforgasning.

Ansøgeren har i det konkrete projekt valgt et S4-sædskifte og 15,1 % ekstra efterafgrøder ud over Plantedirektoratets krav. Alternativt er der stillet vilkår til, at ansøger kan opfylde kravet til kvælstofudvaskning ved at anvende et S6-sædskifte, hvor 10 % af sædskiftet består af frøgræs.

Kommunen har i den konkrete sag fået lavet en fiktiv beregning i Husdyrgodkendelse.dk på husdyrbrugets arealer, hvor der bliver anvendt et planteavlssædskifte (S3) som svarer til referencesædskiftet uden virkemidler og hvor alt husdyrgødning er fraført. Resultatet af beregningen er en udvaskning på 71,7 kg N/ha, hvilket svarer til udvaskningen fra et planteavlbrug på de konkrete arealer.

Kvælstofudvaskning i det konkrete projekt er 71,4 kg N/ha, hvilket ikke overstiger en kvælstofudvaskning, der svarer til et planteavlbrug.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer på ovenstående grundlag, at et kvælstofbidrag i størrelsesorden 3,2 promille til Ringkøbing Fjord ikke vil påvirke Natura 2000-området Ringkøbing Fjord væsentligt.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer desuden, at der i den konkrete sag er særlige forhold, der kan begrunde en fravigelse af det generelle beskyttelsesniveau i husdyrloven i forhold til kvælstof. De stillede vilkår vurderes dog tilstrækkelige til at sikre, at husdyrbruget i sig selv samt i sammenhæng med andre projekter ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af det internationale naturbeskyttelsesområde Ringkøbing Fjord.

2.7.7 Risikoarealer

Tilførslen af fosfor fra markerne til overfladevand sker hovedsagligt ved overfladisk afstrømning, udvaskning via dræn, brinkerrosion, direkte grundvandsafstrømning og sand/jordfygning. En fortsat nettotilførsel af fosfor til jorden øger risikoen for øget tilførsel af fosfor til vandmiljøet, idet jordens evne til at tilbageholde fosfor falder som følge af øgede akkumulering. Ved overfladiske transportprocesser tabes der også mere fosfor til vandmiljøet i takt med, at fosforindholdet i overjorden stiger.

Effekten af husdyrudvidelser på fosforafstrømningen til vandområder er vanskelig at kvantificere. Analyser i det tidligere Ringkøbing Amt viser dog en klar sammenhæng mellem fosforkoncentrationen i vandløb og husdyrtætheden. Således stiger fosforkoncentrationen og dermed transporten jo større husdyrtæthed, der er i oplandet.

Landbrugsdriften på arealer, som enten skrånere eller afvandes, bør tilrettelægges således, at fosfortilførslen til vandområderne minimeres.

Der er ingen af husdyrbrugets udbringningsarealer, som skrånede 6 grader, eller derover mod vandområder. Det er derfor vurderet, at der ikke er særlig risiko for overfladestrømning af fosfor fra husdyrbrugets udbringningsarealer til vandmiljøet.

Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at landbrugsdrift, herunder udbringning af husdyrgødning i henhold til gældende regler på de vandløbsnære arealer, ikke vil påvirke flora og fauna i vandløbene negativt.

2.7.8 Fosforbelastning til vandområde

Husdyrlovens generelle fosforbeskyttelse

Risikoen for tilførsel af fosfor til vandmiljøet er bl.a. bestemt af fosforpuljen i jorden, jordtype og dræningsforhold, hvilket beskyttelsesniveauerne i husdyrloven er fastlagt på baggrund af. Beskyttelsen af vandområderne mod fosfor er rettet mod oplande til Natura 2000-områder, der er overbelastet med fosfor jf. Miljøstyrelsens fosforkort. (På bilag 7 ses udbringningsarealerne i forhold potentielle fosforklasser (P-klasser)).

Ifølge ansøgningen afvander alle udbringningsarealerne til Natura 2000-området Ringkøbing Fjord. De ejede og forpagtede udbringningsarealer er ifølge ansøgningen beliggende på (JB1), (JB3) og (JB4) jorde.

3,1 ha ligger i "P-klasse 2", som er drænedegrøftede lavbundsarealer ikke okkerklasse 1. For disse udbringningsarealer er der generelt krav om, at fosforoverskuddet ikke må øges.

De øvrige udbringningsarealer ligger i "P-klasse 0". Disse arealer udløser derfor ikke som udgangspunkt skærpede krav til husdyrbrugets fosforoverskud, ud over de generelle harmoniregler.

Det fosforoverskud, som kan tillades fra husdyrbrugets arealdrift, skal regnes på bedriftsniveau, og eventuelle vilkår vedrørende fosforoverskud skal (jf. Vejledning fra Skov og Naturstyrelsen, 2006, Tilladelse og miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug) knyttet sig til bedriftsniveau.

Ifølge ansøgningen tilføres der via husdyrgødningen 31,6 kg P/ha/år til arealerne, og der fraføres via afgrøderne 21,1 kg P/ha/år fra arealerne. Det giver et gennemsnitligt fosforoverskud på 10,5 kg P/ha/år. Ifølge ansøgningen overholdes husdyrlovens generelle fosforbeskyttelsesniveau, idet overskuddet på bedriftsniveau er 1850 kg P mindre end det lovpligtige fosforoverskud. Dette niveau overholder ansøgte projekt ifølge ansøgningen ved at anvende sædskiftet S4 og ved at reducere fosforindholdet i sofoderet.

Særskilt vurdering af fosforbeskyttelsen/nærmere konsekvensvurdering

Som udgangspunkt ophobes tilført fosfor til landbrugsjorden. Selvom der tilføres mere fosfor til et areal, end der fraføres med afgrøderne, vil det ikke nødvendigvis medføre tab af fosfor til recipienten. En fortsat nettotilførsel øger dog risikoen for et øget fosfortab til vandmiljøet, da jordens evne til at tilbageholde fosfor falder som følge af akkumuleringen med fosfor. Risikoen for tab af fosfor til vandmiljøet er således bestemt af fosforpuljen i jorden.

Da det ikke kan kvantificeres hvor stor en del af fosforoverskuddet, der reelt vil tilføres recipienten, baseres den nærmere konsekvensvurdering på en worst case situation.

Husdyrbruget har 475,3 ha udbringningsareal beliggende i oplandet til Ringkøbing Fjord.

Ca. 2/3 del af oplandet til Ringkøbing Fjord er landbrugsareal, hvilket svarer til ca. 230.073 ha landbrugsareal i oplandet til Ringkøbing Fjord. Den årlige tilførsel af fosfor fra landbruget til Ringkøbing Fjord er ifølge Naturstyrelsen anslået til 93 tons P/år.

Nedenstående tabel viser worst case fosfor påvirkningen af Ringkøbing fjord

	Ansøgt drift
Areal	475,3 ha
Fosforoverskud pr. ha	10,5 kg P/ha
% forøgelse i godkendelsesperioden	$10,5 \text{ P/ha} \times 8^* = 84,0$ $(84,0/2000^{**}) \times 100 = 4,2 \%$
Worst case udvaskning	1 kg P Pr. ha
Worst case påvirkning fra Husdyrbruget (Adresse)	$475,3 \text{ ha} \times 1 \text{ kg P/ha} = 475,3 \text{ kg P}$ $475,3 \text{ kg P} \times (4,2/100) = 20,0 \text{ kg P}$
Samlede belastning af Ringkøbing Fjord/Stadil fjord	93000 kg P***
Husdyrbruget (Egerisvej 36) del af påvirkningen	$(20,0 \text{ kg P}/93000 \text{ kg P}) \times 100 = 0,022 \%$

* Godkendelsesperioden i år

** I landbrugsjord er der ophobet i gennemsnit 2000 kg P/ha i de øverste 25 cm.

*** Data om den nuværende belastning taget fra Naturstyrelsen udkast til vandplan

Ifølge ansøgningen vil der være et gennemsnitligt fosforoverskud på 10,5 kg P/ha/år i ansøgt drift. For et sammenhængende landbrugsareal vurderes det maksimale tab af fosfor på nuværende tidspunkt at være 1 kg P/ha, og i landbrugsjorden er der i gennemsnit ophobet 2000 kg P/ha i de øverste 25 cm. Husdyrbrugets udbringningsarealers indhold af fosfor vil derfor forøges med 4,2 % i godkendelsesperioden på 8 år svarende til næste revurdering. Udvasningen må formodes at blive forøget med mere end den udregnede procent, men det opvejes af, at der fra 25 cm dybde ned til rodzonen i ca. en meters dybde også kan ophobes fosfor, og udvasningen fra de øverste 25 cm i høj grad bliver bundet på vej ned til rodzonen. Dette giver en maksimal fosforudvaskning fra husdyrbruget til Ringkøbing Fjord på 20,0 kg P.

Fosforudvasningen fra den udbragte gødning svarer derved til 0,02 procent af den samlede landbrugsrelaterede fosforudvaskning til Ringkøbing Fjord.

Det antages, at grænsen for at se en påvirkning af Natura 2000 områderne er den samme for fosfor som for nitrat. En påvirkning på under 1 % af den samlede fosforpåvirkning til et lukket bassin som Ringkøbing Fjord, vurderes derfor ikke at medføre en væsentlig virkning på Natura 2000 området under forudsætning af, at dyretrykket i oplandet er uændret.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer på baggrund af ovenstående, at et fosforbidrag i størrelsesorden 0,02 % til Ringkøbing Fjord ikke vil påvirke Natura 2000-området Ringkøbing Fjord væsentligt.

Ringkøbing-Skjern Kommune er ikke i besiddelse af en viden om, at arealerne eller recipienten Ringkøbing Fjord er mere fosforsårbare, end det der ligger til grund for Miljøstyrelsens fosforkort og husdyrlovens beskyttelsesniveauer.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer på baggrund af ovenstående, at den generelle lovgivning er tilstrækkelig til at beskytte Ringkøbing Fjord mod en væsentlig påvirkning med fosfor fra husdyrbrugets drift.

I den konkrete sag vurderer Ringkøbing-Skjern Kommune, at der ikke er særlige forhold, der kan begrunde en yderligere fravigelse af det generelle beskyttelsesniveau i forhold til fosfor, idet det og de stillede vilkår vurderes tilstrækkelige til at sikre at husdyrbruget i sig selv, samt i sammenhæng med andre projekter ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af det internationale beskyttelsesområde Ringkøbing Fjord.

2.7.9 Ammoniak

Generelt krav om reduktion af ammoniak fra husdyrbrug

Husdyrbruget er omfattet af krav om reduktion af ammoniakemissionen fra stald og lager i forhold til bedste staldsystem med normtal 2005/2006 som udgangspunkt. Reduktionskravet for husdyrbruget er 25 % dog med visse modifikationer jf. lovgivningen.

Sigtet med krav om reduktion af ammoniaktabet fra husdyrbrug er at sikre, at der både generelt og specifikt i forhold til beskyttede naturtyper og internationale forpligtigelser sker en forstærket fortsat reduktion af ammoniakbelastningen (baggrundsbelastningen) på Danmarks natur.

Husdyrbruget taber ifølge ansøgningen 324 kg N mindre end det lovpligtige krav foreskriver.
Dvs., at det lovpligtige ammoniakreduktionskrav for husdyrbruget er opfyldt.

Individuelt krav til ammoniakbelastning på ammoniakfølsomme naturområder

§ 7-naturområder

Beskyttelsen af naturområder mod ammoniakdeposition er i husdyrloven rettet mod områder, der er omfattet af lovens § 7, og som betegnes som "særlige naturområder". Derudover har Ringkøbing-Skjern Kommune udpeget nogle naturområder, der også vurderes som særlige ammoniakfølsomme (anden kvælstoffølsom natur) og disse skal beskyttes mod ammoniakdeposition på lige fod med § 7 naturområderne. Inden for såkaldte "bufferzoner" til disse naturområder må merbelastningen af ammoniak ikke overskride fastlagte beskyttelsesniveauer. Bufferzone I er inden for 0 - 300 m, og bufferzone II er inden for 300 - 1000 m, fra disse naturområder.

Er hele, eller dele af husdyrbrugets anlæg placeret inden for bufferzone I kan der ikke tillades en merbelastning fra det samlede anlæg. Den tilladte merbelastning i bufferzone II afhænger af antallet af eventuelt andre husdyrbrug med husdyrproduktion større end 75 DE i samme bufferzone og nærmere end 1000 meter fra det anlæg, der miljøgodkendes.

Husdyrbrugets anlæg ligger uden for bufferzone I og bufferzone II. Det nærmeste § 7-område ligger ca. 1763 m fra anlægget. Beregninger viser, at merdepositionen som følge af ansøgte projekt vil være 0,0 kg N/ha/år og den totale belastning vil være 0,1 kg N/ha/år.

Nogle af udbringningsarealerne ligger mindre end 1000 m fra naturområder omfattet af lovens § 7. Disse udbringningsarealer er, som udgangspunkt, tilstrækkeligt beskyttet af den generelle lovgivning i husdyrgødningsbekendtgørelsen (BEK. nr. 1695 af 19.12.06); "flydende husdyrgødning på sort jord og græsmarker skal ske ved nedfældning"

Andre naturområder

Spredt om ejendommen forekommer der arealer omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3. Den § 3-beskyttede natur er omfattet af et generelt forbud mod tilstandsændringer. Kommunen kan dog i helt særlige tilfælde dispensere fra dette forbud. Ferske enge og overdrev må dog anvendes som før Naturbeskyttelseslovens ikrafttræden i 1992. Driften af disse arealer må ikke intensiveres i forhold til driften før 1992, hvilket bl.a. indebærer, at ferske enge og overdrev højst må tilføres samme mængde gødning som i perioden op til 1992. På Miljøportalen (<http://www.miljoportal.dk/>) kan du se de § 3-beskyttede naturområder i nærheden af din ejendom (Ringkøbing-Skjern Kommune gør dog opmærksom på, at registreringerne kun er vejledende).

Ringkøbing-Skjern Kommune er allerede belastet med atmosfærisk kvælstof, der kan udgøre en trussel for den beskyttede natur. Denne belastning kaldes baggrundsbelastningen, og er ifølge Danmarks Miljøundersøgelser (DMU) i 2008 beregnet til 17,0 kg N/ha/år i området omkring anlægget.

Kommunen har vurderet tilstanden og områdernes værdi som regionale og lokale naturområder i kommunens netværk af natur, samt eventuelle forekomster af fredede, rød-, eller gullistede plante-, eller dyrearter.

Natur i forhold til anlægget

Inden for 1000 m fra staldanlægget er der et moseområde samt nogle mindre vandhuller der er omfattet af § 3 i Naturbeskyttelsesloven. Der er foretaget N-depositionsregninger til 5 naturområder. Resultater ses i nedenstående tabel. Med hensyn til placering af naturområder se bilag 18.

Naturtype	Målsætning	Afstand fra anlæg	retning	N-dep merdeposition Kg N/ha/år	N-dep totaldeposition Kg N/ha/år
1. mose	C-målsat	700 m	syd-vest	0,1	0,3
2. eng	C-målsat	1500 m	vest	0,0	0,1
3. hede	B-målsat	2050 m	nord	0,0	0,1
4. hede	ikke målsat	1800 m	nordøst	0,0	0,1
5. mose	C-målsat	3000 m	øst	0,0	0,1

For B-målsatte områder er målet at arbejde aktivt for en gunstig bevaringsstatus for områdernes plante- og dyreliv.

For C-målsatte områder er målet at arbejde for at bevare en god biologisk tilstand.

På baggrund af de lave N-depositioner for henholdsvis merdeposition og totaldeposition er det vurderet, at projektet ikke vil påvirke de enkelte naturområder negativt.

250 m øst for anlægget ligger der et skovområde, der på Miljøportalen er angivet til at være kvælstoffølsom. Kommunen har ikke kendskab til skovens følsomhed og tilstand. Der er foretaget beregninger for N-deposition til skoven. Projektet vil give anledning til en merdeposition på 0,7 kg N/ha/år og en total deposition på 2,0 kg/ha/år. Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at projektet ikke vil påvirke skoven i negativ retning.

Det nærmeste internationale natur, EF-habitatområdet nr. 61 Skjern Å ligger 3,5 km fra anlægget. Der er tale om §3 beskyttede mose- og engområder ved Vorgod Å.

Det er vurderet med baggrund i N-depositionsregninger og den store afstand, at projektet ikke vil påvirke de internationale naturområder langs Vorgod Å.

Herudover er det Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at der ikke er andre internationale naturbeskyttelsesområder, der ikke er beskyttet tilstrækkeligt mod ammoniak fra det ansøgte projekt og det samlede husdyrbrug. Vurdering er baseret på baggrund af de store afstande til de øvrige internationale naturbeskyttelsesområder.

Natur i forhold til udbringningsarealerne

Ingen af husdyrbrugets udbringningsarealer er registeret som beskyttede naturtyper.

Flere af udbringningsarealerne grænser op til § 3-beskyttede naturområder (se bilag 6a-f). Der er tale om § 3 hede, eng og mose. Ingen af udbringningsarealerne skrånere mere end 6 grader ned mod § 3-beskyttet natur.

For at beskytte 2 hedeområder mod randzonepåvirkning fra udbringning af husdyrgødning er der stillet vilkår om, at der skal holdes 10 meter husdyrgødningsfri bræmmer til hederne. Se kort bilag 14.

Hederne vurderes at have en tålegrænse på 10-20 kg N/ha/år. Kommunen vurderer på baggrund af naturtypens artssammensætning og struktur, at den aktuelle naturtype har en tålegrænse i den nedre ende af intervallet.

Randpåvirkning på de beskyttede arealer som følge af sprøjtning og gødsning ses allerede i dag, hvor hedelyng og de andre karakteristiske dværgbuskarter fortrænges til fordel for græsser. Der er derfor stillet krav om 10 meter husdyrgødningsfri bræmmer på markarealet, der grænser på til naturarealerne.

På baggrund af de stillede vilkår med hensyn til bræmmer og det forhold at der ikke er udbringningsarealer, der skrånere mere end 6 grader ned mod § 3-beskyttet natur er det vurderet at udbringning af husdyrgødning ikke vil påvirke naturområderne i negativ retning.

Herudover er det Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at der ikke er andre naturområder herunder andre internationale naturbeskyttelsesområder, der ikke er beskyttet tilstrækkeligt mod ammoniak fra den ansøgte arealdrift. Vurdering er baseret på baggrund af de store afstande til de andre naturområder.

På baggrund af ansøgningen og oplysninger fra ansøger vurderes det, at driften af udbringningsarealerne ikke ændres væsentligt i forhold til den hidtidige drift. Markdrift i form af omlægning, gødsning, sprøjtning og andre jordbrugsaktiviteter vurderes ikke med de stillede vilkår at give anledning til væsentlig merbelastning af områdets beskyttede naturområder.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer på baggrund af ansøgningen, at de lovpligtige beskyttelsesniveauer er overholdt, vilkår i miljøgodkendelsen, samt udmeldinger fra Miljøstyrelsen, at tilstanden af naturområderne omkring husdyrbrugets udbringningsarealer ikke vil ændres væsentligt som følge af ansøgte projekt. Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at der ikke er yderligere forhold, som kan begrunde en yderligere skærpelse af de generelle beskyttelsesniveauer i husdyrloven.

Samlet vurdering

Danmarks Miljøundersøgelser (DMU) har rådgivet om det faglige grundlag til fastsættelsen af beskyttelsesniveauet for ammoniak i husdyrlovgivningen. Det er således ifølge Miljøstyrelsen kun helt undtagelsesvist nødvendigt at stille yderligere, skærpede krav i forhold til ammoniak. Miljøministeriet har endvidere oplyst i brev af 6. juli 2009, at for så vidt hvad angår kumulation, er det håndteret, dels ved at grænsen for merbelastning med ammoniak skærpes markant, hvis der er flere husdyrbrug med produktion større end 75 DE i nærheden af det husdyrbrug, der miljøgodkendes, samt dels ved det generelle ammoniakreduktionskrav gældende for alle større husdyrbrug der miljøgodkendes. I miljøgodkendelser der gives til større husdyrbrug stilles der ammoniakrelaterede BAT vilkår (både for den nye del af anlægget samt for den eksisterende del af anlægget). På sigt vil udstedelsen af miljøgodkendelser til landets større husdyrbrug på baggrund af de generelle reduktionskrav og de ammoniakrelaterede vilkår bidrage til at nedbringe ammoniakbelastningen, hvorved baggrundsbelastningen vil falde.

Ringkøbing-Skjern Kommune har ikke en yderligere/nyere viden end den der ligger til grund for gældende lovgivning, udmeldinger fra Miljøstyrelsen og de stillede vilkår i miljøgodkendelsen.

Kommunen vurderer, at hvis husdyrbruget drives som angivet i ansøgningen, efter gældende lovgivning samt efter miljøgodkendelsens vilkår, vil husdyrbruget ikke medføre en væsentlig ammoniakpåvirkning af beskyttede naturområder, plantearter, eller dyrearter.

Det er dermed Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at der ikke er yderligere forhold, som kan begrunde en yderligere skærpelse af de generelle beskyttelsesniveauer i husdyrloven. Vurderingen tager udgangspunkt i naturtypernes tålegrænser, merbelastnings og totalbelastnings størrelse, kommunens forpligtigelse til at sikre naturtyper og arter der er beskyttet af Habitatdirektiverne, viden om kriterier for gunstig bevaringsstatus, tilgængelig litteratur om trusler i Natura 2000-områderne, kommunens forpligtigelser til at sikre naturtyper der er beskyttet af Naturbeskyttelseslovens § 3, kommunens målsætninger og prioriteringer på naturområdet.

2.7.10 Grundvand:

Ca. halvdelen af udbringningsarealerne ligger i område med drikkevandsinteresser, mens resten ligger i område med særlige drikkevandsinteresser.

En del af udbringningsarealerne ligger indenfor indvindingsopland for vandværk til Danmarks Protein – Arla. Der er udbringningsarealer der ligger indenfor indvindingsopland til Borris Vandværk.

På husdyrbrugets arealer er der markvandingsboringer/vandforsyningsboringer. Ved boringer, jf. § 8, stk. 4 i Bekendtgørelse om udførelse og sløjfning af boringer og brønde på land, skal der holdes et fredningsbælte omkring borestedet på mindst 10 m for almene vandforsyningsboringer og på mindst 5 m for ikke-almene vandforsyningsboringer. Det vil sige, at der skal holdes en sprøjte- og dyrkningsfri zone omkring vandboringerne på mindst 5 meter. Opblanding og opbevaring af bekæmpelsesmidler, herunder tom emballage, samt andre stoffer, der kan forurene grundvandet, er heller ikke tilladt inden for fredningsbæltet.

Beskyttelsen af grundvandet mod nitratudvaskning fra rodzonen er i husdyrloven rettet mod de nitratfølsomme indvindingsområder.

Ifølge ansøgningen ligger 38,2 ha af husdyrbrugets ejede/forpagtede udbringningsarealer i nitratfølsomme indvindingsområder (se bilag 9)

Husdyrbruget er derfor omfattet af et skærpet beskyttelsesniveau for nitratudvaskningen fra rodzonen. For de arealer, som ligger inden for det nitratfølsomme indvindingsområde, og hvor udvaskningen fra rodzonen overstiger 50 mg nitrat/l i eftersituationen, er der stillet vilkår om, at der ikke må ske en merbelastning med nitrat.

Ifølge ansøgningen skal der anvendes projektilpasning i form af et S4 sædskifte med 15,1% ekstra efterafgrøder. Et alternativ kan også være at arealerne drives med et S6-sædskifte uden eksta efterafgrøder.

Beregningerne i ansøgningen viser, at nitratudvaskningen ved anvendelse af projektilpasningen vil være på 57 mg nitrat/l på alle ejede/forpagtede udbringningsarealer i det nitratfølsomme indvindingsområde, og hvilket er 5 mg nitrat pr. liter mindre end nudriften. Beskyttelsesniveauet for det nitratfølsomme indvindingsområde er således overholdt ved anvendelse af projektilpasning.

På udbringningsarealerne uden for nitratfølsomme indvindingsområder er beskyttelsesniveauet for nitratudvaskningen til grundvandet harmonigrænsen, hvilket ifølge ansøgningen er overholdt

Da beskyttelsesniveauerne er overholdt, vurderes det, at det ansøgte projekt ikke vil medføre en væsentlig nitratpåvirkning af grundvandet herunder de nitratfølsomme indvindingsområder.

2.8 Projektets sandsynlige miljøpåvirkning

Der vil sandsynligvis ske en påvirkning af det omgivende miljø, men det er vurderet ud fra ovenstående, at påvirkningens varighed, hyppighed og reversibilitet ikke vil være af sådant omfang, at driften af husdyrbruget vil få væsentlig indflydelse på miljøet, idet alle lovpligtige afstandskrav og beskyttelsesniveauer er overholdt. Ringkøbing-Skjern Kommune har ikke en viden, der kan begrunde at de generelle afstandskrav og beskyttelsesniveauer skal skærpes yderligere, idet det og de stillede vilkår vurderes tilstrækkelige til at beskytte omgivelserne mod væsentlige virkninger som følge af driften af husdyrbruget.

2.9 Konklusion

Idet de lovpligtige afstandskrav og beskyttelsesniveauer er overholdt, vurderer Ringkøbing-Skjern Kommune at:

- Udvidelse af dyreholdet til 800 årssøer, 26.000 smågrise (7,3 – 35 kg), 450 polte (40-107 kg), 1400 slagtesvin (35 – 110 kg) og 4 heste (300 – 500 kg) i alt svarende til 385,1 DE, samt opførelse af stalde på 1100 m², plansiloer på 1000 m², maskinhus og halmlade kan tillades, idet udvidelsen og det samlede husdyrbrug ikke vil medføre en væsentlig genepåvirkning af naboer, § 7-beskyttede naturområder, Natura 2000 områder overbelastet med fosfor (Ringkøbing Fjord), kvælstofsårbare Natura 2000-områder (Ringkøbing Fjord), grundvand, herunder nitratfølsomme indvindingsområder, samt landskabelige værdier og kulturmiljøer.

Derudover er det vurderet, at udvidelsen og det samlede husdyrbrug ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af § 3-områder, eller andre naturområder som er beskyttet mod tilstandsændring, fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde, eller særlig sårbar overfor næringsstofpåvirkning.

Endvidere er det vurderet, at det ansøgte projekt og det samlede husdyrbrug ikke vil have væsentlig virkning på de bestande af vilde planter, dyr (herunder Bilag IV-arter) eller deres levesteder, som de ovennævnte områder er udpeget på baggrund af.

- Der anvendes den bedst tilgængelige teknik, til at forebygge og begrænse eventuel forurening.

Bilag 3. Kommentarer til miljøgodkendelsen:

Beredskabsplan

Beredskabsplanen / driftsforskriften skal beskrive, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan have konsekvenser for miljøet.

Den skal, som minimum, indeholde:

- a. Procedurer som beskriver relevante tiltag med henblik på at "stoppe ulykken/uheldet" og begrænse udbredelsen.
- b. Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmeres, herunder telefonnumre.
- c. Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer, vandløb m.m..
- d. En opgørelse over materiale der er tilgængeligt på bedriften, eller som kan skaffes med kort varsel og som kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage.

Støj

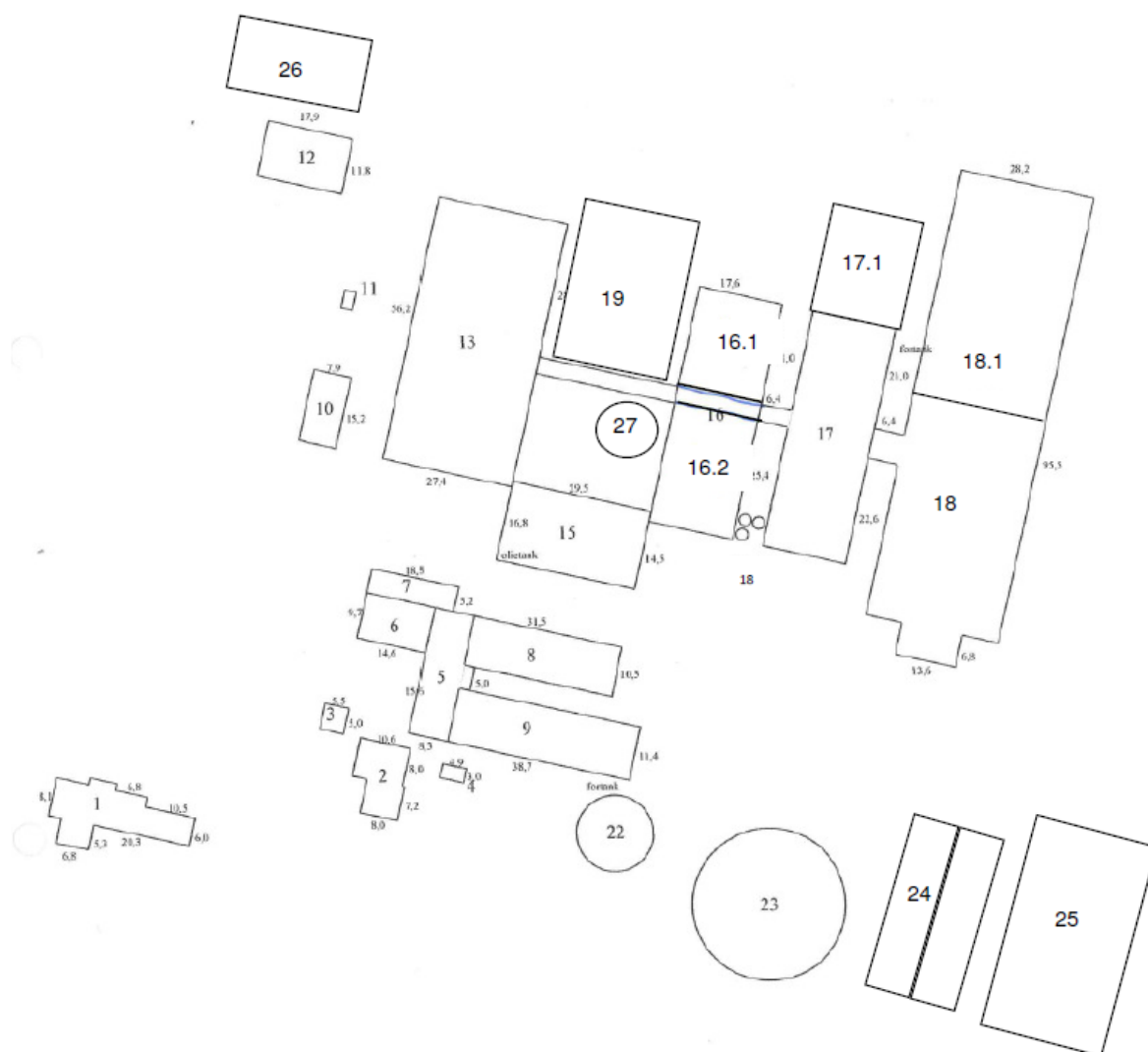
Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (re. 20 µPa).

Dokumentation for overholdelse af støjkravene kan være i form af målinger i ejendommens omgivelser (under fuld drift), eller kildestyrkemålinger ved de enkelte støjkluder kombineret med beregninger efter den fælles nordiske beregningsmodel for industristøj.

Støjmålinger skal udføres som beskrevet i Miljøstyrelsens til enhver tid gældende støjberegningsvejledning og foretages i punkter som forinden, aftales med tilsynsmyndigheden. Støjmåling skal udføres af et akkrediteret firma.

Bilag 4. Situationsplan, samlede anlæg

Situationsplan

Bilag 5. Bygningsbeskrivelse, samlede anlæg

Bygningsbeskrivelse Egerisvej 36, 6900 Skjern

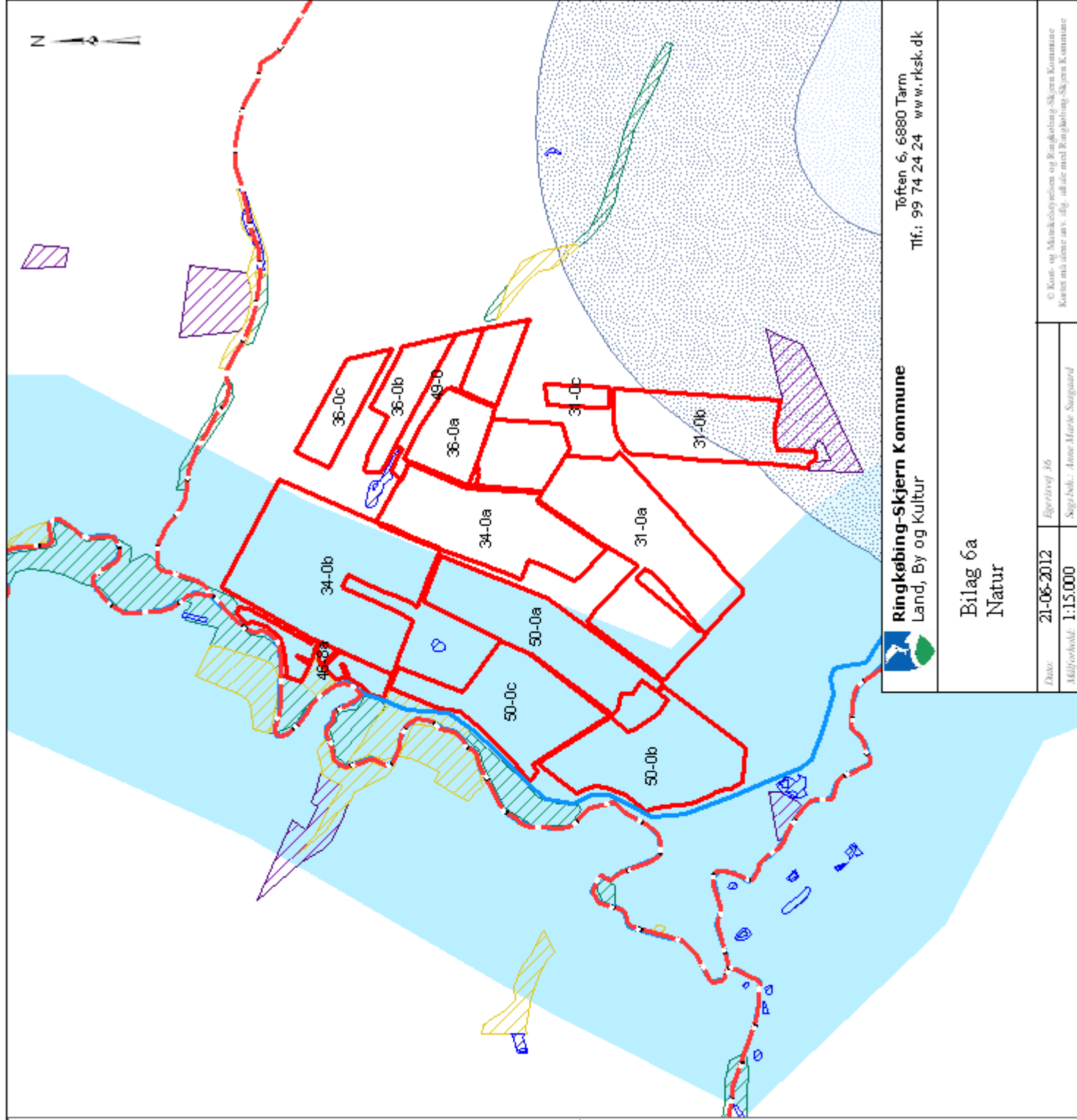
Stald nr	Stald navn	Nudrift	Anvendelse Ansøgt	Bygningsareal	Farve på vægge	Farve på tag	Hældning på kip	Højde på kip	Udmugnings- system	Ventilation type/ant. Afkast
1	Stuehus			263 m2	Røde mursten	Sort glas. legl	30 c	7		
2	Medarbejderbolig			143 m2	Røde mursten	Brun eternit	30 c	6		
3	Garage			28 m2	Brune træbrædder	Grå eternit	15 c	3		
4	Garage			15 m2	Brune træbrædder	Grå eternit	15 c	3		
5	Svinestald	Slagtesvin	Slagtesvin	222 m2	Røde mursten	Grå eternit	30 c	6	Vacc.udmugning	Undertryk/1
6	Lade			142 m2	Røde mursten	Grå eternit	30 c	7,5		
7	Lade			96 m2	Røde mursten	Grå eternit	30 c	4		
8	Hestesald			331 m2	Røde mursten	Grå eternit	15 c	4,3		Naturlig
9	Svinestald	Sl.svin/polte	Sl.svin/polte	442 m2	Røde mursten	Grå eternit	30 c	8	Vacc.udmugning	Undertryk/6
10	Garage			120 m2	Røde mursten	Grå eternit	20 c	6		
11	Halmfyr			10 m2	Røde mursten	Grå eternit	30 c	6		
12	Halmklæger			211 m2	Grønne plader	Grønne plader	Rundbue	6,5		
13	Klimastald	Smågrise	Smågrise	1540 m2	Røde mursten	Grå eternit	20 c	8,2	Vacc.udmugning	Undertryk/9
14	Gang			74 m2	Røde mursten	Sort eternit	Flad	3		
15	Maskinhus			496 m2	Røde plader	Grå eternit	20 c	6,5		
16.1	Halmhus	Halm	Halm	400 m2	Røde stålplader	Grå eternit	20 c	6,5		
16.2	Foderlade			461 m2	Grønne brædder	Grå eternit	20 c	6,5		
17	Drægtighedsstald	Drægtige	Drægtige	871 m2	Røde mursten	Grå eternit	20 c	6,5	Skraber	Undertryk/2
17.1	Ny drægtighedsstald		Drægtige	ca. 400 m2	Røde mursten	Grå eternit	20 c	6,5	Skraber	Undertryk/1
18	Faresald	Drægtige	Drægtige	1400 m2	Røde mursten	Grå eternit	20 c	8,4	Vacc.udmugning	Undertryk/5
18.1	Løbe/træningsstald	Løbe/drægtige	Løbe/drægtige	1386 m2	Røde mursten	Grå eternit	20 c	8,4	Vacc.udmugning	Undertryk/2
19	Ny klimastald		Smågrise	ca. 700 m2	Røde mursten	Grå eternit	20 c	8,2	Vacc.udmugning	Undertryk/2
22	Gyllebeholder 1830 m3			460 m2	Beton					
23	Gyllebeholder 5217 m3			1200 m2	Beton					
24	Plansiloer		Ny	2 x ca. 500 m2	Beton					
25	Maskinhus		Ny	ca. 1500 m2	Røde stålplader	Grå eternit	ca. 20 c	ca. 11		
26	Halmfade		Ny	ca. 1200 m2	Røde stålplader	Grå eternit	ca. 20 c	ca. 11		

Alle afkast sidder i eller tæt på kip og er 1 meter højere end bygningshøjde

SIGNATUR

- 2m bræmmer ved vandløb
- Beskyttede vandløb
- §3-beskyttet natur
- Eng
- Hede
- Mose
- Overdrev
- Strandeng
- Sø
- §7 Områder og bufferzone I og II
- §7 Beskyttet hede/overdrev
- Bufferzone I
- Bufferzone II
- EF habitat områder
- EF fugle beskyttelsesområder
- Ramsar områder
- Spredningskorridor - økologiske forbindelser
- ArealType**
- Udbringning

Ringkøbing-Skjern Kommune
Land, By og Kultur

Toften 6, 6880 Tarm
Tlf.: 99 74 24 24 www.rksk.dk

Bilag 6a
Natur

Dato: 21-06-2012

Apartvej 16

© Kort- og Målestyrelsen og Ringkøbing-Skjern Kommune
Kortet må ikke anv. dgl. uden tilladelse fra Ringkøbing-Skjern Kommune

Signatur: Anne Marie Sjøgaard

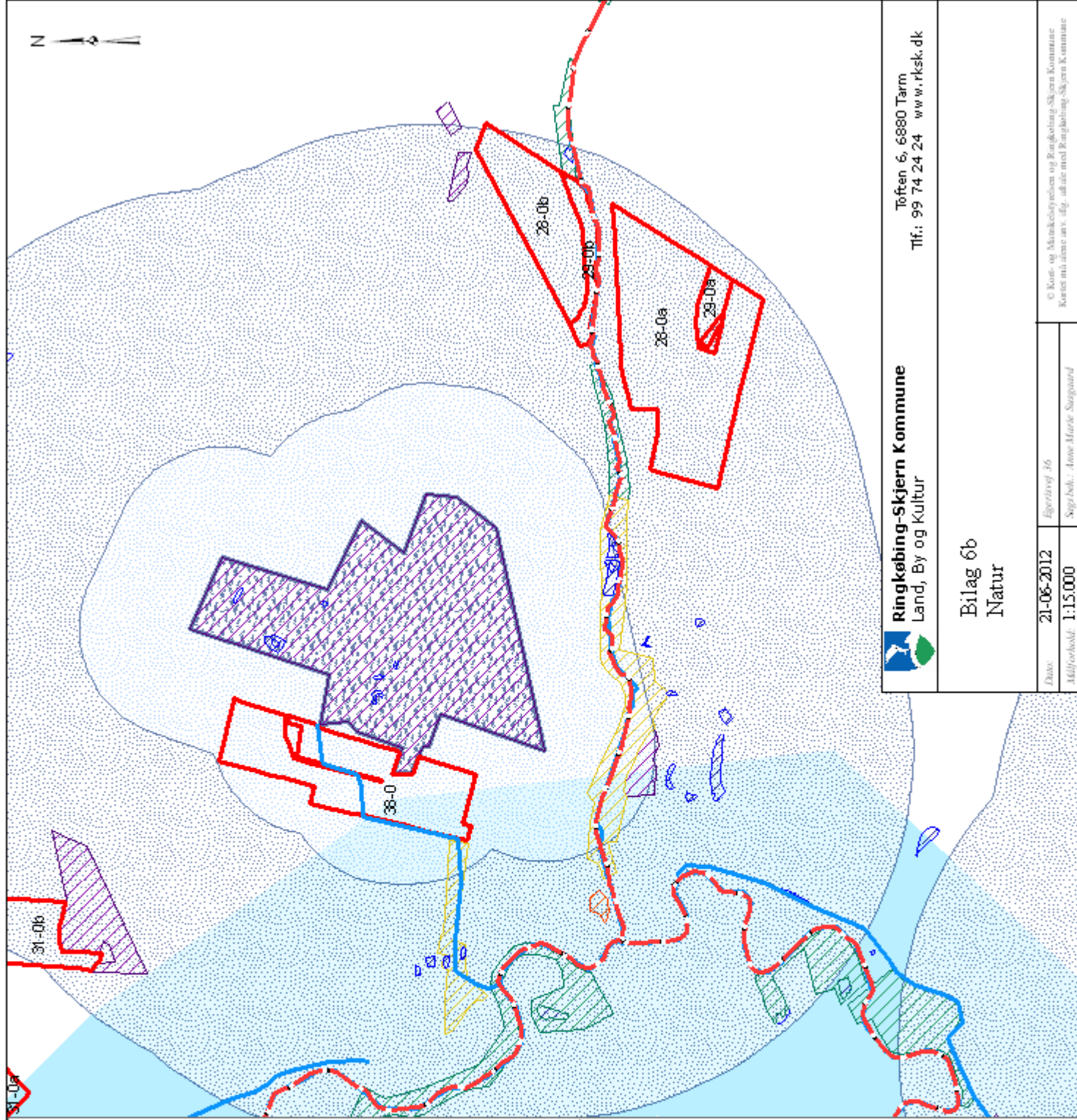
Målestok: 1:15.000

SIGNATUR

- 2m bræmmer ved vandløb
- Beskyttede vandløb
- §3-beskyttet natur
- Eng
- Hede
- Mose
- Overdrev
- Strandeng
- Sø
- §7 Områder og bufferzone I og II
- §7 Beskyttet hede/overdrev
- Bufferzone I
- Bufferzone II
- EF habitat områder
- EF fugle beskyttelsesområder
- Ramsar områder
- Spredningskorridor - økologiske forbindelser

ArealType

- Udbringning

Ringkøbing-Skjern Kommune
Land, By og Kultur

Toften 6, 6880 Tarm
Tlf.: 99 74 24 24 www.rksk.dk

Bilag 6b
Natur

Dato: 21-06-2012

Apartvej 16

© Kort- og Målestyrelsen og Ringkøbing-Skjern Kommune
Kortet må ikke anv. d.g. uden prior. Ringkøbing-Skjern Kommune

Målforhold: 1:15.000

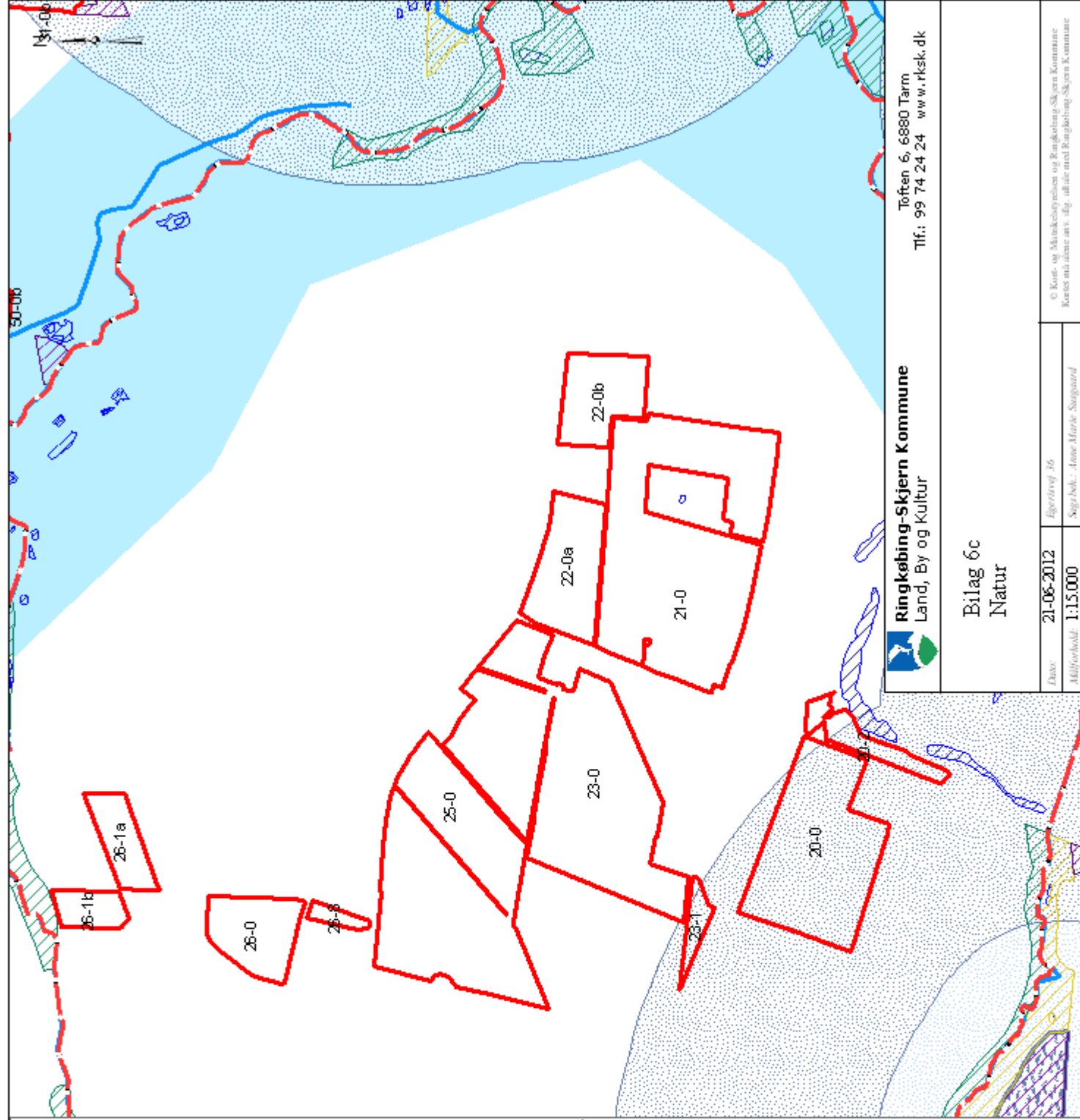
Signatur: Anne Marie Søgaard

SIGNATUR

- 2m bræmmer ved vandløb
- Beskyttede vandløb
- §3-beskyttet natur
- Eng
- Hede
- Mose
- Overdrev
- Strandeng
- Sø
- §7 Områder og bufferzone I og II
- §7 Beskyttet hede/overdrev
- Bufferzone I
- Bufferzone II
- EF habitat områder
- EF fugle beskyttelsesområder
- Ramsar områder
- Spredningskorridor - økologiske forbindelser

ArealType

- Udbringning

Ringkøbing-Skjern Kommune
Land, By og Kultur

Toften 6, 6880 Tarm
Tlf.: 99 74 24 24 www.rksk.dk

Bilag 6c
Natur

Dato: 21-06-2012

Apartvej 36

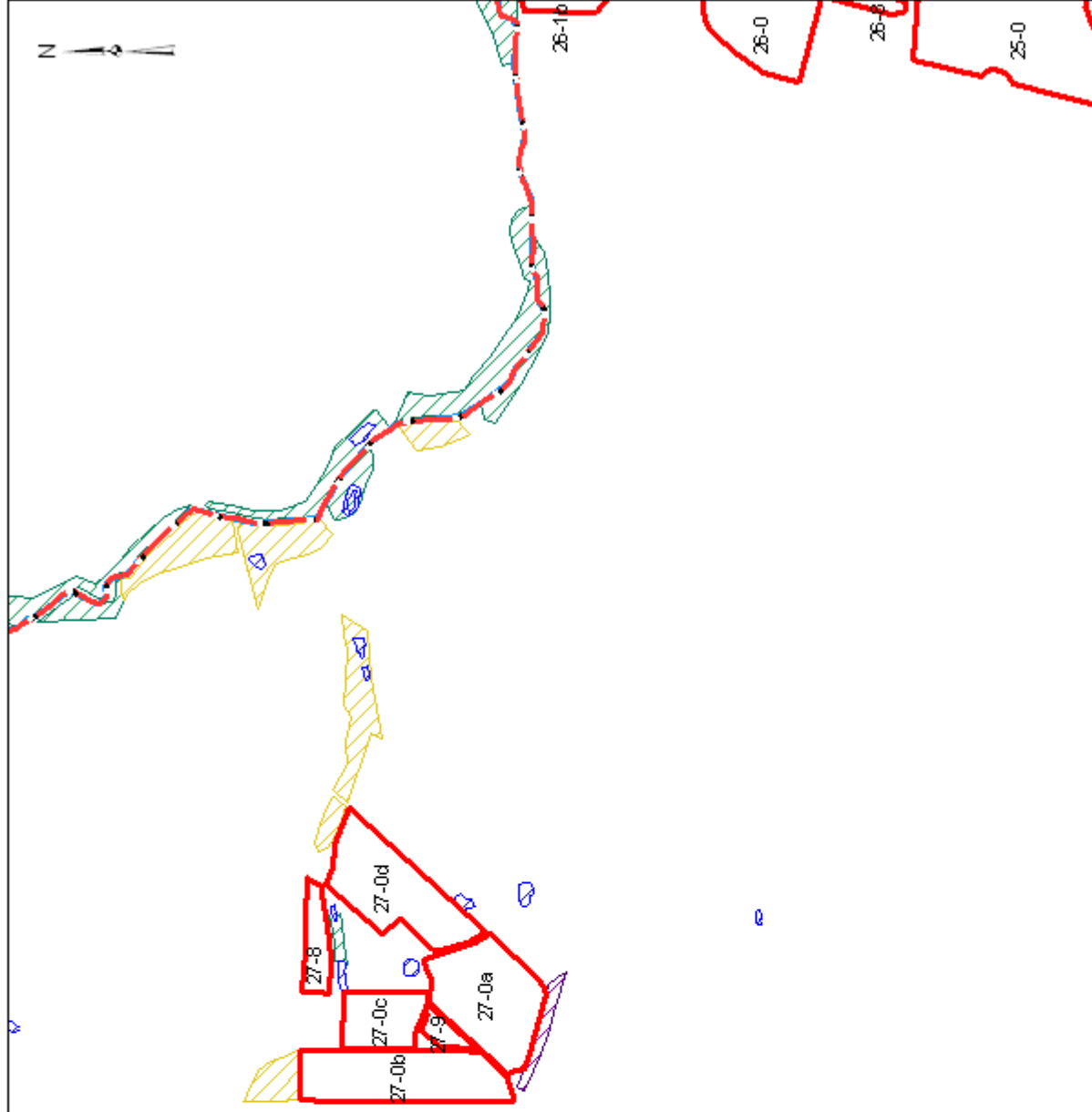
© Kort- og Målestyrelsen og Ringkøbing-Skjern Kommune
Kortet må ikke anv. dgl. uden tilladelse fra Ringkøbing-Skjern Kommune

Sigtblik: Anne Marie Sjøgaard

Målestok: 1:15.000

SIGNATUR

- 2m bræmmer ved vandløb
- Beskyttede vandløb
- §3-beskyttet natur
- Eng
- Hede
- Mose
- Overdrev
- Strandeng
- Sø
- §7 Områder og bufferzone I og II
- §7 Beskyttet hede/overdrev
- Bufferzone I
- Bufferzone II
- EF habitat områder
- EF fugle beskyttelsesområder
- Ramsar områder
- Spredningskorridor - økologiske forbindelser
- ArealType**
- Udbringning

Ringkøbing-Skjern Kommune
Land, By og Kultur

Tøften 6, 6880 Tarm
Tlf.: 99 74 24 24 www.rksk.dk

Bilag 6d Natur

Dato: 21-06-2012

Apartvej 16

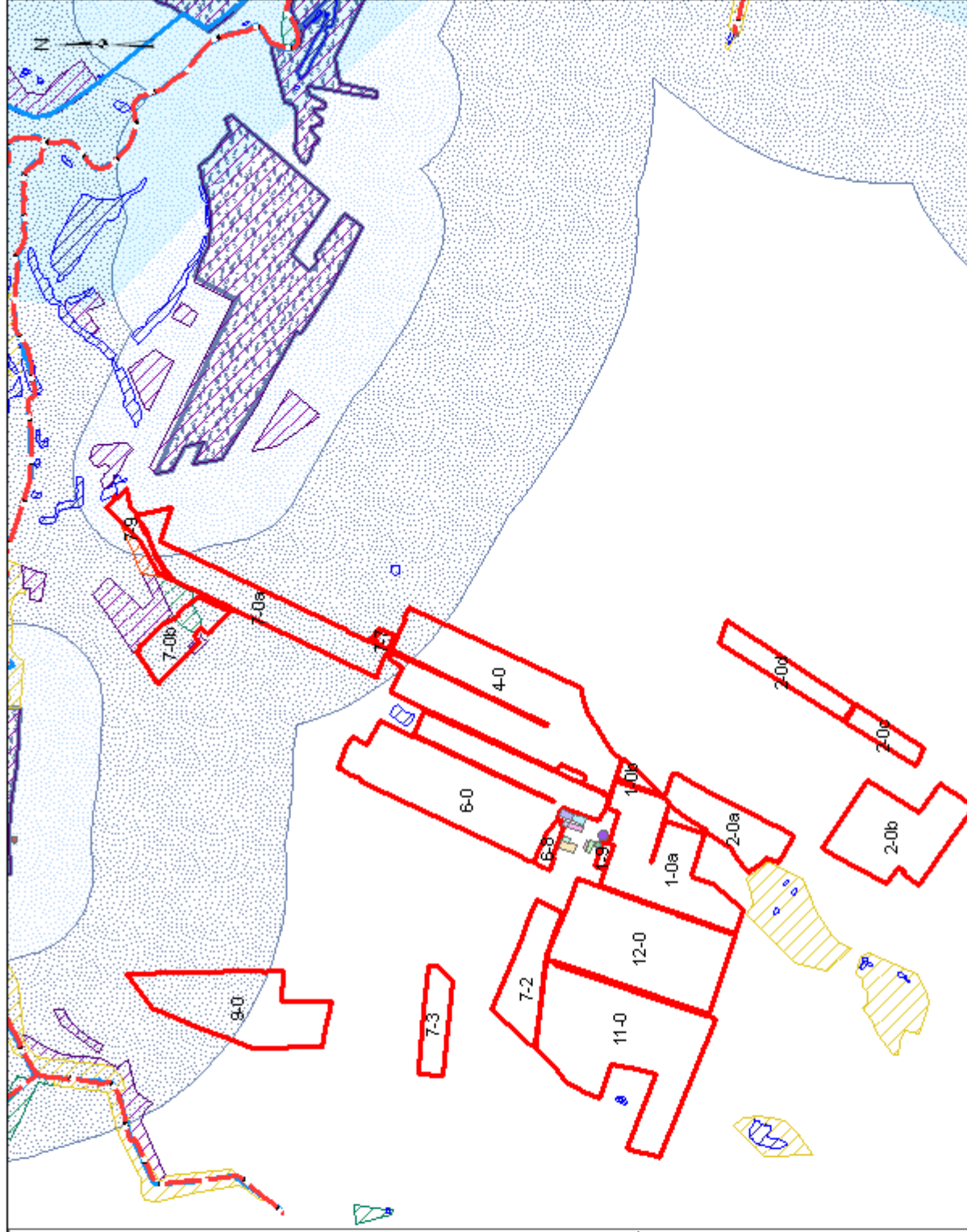
Sigebok - Anne Marie Sjøgaard

Målestok: 1:15.000

© Kort- og Målestyrelsen og Ringkøbing-Skjern Kommune
Kortet må ikke anv. d.g. uden prior. Ringkøbing-Skjern Kommune

SIGNATUR

- 2m bræmmer ved vandløb
- Beskyttede vandløb
- §3-beskyttet natur
- Eng
- Hede
- Mose
- Overdrev
- Strandeng
- Sø
- §7 Områder og bufferzone I og II
- §7 Beskyttet hede/overdrev
- Bufferzone I
- Bufferzone II
- EF habitat områder
- EF fugle beskyttelsesområder
- Ramsar områder
- Spredningskorridor - økologiske forbindelser
- ArealType**
- Udbringning

Ringkøbing-Skjern Kommune
Land, By og Kultur

Tøften 6, 6880 Tarm
Tlf.: 99 74 24 24 www.rksk.dk

Bilag 6e
Natur

Dato: 21-06-2012

Apartvej 16

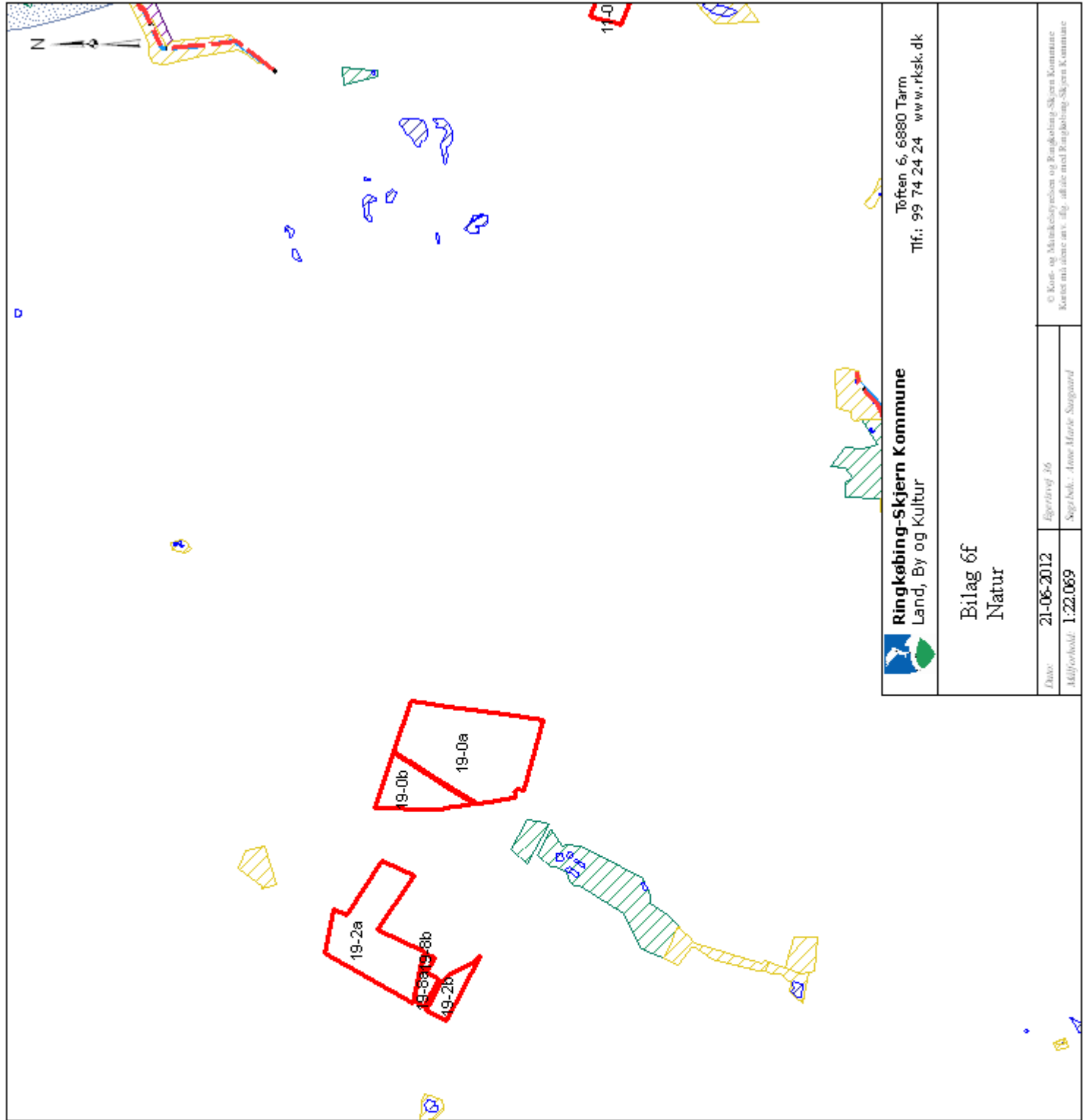
© Komm- og Miljøbeskyttelse og Ringkøbing-Skjern Kommune
Kortet må ikke anv. dgl. af dele med Ringkøbing-Skjern Kommune

Signatur: Anne Marie Søgaard

Målforhold: 1:22.069

SIGNATUR

- 2m bræmmer ved vandløb
- Beskyttede vandløb
- §3-beskyttet natur
- Eng
- Hede
- Mose
- Overdrev
- Strandeng
- Sø
- §7 Områder og bufferzone I og II
- §7 Beskyttet hede/overdrev
- Bufferzone I
- Bufferzone II
- EF habitat områder
- EF fugle beskyttelsesområder
- Ramsar områder
- Spredningskorridor - økologiske forbindelser
- ArealType**
- Udbringning

Ringkøbing-Skjern Kommune
Land, By og Kultur

Tøften 6, 6880 Tarm
Tlf.: 99 74 24 24 www.rksk.dk

Bilag 6f Natur

Dato: 21-06-2012

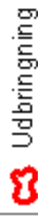
Apartvej 16

Sigebok - Anne Marie Sjøgaard

© Kort- og Målestyrelsen og Ringkøbing-Skjern Kommune
Kortet må ikke anv. dgl. afale med Ringkøbing-Skjern Kommune

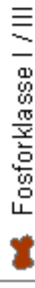
SIGNATUR

ArealType

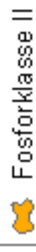

Udbringning

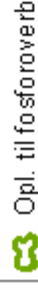
Fosforklasser

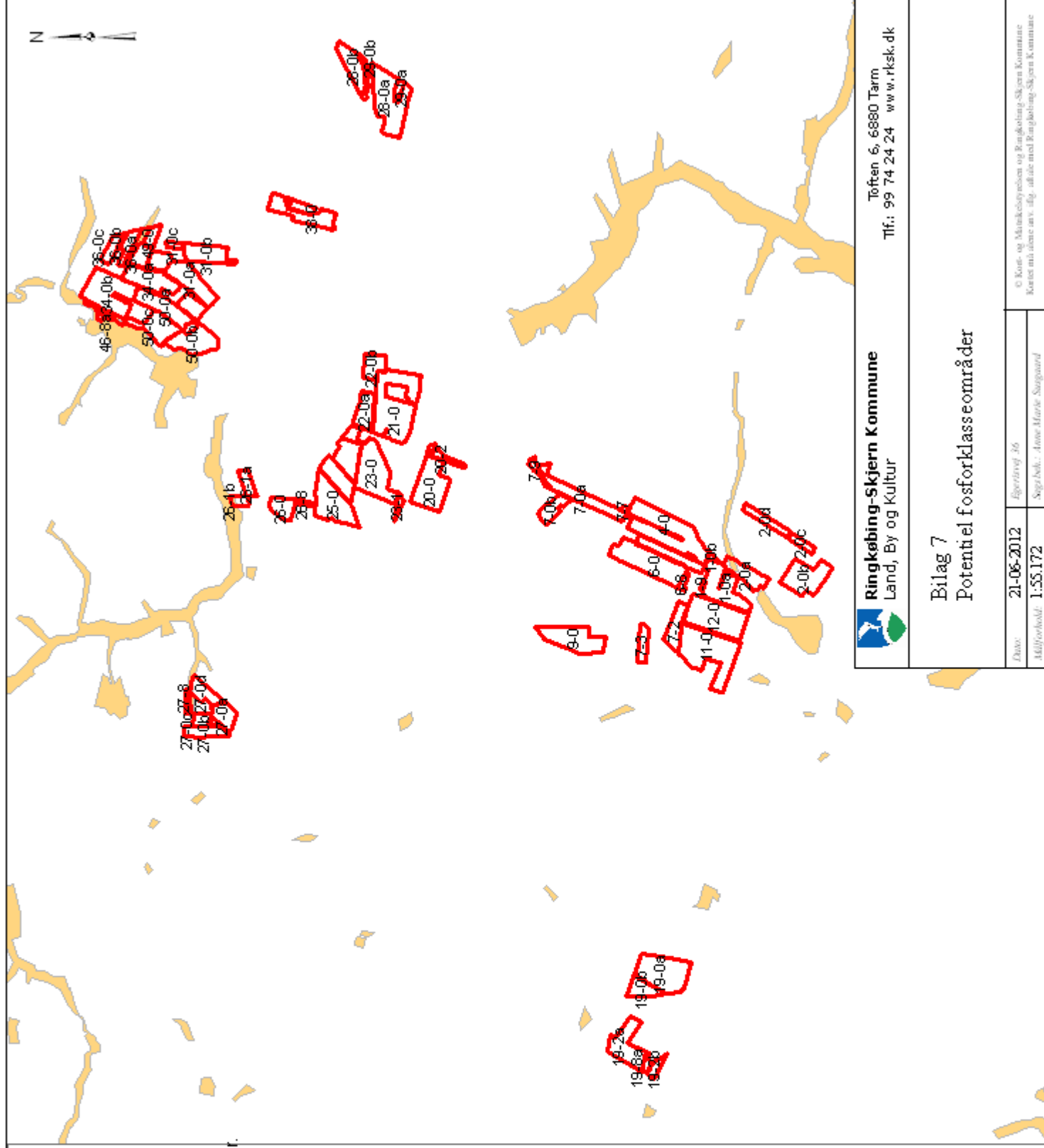
Fosforklasse I / III

Fosforklasse II

Opl. til fosforoverbel. Natura2000 omt.

Ringkøbing-Skjern Kommune
Land, By og Kultur

Toften 6, 6880 Tarm
Tlf.: 99 74 24 24 www.rksk.dk

Bilag 7 Potentiel fosforklasseområder

Dato: 21-06-2012

Aperitvej 16

© Kort- og Målestyrelsen og Ringkøbing-Skjern Kommune
Kortet må ikke anv. dgl. afale med Ringkøbing-Skjern Kommune

Målforhold: 1:55.172

Signatur: Anne Marie Sjøgaard

SIGNATUR

ArealType

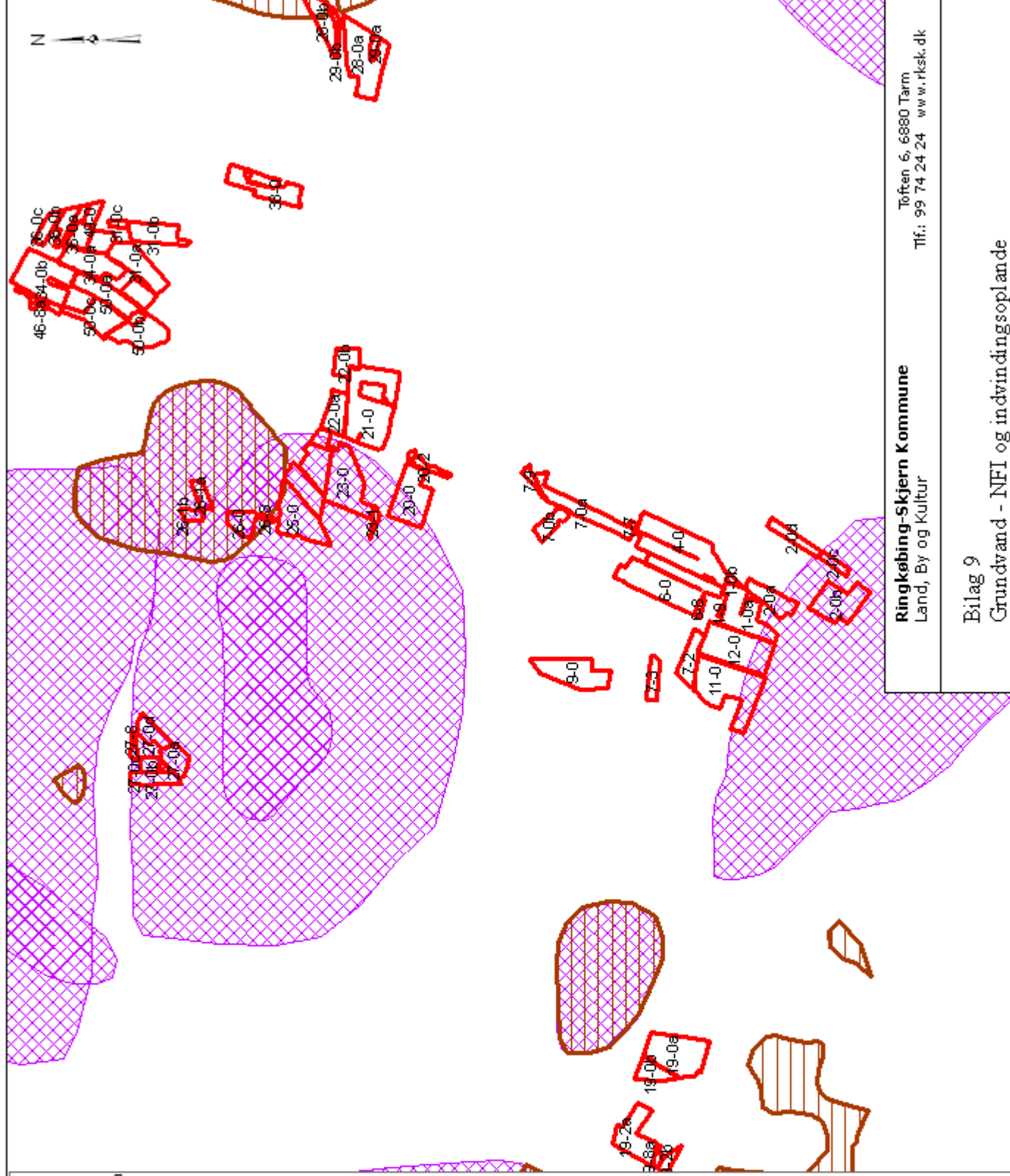
Udbringning

Nitrat følsomhed indvindingsomr. seneste viden

Indvindingsopland

Ringkøbing-Skjern Kommune

Land, By og Kultur

Toften 6, 6880 Tarm

Tlf.: 99 74 24 24 www.rksk.dk

Bilag 9 Grundvand - NFI og indvindingsoplande

Dato: 21-06-2012

Lov: Egerisvej 36

Målforhold: 1:50.000

Signatur: Anne Marie Susgaard

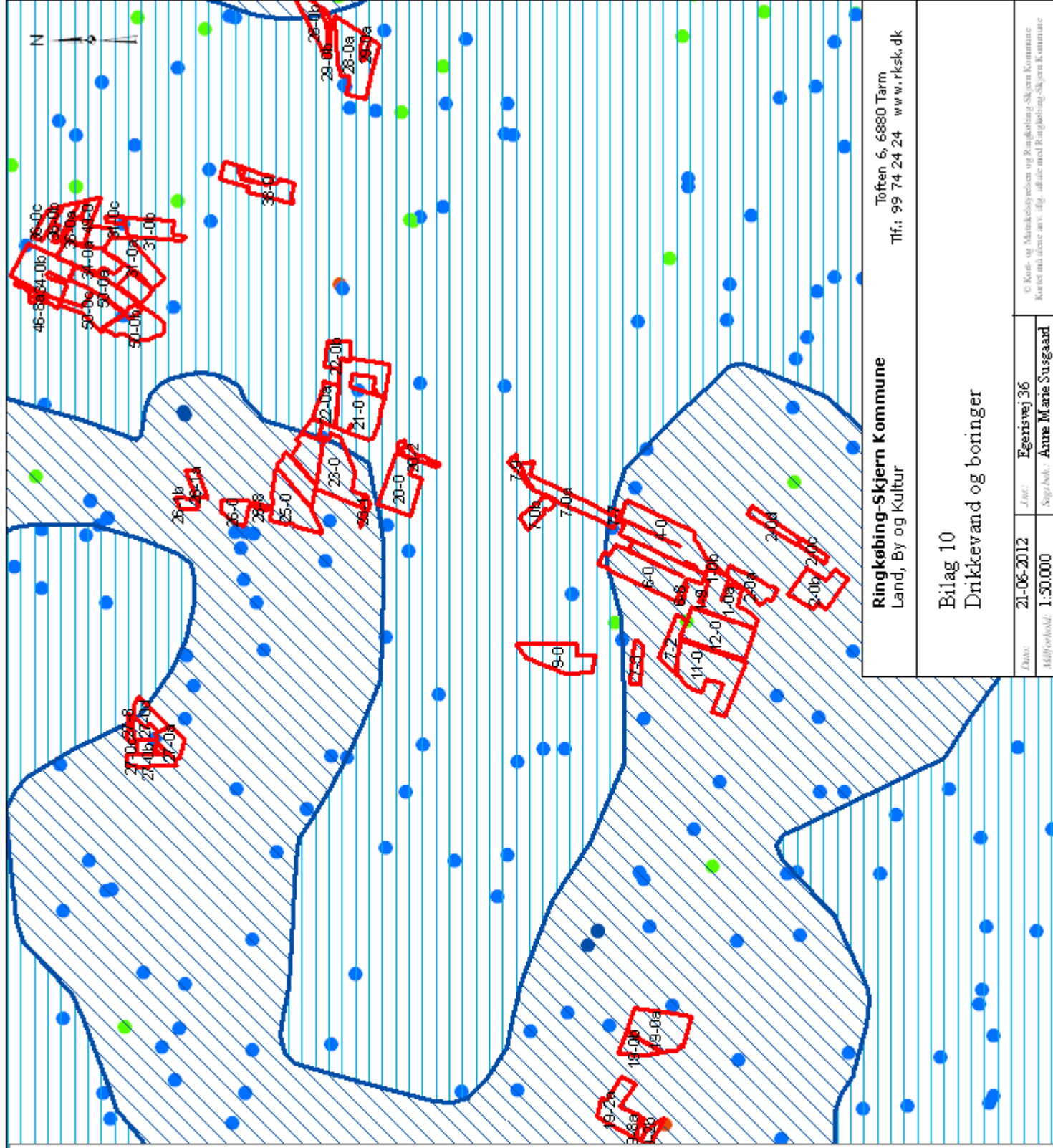
SIGNATUR

ArealType

- Udbringning
- Særlige drikkevandsinteresser
- Drikkevandsinteresser

Vandforsyningsboringer

- Vandforsyningsboring
- Vandværksboring
- Mark vandling/gartneri
- Privat husholdning

Ringkøbing-Skjern Kommune

Land, By og Kultur

Toften 6, 6880 Tarm
Tlf.: 99 74 24 24 www.rksk.dk

Bilag 10
Drikkevand og boringer

Dato: 21-06-2012

Lov: Egeisvej 36

Målforhold: 1:50.000

Signatur: Anne Marie Susgaard

SIGNATUR

Beskyttede sten for ddtiger

— Beskyttede sten for ddtiger

Fredede fortidsminder

● Fredede fortidsminder

Fredede fortidsminder beskyttet seslinjer

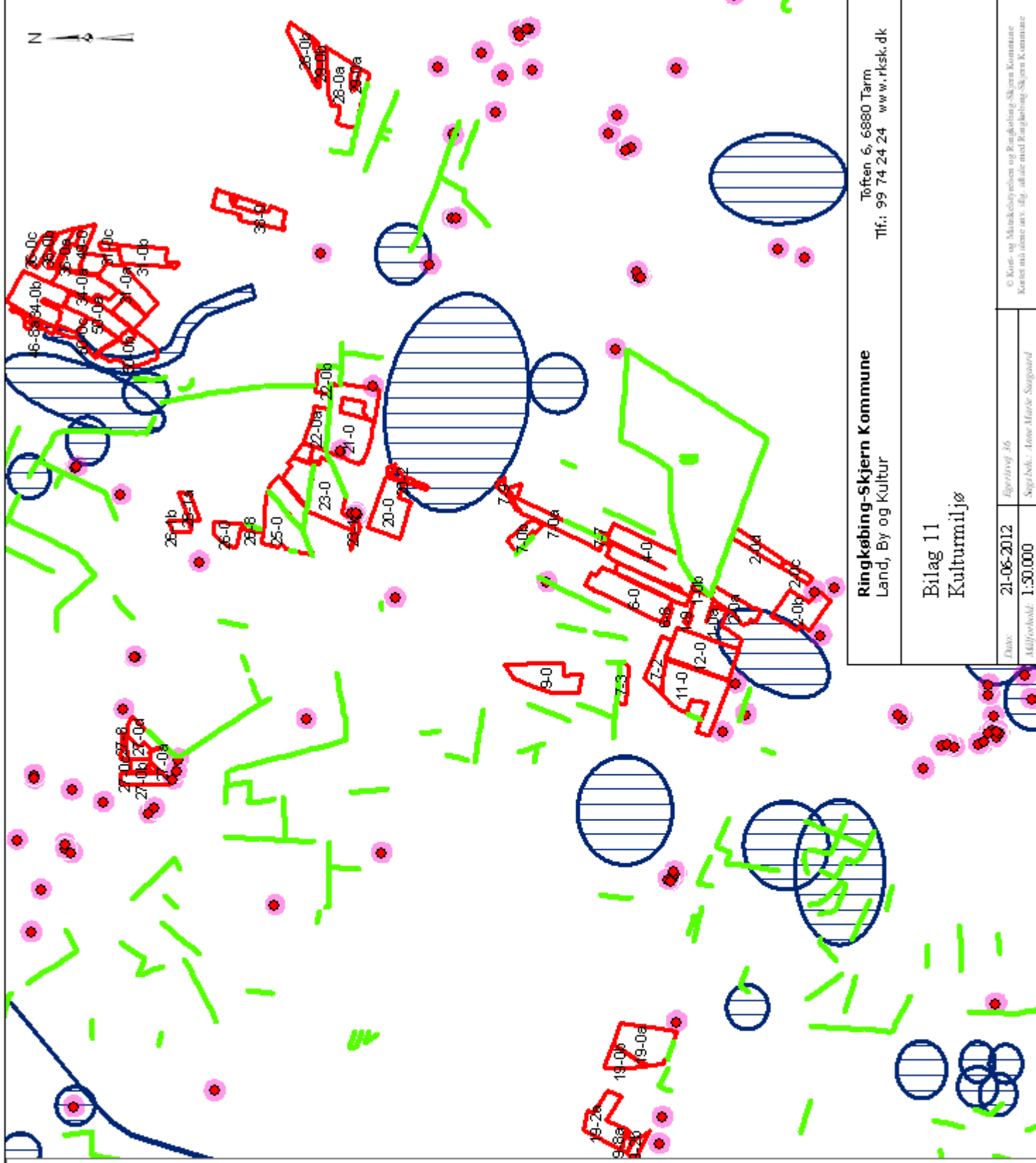
— Fredede fortidsminder beskyttelseslinjer

Værdifulde kulturmiljøer

— Værdifulde kulturmiljøer

Arealtype

— Udbringning

Ringkøbing-Skjern Kommune
Land, By og Kultur

Toften 6, 6880 Tarm
Tlf.: 99 74 24 24 www.rksk.dk

Bilag 11 Kulturmiljø

Dato: 21-06-2012

Apartvej 16

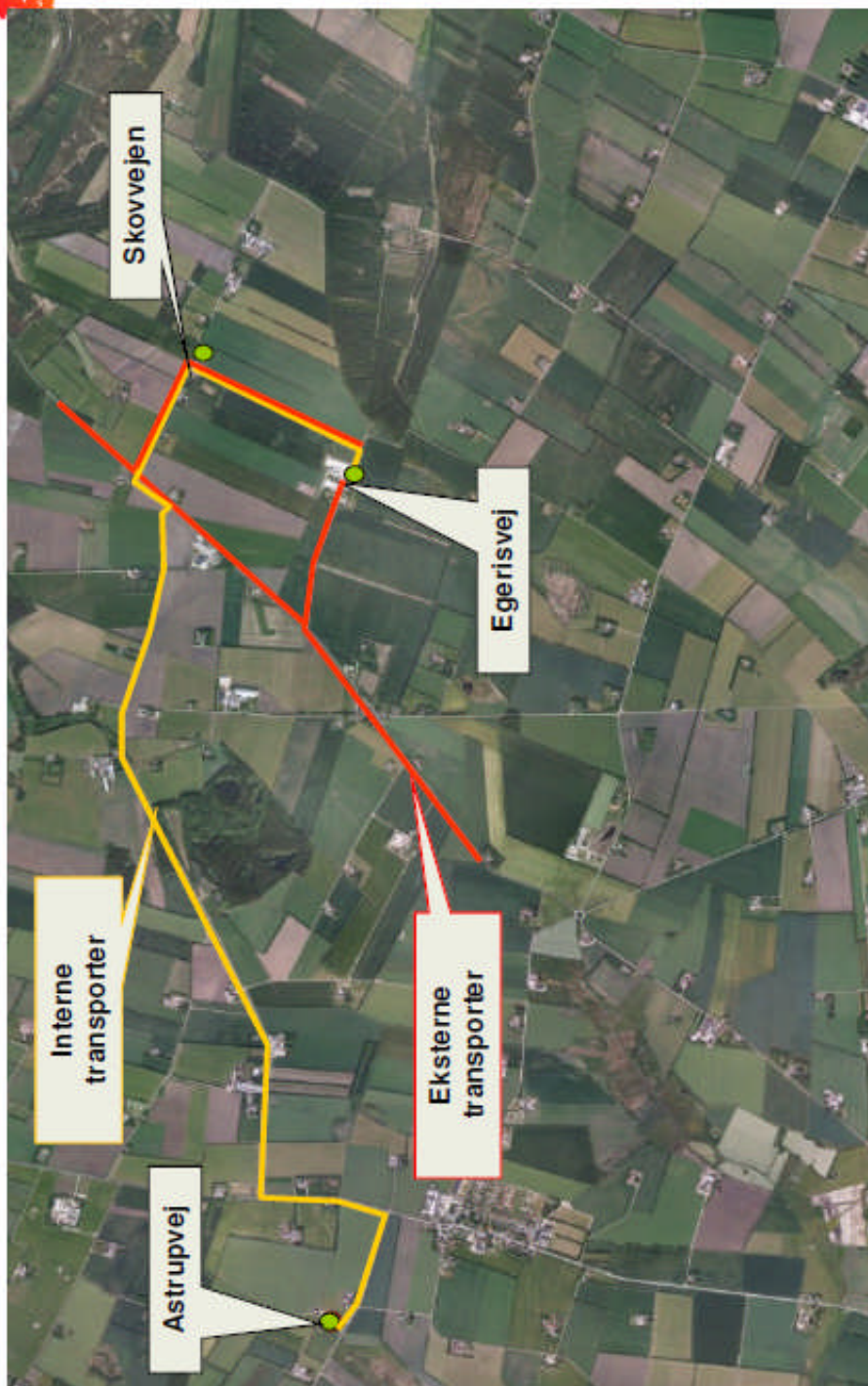
Signatur: Anne Marie Søgaard

Målestok: 1:50.000

Bilag 12: Transportruter

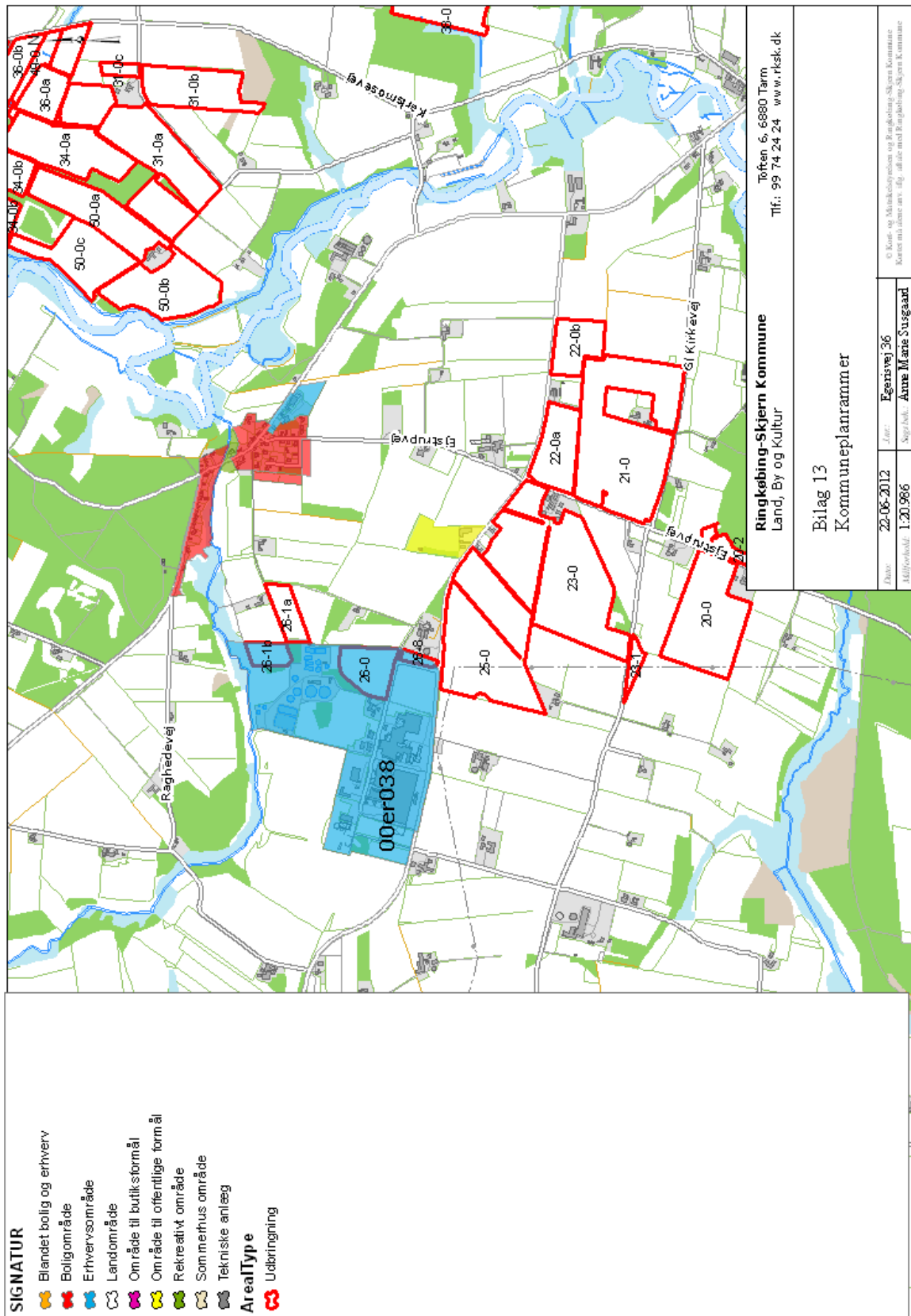

Svinerådgivning Vest

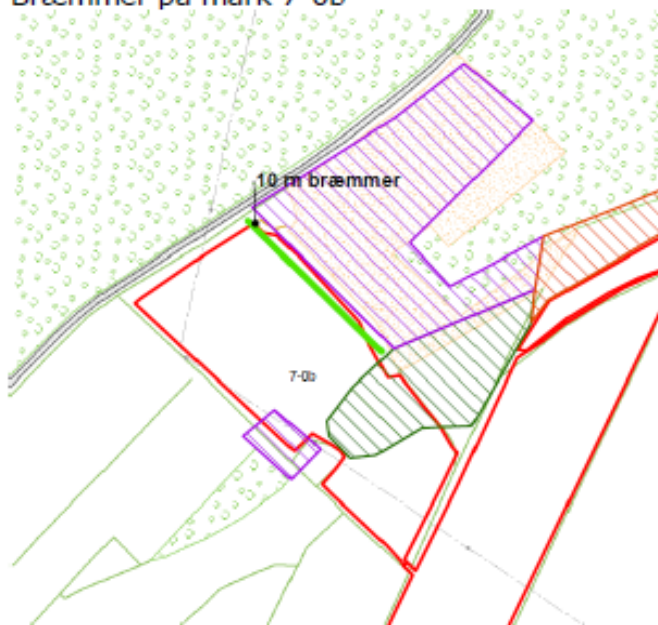
Egerisvej 36 Transporter til og fra ejendommen

Bilag 13: Kommunep lanrammer

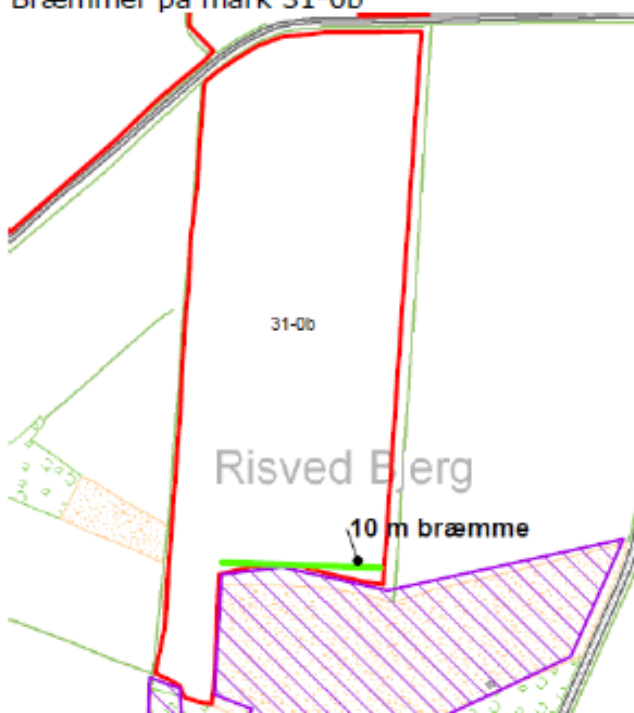

Bilag 14. Oversigt over 10 meter bræmmer langs hede

Bræmmer på mark 7-0b

Bræmmer på mark 31-0b

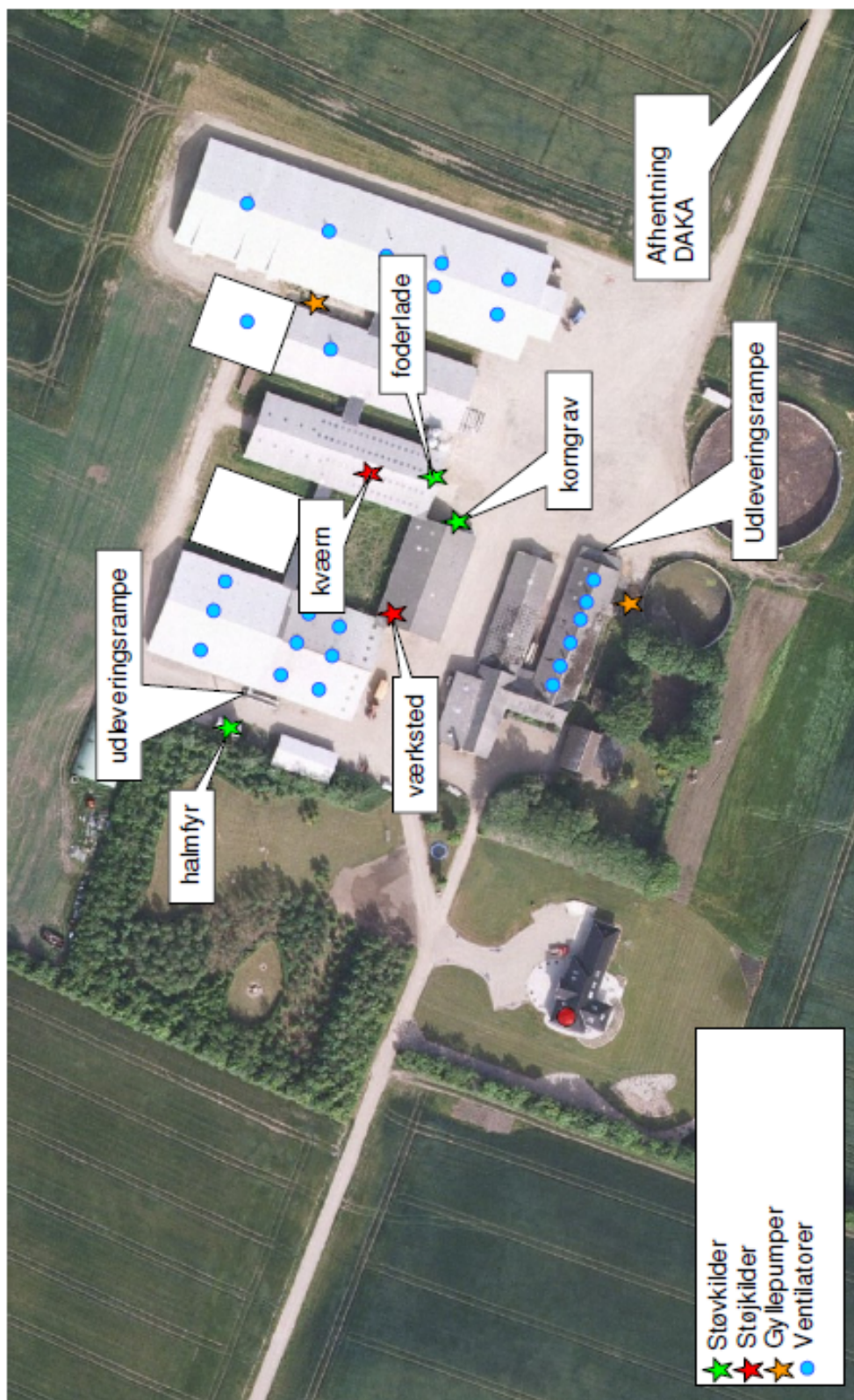

Bilag 15: Sædskifter, udvaskningsindekser og øvrige kriterier

Kriterier for svine og plantesædskifter		Vinterraps	Frøafgrøder	Sukkerroer	Kartofler	Erter	Udvaskningsi ndex	Max. areal med efterafgrøder
S1	Ref. lerjord < 0,8 DE/ha	> 15 %				0-10 %	96	20
S2	Ref. lerjord > 0,8 DE/ha	> 15 %				0-10 %	93	20
S3	Ref. sandjord < 0,8 DE/ha	< 15 %				0-10 %	100	40
S4	Ref. sandjord > 0,8 DE/ha	< 15 %				0-10 %	98	40
S5	Frøsædskifte < 0,8 DE/ha		> 10 %			0-10 %	89	30
S6	Frøsædskifte > 0,8 DE/ha		> 10 %			0-10 %	86	30
S7	Roesædskifte < 0,8 DE/ha			> 15 %		0-10 %	90	40
S8	Roesædskifte > 0,8 DE/ha			> 15 %		0-10 %	88	40
S9	Frø+roesædsk. < 0,8 DE/ha		I alt > 15 % i alt +			0-10 %	89	40
S10	Frø+roesædsk. > 0,8 DE/ha		min. 5 % frøgræs			0-10 %	88	40
S11	Kartoffelsædsk. < 0,8 DE/ha				> 20 %	0-10 %	97	40
S12	Kartoffelsædsk. > 0,8 DE/ha				> 20 %	0-10 %	96	40
S13	100 % vintersæd	< 17½%					102	0
S14		17½- 22½%					100	0
S15		22½- 27½%					99	0
S16		> 27½%					97	0

Bilag 16: Støv- og støjkilder

Støv og støjkilder

17: Formler til foderkontrol

Fosfor:

Total mængde P fra søer/år: Antal årssøer x "P ab dyr pr. årssø".

"P ab dyr pr. årssø" beregnes ud fra følgende ligning:

$$P \text{ ab dyr pr. årssø} = (FE \text{ pr. årssø} \times \text{gram fosfor pr. FE})/1000 - 0,58 - (\text{antal fravænnede grise pr. årssø} \times \text{fravænningsvægt} \times 0,006 \text{ kg P pr. kg tilvækst}).$$

Ligning bliver i dette tilfælde $(1442 \times 4,9)/1000 - 0,58 - (33 \times 7,3 \times 0,006) = 5,04$

Kvælstof

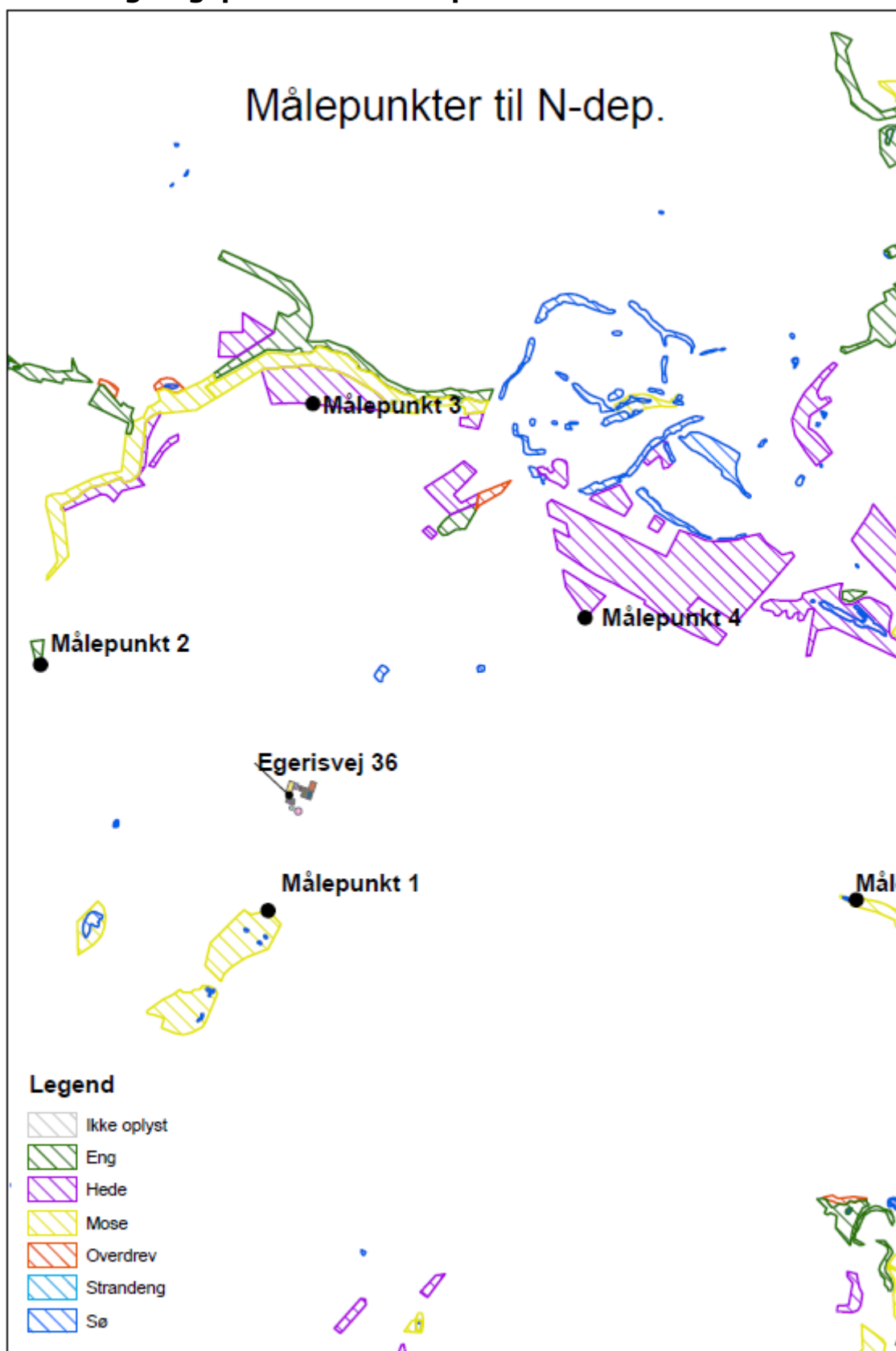
Total mængde kvælstof fra søer/år: Antal søer x "N ab dyr pr. årssø".

"N ab dyr pr. årssø" beregnes ud fra følgende ligning:

$$N \text{ ab dyr pr. årssø} = ((FE \text{ pr. årssø} \times \text{gram råprotein pr. FE})/6250 - 1,98 - (\text{antal fravænnede grise pr. årssø} \times \text{fravænningsvægt} \times 0,0257)).$$

Ligning bliver i dette tilfælde $((1442 \times 142,8)/6250) - 1,98 - (33 \times 7,3 \times 0,0257) = 24,78$

18: Beregningspunkter til N-deposition

19: Emissionsgrænseberegning

Emissionsgrænseværdier for ammoniak

Emissionsgrænsen korrigeres med "ikke-gyllebaserede" systemer. Således kan stald ST 70901 – SvSo04 nu medregnes. Hestestalden medregnes fortsat ikke.

	Nye stalde	Eksisterende stalde
Farestald ST-70346		800 stk. / 56,09 DE
Løbe-/træningsafdeling ST-70901		192 stk. / 31,19 DE * 40 stk. / 6,50 DE
Drægtighedsstald ESF ST-70902		376 stk. / 61,08 DE
Ny drægtighedsstald ESF ST-70903	192 stk. / 31,19 DE	
Klimastald ST-70924		19.500 stk. / 109,34 DE
Ny klimastald ST-70925	6.500 stk. / 36,45 DE	
Polte/slagtesvinestald ST-70926		450 stk. / 11,77 DE 1400 stk. / 40,14 DE
I alt		383,75 DE

* IKKE gyllebaseret system. (Løsgående dybstrøelse)

Emissionsgrænseberegning for søer :

Farestald:	800 stk. * 0,8 kg NH3-N	= 640,0 kg NH3-N
Løbe/træningsstald:	40 stk.* 2,21 kg NH3-N 192 * 2,55 kg NH3-N **	= 88,40 kg NH3-N = 488,31 kg NH3-N
Drægtighedsstald:	376 stk. * 2,21 kg NH3-N	= 830,96 kg NH3-N
Ny drægtighedsstald:	192 stk. * 2/3 * 2,7 kg NH3-N	= 345,60 kg NH3-N

** Se dokumentation vedhæftet.

Emissionsgrænseberegning for smågrise (7,3-35 kg):

$$(35-7,3) * (20,95 + 0,177 * (35+7,3)) = 787,71 \text{ korr.faktor}$$

Klimastald:
0,071 kg NH3-N * 787,71 : 628 = 0,089 emissionsgrænseværdi

$$19.500 \text{ smågrise} * 0,089 = 1735,5 \text{ kg NH3-N}$$

Ny klimastald:
0,06 * 787,71 : 628 = 0,075 emissionsgrænseværdi

$$6.500 \text{ smågrise} * 0,075 = 487,5 \text{ kg NH3-N}$$

Emissionsgrænseberegning for polte/slagtesvin (40-107 kg)/(35-110 kg):

Polte:

$$(107-40) * (20,95 + 0,177 * (107 + 40)) = 3146,92 \text{ korr.faktor}$$

$$0,40 \text{ kg NH}_3\text{-N} * 3146,92 : 3190 = 0,39 \text{ emissionsgrænseværdi}$$

$$450 \text{ polte} * 0,39 = \underline{177,57 \text{ kg NH}_3\text{-N}}$$

Slagtesvin:

$$(110-35) * (20,95 + 0,177 * (110 + 35)) = 3496,13 \text{ korr.faktor}$$

$$0,40 * 3496,13 : 3190 = 0,44 \text{ emissionsgrænseværdi}$$

$$1400 \text{ sl.svin} * 0,44 = \underline{613,74 \text{ kg NH}_3\text{-N}}$$

Total emissionsgrænseværdi for anlægget : 5.407,58 kg NH3-N

Således er resultatet fra HG:

Effekt af teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning (møjeteknologi)

StaldID	Nudrift Ansøgt drift	Supplerende teknologi	Indtastet ammoniak effekt (%)	Driftstimer per år / Benzoesyre (gr)	Reduceret ammoniak- fordampning (kgN/år)
ST-78911	Ingen data				
ST-78912	Nudrift	Biologisk luftbæsker	0,18%	0,00	0,11
	Ansøgt	Biologisk luftbæsker	68,18%	1761,00	504,11
ST-78913	Nudrift	Biologisk luftbæsker	0,18%	0,00	0,11
	Ansøgt	Biologisk luftbæsker	68,18%	1761,00	298,11
ST-78924	Ingen data				
ST-78925	Ingen data				
ST-78926	Ingen data				
ST-78946	Ingen data				
ST-78943	Ingen data				

Resultat af beregninger af ammoniaktab på produktionsniveau

StaldID	Kode for staldsystem	Ammoniak- tab fra reference staldsystem (kgN/år)	Ammoniak- tab fra valgt staldsystem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsystem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsystem (%)	Effekt af miljø- teknologi (kgN/år)	Effekt af foder- optimering m.v.m. (kgN/år)	Effekt af møjetag- løser (kgN/år)	Faktisk ammoniak- tab fra stald og løser (kgN/år)
ST-78901	Sv004	571,91	573,97	-3,17	-1,54%	0,00	0,00	-72,17	645,94
		589,21	592,38	-3,17	-1,54%	0,00	49,11	-69,35	632,62
	Sv007	118,04	110,21	-7,83	-6,63%	0,00	0,00	0,00	110,21
ST-78902	Sv007	104,91	104,97	-0,06	-0,06%	0,00	8,90	0,00	96,07
		974,64	976,19	-1,55	-0,16%	0,00	0,00	0,00	976,19
ST-78903	Sv007	995,12	996,68	-1,56	-0,16%	584,11	23,43	0,00	378,02
		0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
ST-78924	Sv007	503,04	503,04	-0,00	-0,16%	291,31	11,96	0,00	193,57
		1651,94	1669,47	-17,53	-1,07%	0,00	0,00	0,00	1661,47
ST-78925	Sv001	1809,97	1820,37	-10,40	-0,57%	0,00	0,00	0,00	1821,37
		0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
ST-78926	Sv004	603,32	606,79	-3,47	-0,57%	0,00	0,00	0,00	606,79
		181,40	206,77	-25,37	-13,97%	0,00	0,00	0,00	206,77
ST-78943	Sv004	195,31	222,61	-27,30	-13,97%	0,00	0,00	0,00	222,61
		0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
ST-78946	Sv009	675,11	769,43	-94,32	-13,97%	0,00	0,00	0,00	769,43
		577,91	577,73	0,18	0,03%	0,00	0,00	0,00	577,73
ST-78943	Hest02	718,48	770,30	-51,82	-7,21%	0,00	63,55	0,00	706,75
		0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum	Nudrift	4173,65	4133,24	-40,41	-0,97%	0,00	0,00	-72,02	4185,31
	Ansøgt	6263,69	6411,31	-147,62	-2,36%	112,48	156,95	-69,25	5418,19

Hestestald -
medregnes ikke

Samlet N-emission fra anlæg: 5.438,09 kg N/år – 30,81 kg N/år =

5.407,28 kg N/år

Emissionsgrænsen opfyldes således med -0,3 kg N/år.

Emissionsgrænseværdier for fosfor

Emissionsgrænsen korrigeres med "ikke-gyllebaserede" systemer. Således kan stald ST 70901 – SvSo04 nu medregnes.

Søer:	154,86 DE * 23 kg P/DE =	3.561,78 kg P
	31,19 DE * 25,4 kg P/DE =	792,2 kg P
Smågrise:	145,79 DE * 27,8 kg P/DE =	4.052,96 kg P
Polte:	11,77 DE * 20,5 kg P/DE =	241,29 kg P
Slagtesvin:	40,14 DE * 20,5 kg P/DE =	822,87 kg P
Total		9.471,10 kg P

Således er resultatet fra HG:

Produceret husdyrgødning

Anlæg	Gødningstype	KgN	KgP	DE - kvæg køer, gedder	DE - svin og andre dyr
Husdyrbrugets samlede anlæg	Svinegylle	14202,54	2552,32	0,00	133,33
Husdyrbrugets samlede anlæg	Svinegylle	3853,57	771,73	0,00	44,84
Husdyrbrugets samlede anlæg	Fjerkrægylle	0,00	0,00	0,00	0,00
Husdyrbrugets samlede anlæg	Svinegylle	41299,09	9117,13	0,00	373,45
Husdyrbrugets samlede anlæg	Kvæggyll	0,00	0,00	0,00	0,00
Husdyrbrugets samlede anlæg	Minkgylle	0,00	0,00	0,00	0,00
Husdyrbrugets samlede anlæg	Dylerstrøelse	1125,08	301,04	0,00	11,67
Husdyrbrugets samlede anlæg	Fast gødning	0,00	0,00	0,00	0,00
Husdyrbrugets samlede anlæg	Ajle	0,00	0,00	0,00	0,00
Husdyrbrugets samlede anlæg	Afsat ved græsning	0,00	0,00	0,00	0,00

Samlet P-emission fra anlæg:

= **9.418,17 kg N/år**

Emissionsgrænsen opfyldes fortsat med -52,9 kg P/år.

20: Beredskabsplan

Telefonliste

Nærmeste telefon står i : *Forrum v. maskinhus* og har nr. : [REDACTED]
Ejer kontaktes på : [REDACTED] / [REDACTED] / [REDACTED]

Miljømyndighed	99 74 24 24
Falck	70 10 20 30
Brandvæsen	112
Lægevagt	70 11 31 31
Tandlægevagt	70 11 31 31
Landbocenteret	96 80 12 00
Dyrlæge	40 19 40 12
Foderstofforretning	97 36 64 44
Elektriker, Borris EL	97 36 61 22
Smeden, MVJ maskiner	97 37 60 99
VVS, Hanning VVS	20 95 97 98
Ventilationsfirma, SKIOLD	99 89 88 87
Ernst Holt – Alt muligmand – [REDACTED]	[REDACTED]

Svinerådgivning Vest

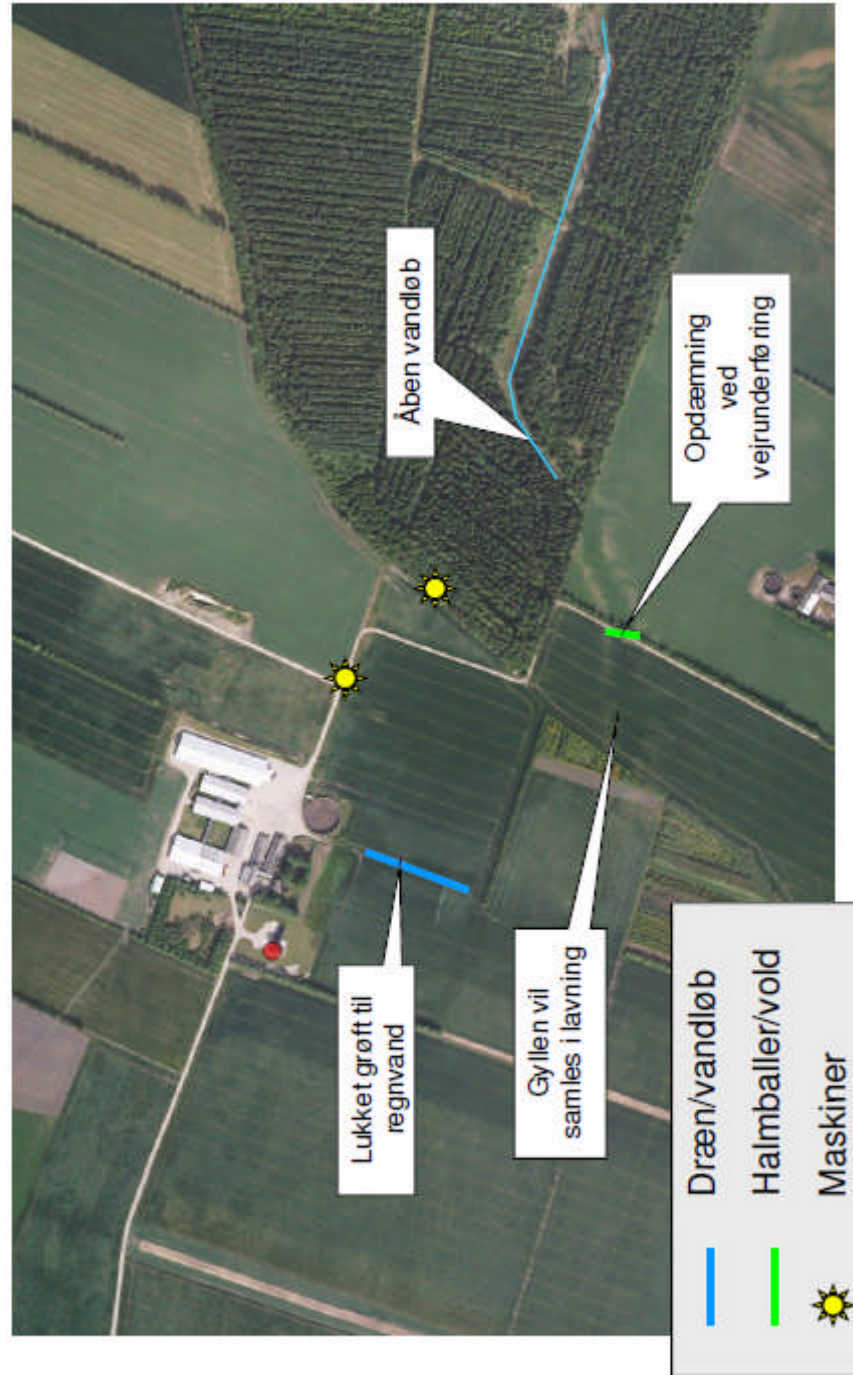
www.srvest.dk

Brand og evakuering

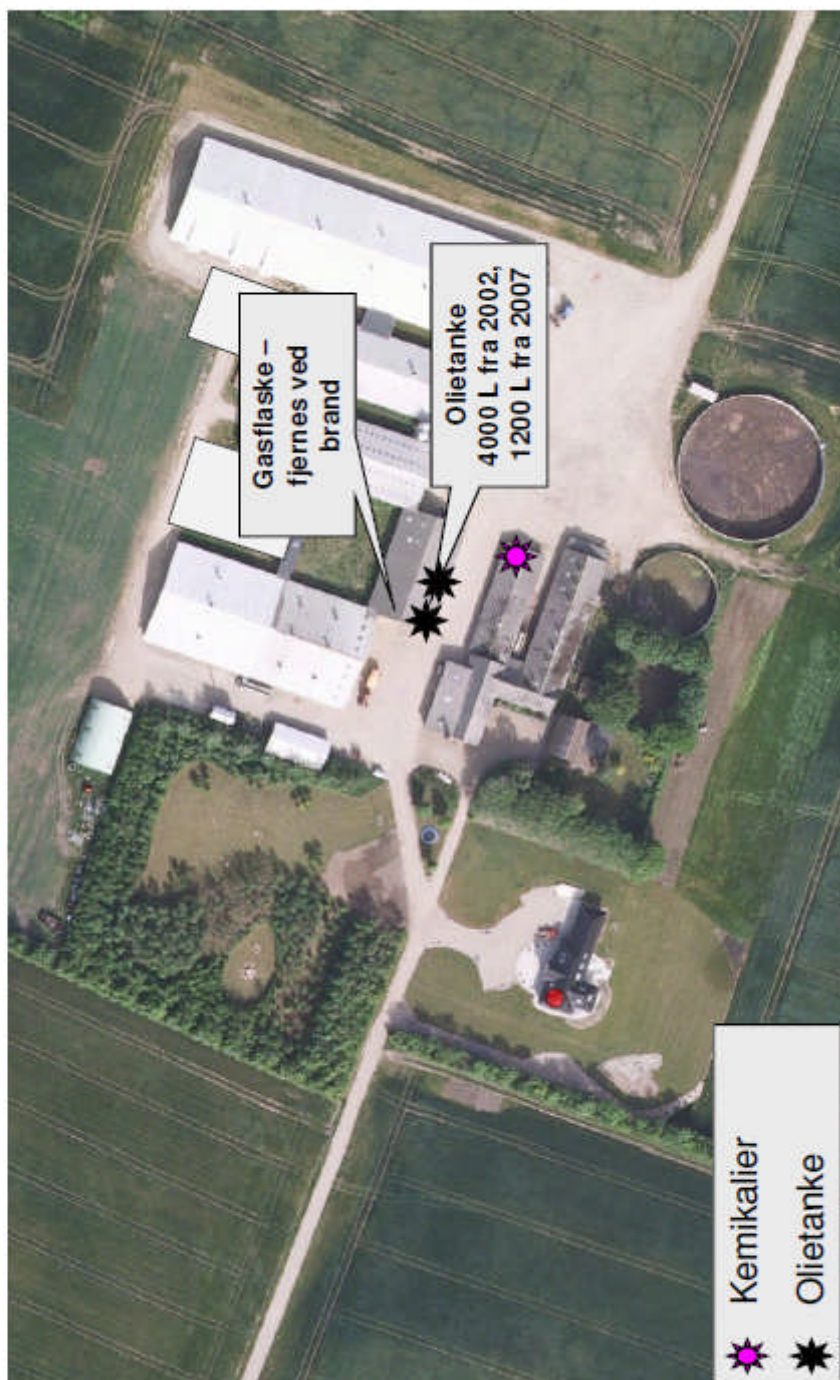

Overløb af gylle

Olie og kemikalier

Vand og El

21: Afløbsforhold

Afløbsforhold

